

Roel's reusachtige reis

DOOR D. MENKENS, VAN DER SPIEGEL

G.F. CALLENBACH NIJKERK

**ROEL'S
REUSACHTIGE REIS**

PENTEKENINGEN VAN
R. en M. SNAPPER

REOEL'S
REUSACHTIGE REIS

DOOR D. MENKENS—VAN DER SPIEGEL

G. F. CALLENBACH - UITGEVER - NIJKERK

1. DAT WERD EEN FIJNE VACANTIE!

Achter de school, bij het muurtje, dat de speelplaats scheidde van meester Hartman's tuin, groepten ze samen, de jongens van klas vijf.

't Was het vijfde kwartier, tusschen het eind van de middagschooltijd en 't begin der Fransche les. Gewoonlijk holden ze wat rond, vonden nog tijd voor 't een of ander spel, maar nu dachten ze daar niet aan.

Op het muurtje lag een atlas opengeslagen bij de kaart van België en Luxemburg. Die atlas was van Roel Hartman. En Roeltje gaf je daar een les in aardrijkskunde, nou, een fijne! De jongens luisterden zelden zoo naar den meester, als nu naar hem!

„Nou,” zei Roel, „en hier vandaan blijft het 'tzelfde, of je over Rozendaal gaat of over Maastricht, zegt mijn vader. En daarom doen we de heenreis over Rozendaal, zie je, en dan komen we terug over Maastricht. We maken dan een heele rondreis.

Kijk, hier is Rozendaal, daar ga je over de grens en dan krijg je in België Esschen. Daar moeten je koffers open, om te zien of je geen smokkelwaar bij je hebt. Dan ga je langs Antwerpen, Mechelen, Brussel, Namen en dan kom je in Arlon. Dat is de laatste stad van België en dan ga je over de Luxemburgsche grens. Dan ben je dus in 't Groothertogdom. Dan krijg je al gauw Luxemburg, de hoofdstad. Daar stappen we uit, om op een boemeltreintje te wachten. To Luxemburg is het sneltrein, snap je. 't Is de Zwitsersche snel, waarmee we gaan. Die gaat door tot Bazel.

Nou, in Luxemburg eerst een tijd wachten en dan in 't boemeltje. Dat zal een reuzeverschil zijn met die snel, maar als je langzamer gaat, zie je meer. Mijn oom zegt tenminste, dat het niets vervelend is. Hij is er verleden jaar geweest; hij weet er natuurlijk alles van.

Kijk, met dat treintje ga je naar Ettelbrück. Dat geloof

Op het muurtje lag een atlas opengeslagen.

ik tenminste. Al die namen weet ik nog niet zoo precies, hè? Maar in elk geval moet je tusschen Luxemburg en Echternach nog eens overstappen....”

„’t Lijkt toch op de kaart net of er een lijn zóó op Echternach aan gaat,” zei Piet Roodzand, die bij aardrijkskunde nummer één was.

„Ja, er lijkt zoovéél,” antwoordde Roel, „maar daarom is het nog niet zoo. Mijn oom zal het toch wel weten.”

„Luxemburg—Ettelbrück—Luik, dat is tòch vast een sneltrein,” dacht Piet.

„O ja? Amsterdam—Den Haag—Rotterdam, dat lijkt óók een sneltrein, maar dacht je, dat er op die lijn geen boemels gingen? Zoo zal het hier ook wel zijn. Oom vertelde tenminste, dat we van Luxemburg af een boemel hadden en als we dan nòg eens overgestapt zijn, nou, dan krijgen we een dingetje, dat om de vijf minuten stilstaat.”

„Gezellig,” zei Jan de Haas, „dat hebben wij ook als we naar mijn oom gaan, die in Friesland woont.”

„O, Friesland, dáár is niks aan, maar in Luxemburg is zooveel te zien, dan is het juist leuk, als het langzaam gaat. Ja, zeg, en weet je, hoe dat laatste baantje heet? Dat noemen ze: Prince Henri of Prinz Heinrich. Ze spreken twee talen in Luxemburg, hè? Fransch en Duitsch. Nou, Henri is natuurlijk Fransch en Heinrich Duitsch, maar dat doet er niet toe, ’t beteekent allebei: Hendrik, en die Hendrik was een prins van ons.”

„Onze prins Hendrik?” riepen er wel vijf of zes tegelijk.

„Nee, niet déze prins Hendrik, maar een van vroeger, een broer van koning Willem III. Die prins Hendrik was dus een oom van de koningin.”

„Hoe zijn ze dáár nou bij gekomen?” zei Frans Braam, een beetje ongeloovig.

„Nou zeg, koning Willem III was toch groothertog van Luxemburg? Dan is het toch niet zoo raar, dat ze die spoorweg naar een broer van hem noemden?”

„Dan hadden ze die spoorweg gewoon „prins Hendrik moeten noemen,” vond Klaas de Vos, die niet tot de snuggersten behoorde. „En ze hadden Hollandsch moeten spreken, toen ze denzelfden koning hadden als wij.”

„Jammer dat Klaasbroer toen nog niet op de wereld was, want die had het ze zoo mooi kunnen zeggen,” spotte Jan de Haas.

Roel luisterde nauwelijks. Roel was te veel vervuld van dat groote, dat heerlijke, dat hij op reis zou gaan, echt op reis naar het buitenland. Hij kòn het bijna nog niet gelooven, hij móést er over praten, er van vertellen.

De jongens luisterden vol belangstelling naar hem. Ze vonden het iets reusachtigs, dat een jongen van hùn dorp, uit hùn klas zoover weg zou gaan. Ja, die jongen was Roel Hartman, Roel van den bovenmeester en ze wisten wel, dat hij elk jaar met zijn ouders op reis ging, maar nooit nog was hij de grens over geweest. Nu zou hij zoo heel ver wegtrekken, verder nog dan België. Dat wàs je toch zoiets.

„Nou, en als we terugkomen,” redeneerde Roel, „dan gaan we weer met dat treintje tot Ettelbrück en daar pakken we de sneltrein naar Luik. Dat is een trein, die uit Frankrijk komt. Ja zeg, en dat is zoo'n fijn stuk, van Ettelbrück tot Luik. Je komt langs schitterende watervallen; kijk, hier bij Coö. En van Luik af ga je langs de Maas.

Mijn oom zegt, dat het prachtig is, daar in Luxemburg. Ze noemen het: la Suisse Luxembourgeoise ¹⁾ en die naam verdient het, zegt mijn oom. Nou, hij kan het weten. Waar diè al niet geweest is. . . . Duitschland, Oostenrijk, België, Frankrijk, Zwitserland, Italië, Engeland — o, zoo-wat overal. Toen hij verleden jaar naar Luxemburg ging, zei mijn vader, dat het hem daar vast zou tegenvallen, omdat hij al zooveel gezien had. Maar niks hoor! Hij heeft het er reuze naar z'n zin gehad. Hij vond het er fijn. Hij zei: „Dat is nou net iets voor jullie.” Ik dacht natuurlijk,

¹⁾ Luxemburgsch Zwitserland.

dat het gekheid was en dat er toch niets van komen zou en thuis praatten ze er ook heel niet meer over en nou gisteren zei mijn vader ineens, dat we de volgende week gaan. Hij heeft alles al voor mekaar, de treinen en 't hotel — alles."

„Stuur je mij een kaart?" vroeg Jan de Haas.

„Mij ook?" riepen een paar anderen.

„Ja hoor! Als ik jullie niet vergeet, zal ik aan je denken," lachte Roel.

„Ga je daar nou Fransch praten?" vroeg Klaas.

„Natúúrlijk," antwoordde Roel. „Mijn vader zegt, dat hij Duitsch tegen die lui gaat kakelen; hij heeft ze in 't Duitsch geschreven ook, maar van mij krijgen ze Fransch te slikken."

„Zal wel moeten, zolang je geen Duitsch kent," merkte Bert Zeeman op.

„O, dat ken je anders gauw genoeg," snoefde Roel.

„Duitsch lijkt zooveel op Hollandsch. Je verstaat het vradelijk en met een paar dagen spreek je het. Maar ik houd me aan Fransch, dan leer ik het goed."

„'t Zal toch in 't eerst niet meevallen," dacht Jan.

„O, bèst, dat zul je hooren. 'k Schrijf er jullie wel over! We hebben het nou toch al een jaar gehad en we kennen al zooveel woordjes.

Nou zeg, en ze kennen daar ook wel wat Hollandsch, zegt mijn oom. Dat is nog uit de tijd van onze koningen, zie je! Voor „juffrouw" zeggen ze bijvoorbeeld „joffer" en „mostert", dat noemen ze ook „mostert" en...."

Meester klapte in de handen. Net op tijd voor Roel, want méér woorden, die in 't Luxemburgsche dialect op de Nederlandsche taal gelijken, wist hij niet.

Wacht maar, als hij terugkwam, dan zouden ze wat belevén.

Maar nou nog niet denken aan terugkomen! Enkel maar denken aan gáán.

Nog maar een dag of drie. — Fijn!

2. IN DE TREIN

„'t Is toch maar goed, dat we het jou niet vroeger verteld hebben, baasje,” zei mijnheer Hartman die avond tot Roel.

„Góéd! Nee, Vader, jàmmer. Als ik het een week of wat eerder geweten had, zou ik des te langer voorpret gehad hebben.”

„En zijn blijven zitten,” plaagde vader.

„Toe nou, dat méént u niet,” lachte Roel.

„Blijven zitten is misschien wat overdreven, maar wat er van je repetitiewerk terecht zou zijn gekomen — nou, dat had een rapport met vijfjes en zesjes kunnen worden.”

„Dat heb ik nog nóóit gehad.”

„Je bent ook nog nooit zoo ongedurig geweest,” zuchtte vader. „O, o, wat ben ik begonnen!”

„Ik mág nou wel ongedurig zijn, nièt papaatje? Zoo'n mooi rapport en morgen naar de zesde klas als nummer één....”

„En daar veel te trotsch op,” vulde moeder aan.

„Goeie menschen, 'k mag er toch wel blij om zijn?” deed Roel een beetje geraakt. Meteen zag hij, dat moeder vader een knipoogje gaf. Ah, ze meende het dus niet zoo erg.

„Voor de klas is die buitenlandsche reis van onschatbare waarde,” zei vader. „Die Roel geeft de jongens les in aardrijkskunde en geschiedenis, Moeder, dat moest je eens hooren. Ik heb er straks door het open raam zoo het een en ander van verstaan. 't Deed me beslist goed, te hooren, hoe interessant zijn onderricht was. Hij moet maar naar de Klokkenberg, geloof ik, om voor onderwijzer te leeren.”

„Hè nee,” schreeuwde Roel. Hij wist wel, dat het maar plagen was, maar dit plagen kon hij nooit goed hebben. Hij wou dierenarts worden, ja, dàt wou hij. Onderwijzer

— o nee, dat zou hij allerakeligst vinden. Dierenarts, fijn, kon hij in Utrecht studeeren, kon hij later spoorstudent worden en dan misschien wel opvolger zijn van dokter Wildenburg hier op het dorp.

„Dat zoo'n jongen nou niet inziet, hoe hij voor onderwijzer in de wieg gelegd is,” zuchtte vader met een gezicht of hij 't meende.

„Hij heeft misschien gemerkt, dat de klas zijn les niet zoo erg de moeite waard vond,” zei moeder. „Als de jongens niet naar je willen luisteren, dan is het een hard bestaan, wat jou, Roel?”

„O, maar ze wouen wel luisteren, moedertjelief, als u dat maar weet. Ze wouen wat gráág luisteren. Ze hebben het er zelf telkens over. Nee hoor, als u denkt, dat de jongens zóó zijn, dan hebt u het mis.”

„Daar komen er juist een paar aan,” zei vader. „Ga nog maar een uurtje met ze mee. Niet te véél opscheppen, hoor!”

„Hij scheidt nooit op, waar vent?” zei moeder, maar Roel was de deur al uit.

„Een heele rust,” zei vader. „Hij is gewoon uitgelaten. Mij een raadsel, dat het zulke jongens nooit eens verveelt, dat baasje spelen van Roeltje. Hij moet altijd het woord hebben, is het niet over 't een, dan over 't ander.”

„De jongens mógen hem,” zei moeder.

Ja, de jongens móchten Roel. Hij kòn zoowat alles; hij durfde alles; hij maakte nooit ruzie; hij was niet verwaand. Roel was even leuk met Harm Vreeswijk, den armsten jongen van de klas, als met Dirk van Ommeren, wiens vader een rijke boer was. Een bepaalde vriend hield hij er niet op na. 't Waren allemaal zijn vrienden. Kijk, dat vooral sloeg in bij de jongens.

Nee, 't verveelde ze niet, ook Vrijdags weer over Luxemburg te hooren en, dat de jongens, met wie hij op Zaterdag een groote fietstocht maakte, ook telkens weer op het nu wel wat oude nieuws onthaald werden, scheen deze

evenmin te hinderen. Ze begrepen zeker, dat met een zóó vol hart, de mond wel móést overloopen.

Eindelijk, èindelijk was het Maandagmorgen. Eindelijk, èindelijk kwam de auto, die ze naar Gouda brengen zou. Ze hoefden niet zoo vroeg weg, o nee, de trein ging pas bij negenen uit Rotterdam, dus moesten ze in Gouda die van kwart over achten pakken. Fijn, nu zag het heele dorp ze gaan. Meer dan de halve klas stond aan het schoolhek om het vertrek bij te wonen.

Dát was een armenzwaaien, dat was een vaarwel roepen. Jan de Haas zette zelfs in met

„Aatju vaarwel, wel, wel,

maar de wagen was toen al te ver weg, zoodat de vertrekkenden er niet meer van konden genieten. De jongens evenwel vonden het erg toepasselijk en zongen allemaal mee.

„Nou begint het!” juichte Roel.

Ja, nu begon het.

Tot Rotterdam was alles bekend, maar verder naar 't zuiden was hij nog nooit geweest en in een D-trein had hij nog nooit gezeten.

Hij trof een fijn hoekplaatsje. Vader zat naast hem en moeder had het hoekje tegenover hem ingenomen.

„Niet bang worden, als we straks de zee inrijden, hoor Roel,” zei vader.

„De zee,” deed Roel een beetje minachtend, „'k weet best, wat u bedoelt. U bedoelt het Hollandsch Diep, als we straks de brug van de Moerdijk overgaan.”

Toch werd hij even stil, toen dat oogenblik gekomen was. Nee, bang was hij niet, geen sprake van, maar hij had het zich toch niet zóó voorgesteld. Je leert dan wel van die brug van zoowat anderhalve kilometer, maar 't is toch heel wat anders, als je er op bent, hè?

En hier was dus meer dan tweehonderd jaar geleden

Johan Willem Friso verdronken. Best te begrijpen, dat het spoken kan op zoo'n watervlakte, als er buien losbarsten, zooals toen het geval was. Och, en dan met zoo'n pontje. . . .

Daar waren ze gerust de brug al weer over. Fijn liep die trein. Een lekker vaartje. Ze zouden wel gauw aan de grens zijn. Leuk, dan moesten de koffers open.

Moeder vond dat minder leuk.

„Niets geen pretje,” zei ze, „als ze je de boel zoo door elkaar halen. Je bent blij als je het er netjes ingekregen hebt.”

„'t Zal wel meevallen,” zei vader. „'t Is twaalf jaar geleden, dat we voor het laatst naar 't buitenland gingen, vergeet dat niet. De toestanden zijn nu heel anders.”

„Twaalf jaar,” zei Roel, „en ik ben elf. U bent dus zeker altijd thuisgebleven om mij.”

Vader en moeder lachten een beetje. Vader zei: „ja, we moesten wel. We konden jou toch niet meenemen, toen je nog niet eens een vreemde taal sprak? Als je nou verdwaalt, moet je maar denken: „k heb een Fransch tongetje in mijn mond.”

Roel mompelde een paar onverstaanbare woorden. Dat plagen met zijn Fransch ook — vader dacht maar, dat hij er niets van terecht zou brengen. Wacht maar, vader zou er nog van opkijken. Bij het spreken van een vreemde taal kwam het in hoofdzaak op het durven aan, zei oom altijd. Nou, waarom zou hij niet durven?

Hè, wat waren dat nou voor lui met zoo'n oranjeband om d'r arm? O, die kwamen de passen zien. Moest je je pas eens vergeten hebben. Dan zouden ze je netjes terugsturen.

„Ze kijken niet eens naar de koffers,” zei Roel.

„Dat komt aanstonds in Esschen,” zei vader. „Er zijn trouwens al Belgische beambten in de trein, als ik me niet vergis.”

„'t Is tenminste één troost, dat we er niet uit hoeven zooals vroeger,” zei moeder.

„Weet je nog van onze reis naar Duitschland in 1920?”

„Wat is er toen gebeurd?” vroeg Roel.

„Och, toen was de contrôle zoo vreeslijk streng,” vertelde vader. „Eerst moesten we in Oldenzaal de trein uit om gevisiteerd te worden. Er werd in die dagen erg op gelet, wat je meenam. 't Was toen nog zoo kort na de groote oorlog, hè?”

„In Bentheim was het nog veel erger,” vertelde moeder.

„Daar hebben we langer dan een half uur in de rij gestaan eer de deuren van 't visitatielokaal ¹⁾ opengingen.”

„Eigenlijk wel leuk, zoo telkens de trein eens uit,” vond Roel.

„Ja,” zei vader, „bizar leuk. Je zat goed en wel en je kon weer opstaan. Een pretje om met een loodzware koffer daar zoo'n tijd te staan. Je kon hem niet neerzetten ook, want dan kreeg een ander hem op de voeten. Je stond stijf tegen elkaar aangedrukt.”

Dat was wel erg geweest, begreep Roel. Maar, zooals het nu ging, vond hij er toch ook niet veel aan. Er kwam zoo'n man de coupé binnen; hij keek naar 't bagagenet en wees dan één koffer, die moest worden opengemaakt. 't Was wel net de grootste, waar Roel's eigendommen in waren, maar de man nam er niet veel notitie van. Hij duwde eens op het goed, tilde aan een hoek de heele stapel een paar centimeter op, toen was het al klaar ook.

„Tòch gevisiteerd,” lachte vader, toen de man vertrokken was.

„Je kon zoo je grootmoeder wel versmokkelen, zonder dat ze het merkten,” zei Roel.

„Dat vonden ze misschien ook minder erg dan een kistje sigaren,” antwoordde vader. „Je hoorde toch wel, hoe ze me vroegen, of ik geen tabak, sigaren of sigaretten had?”

„Mogen die er dan niet uit?” vroeg Roel.

¹⁾ De plaats, waar de bagage wordt nagezien.

„O ja, je moogt ze wel meenemen, als je er maar flink belasting voor betaalt. Daar voelt natuurlijk niemand voor, want dan kun je ze beter in 't buitenland koopen.”

„Ze zijn daar veel duurder, hè Vader?”

„Ja, nogal, geloof ik. Maar omdat ik niet rook, heb ik daar nooit zoo erg op gelet. Aan mij hebben ze geen smokkelaar. Maar zeg, Roel, we moeten in Echternach wel erg op moeder letten, hoor!”

„Waarom, Vader?”

„Dat diè geen verboden dingen koopt, om stiekum mee te nemen.”

„k Zie moeder al in een sigarenwinkel een pond tabak halen,” lachte Roel.

„Dàt zou zoo erg niet wezen,” antwoordde vader. „Moeder mag met net zoo veel tabak en sigaren terugkomen als ze wil.”

„Hoe kàn dat nou,” deed Roel ongeloovig.

„Nadenken, baasjel! Wat zei je daareven ook al weer? Waren de sigaren goedkoop in 't buitenland?”

„Nee, duur,” antwoordde Roel langzaam. 't Was hem nog niet erg duidelijk. Toen ineens, ah, dáár had hij het.

„k Weet het al!” riep hij, „je moogt geen goedkoope dingen in een ander land brengen, want dan zou je ze daar duurder kunnen verkoopen.”

„Precies,” zei vader, „dat is het echte smokkelen. Goedkoope dingen brengen in een land, waar je ze duurder verkoopen kunt. Maar ook al wil je ze niet verkoopen, mogen ze er niet in. Stel nu eens, dat ik vijf sigaren per dag rookte en er zooveel bij me had, dat ik er al die dagen niet één behoefde te koopen. Dan verdienden ze niets aan me. Maar kwam ik met weinig of geen sigaren binnen, dan moest ik ze daarginds koopen.”

„Dan verdienden ze wèl aan u,” zei Roel. „Maar wat zou moeder dan voor goedkoope kunnen koopen in Echternach?”

„Eau de cologne,” antwoordde vader.

„O, nog wel meer van dat soort artikelen,” lachte moeder.
„Ja,” zei vader, „alle dingen waarbij alcohol gebruikt wordt. Eau de cologne is voor een heel groot deel alcohol, dat weet je wel, hè? En je weet ook, dat mamaatje nogal op dat geurende goedje gesteld is. Dus opgepast, Roel! Verbeeld je, dat ze stilltjes wat flesschen eau de cologne in de koffers pakte!”

„Dan moest u leelijk betalen, hè Vader?”

„Zóóveel, dat je ze beter op ons dorp kunt koopen, jô! En als we het niet eerlijk vertelden, nog boete op de koop toe. Zèg je, dat je zoiets bij je hebt, dan betaal je er invoer-rechten voor. Vragen ze er naar en zeg je het niet, dan ben je strafbaar. Als ze het dan vinden, mag je mee de trein uit en behalve dat je dan de belasting en een hooge boete hebt te betalen, rijdt ook soms je trein nog weg. Daar trekken ze zich niets van aan.”

„Hartelijk,” zei Roel. „Maar als ze nou niets vragen en ze vinden wat? Dan heb je toch niet gelogen? Krijg je dan ook boete?”

„Ze vragen áltijd of je niets hebt aan te geven, jô, en wie iets heeft, zonder op die vraag „ja” te zeggen, die maakt zich schuldig aan een onwaarheid en is strafbaar,” antwoordde vader.

„Nou, Moeder, u wordt bewaakt, hoor,” lachte Roel. „Als u maar een vingerhoed vol eau de cologne koopt, laten we u inrekenen.”

„Een vingerhoed vol?” zei moeder. „Zal ik je eens wat zeggen, jongheer? Als het morgen net zoo warm is als vandaag, koop ik meteen de grootste flesch, die ik krijgen kan.”

„We moeten moeder als een hondje aan een ketting nemen, Vader,” zei Roel.

„Nee hoor,” lachte moeder. „'k Mag zooveel eau de cologne koopen als ik wil, máár — 'k mag ze niet over onze Nederlandsche grens meenemen.”

„Tja, Roel, die moeder is ons allebei te slim af. Ze heeft

gelijk, hoor! Voor eigen gebruik, gedurende ons verblijf daar, mag ze koopen zooveel ze wil."

„Dat moest ook niet mogen," vond Roel. „Daar hebben ze in ons land net zoo goed schade van. U hadt ook een groote flesch bij ons kunnen koopen, om mee te nemen. Dan hadt u niemand benadeeld."

„Dat zoontje van u is lang niet voor de poes," mengde een van de andere reizigers zich in 't gesprek. „Zou daar geen wet voor te maken zijn: een wet, die luidde: iedere dame, die op reis gaat, is verplicht zich eerst van een flesch eau de cologne te voorzien?"

De heele coupé lachte, maar moeder zei: „Dan zou ik andere landen gelijk geven, als die eischten, dat van al die flesschen tòch maar invoerrechten moesten worden betaald. Dat jochie van ons zegt nu wel, dat ik er niemand mee zou benadeelen, als ik de flesch uit ons land had meegenomen, maar hij heeft tòch ongelijk. Daarmee benadeelde ik dan weer die menschen, bij wie ik er morgen een hoop te koopen."

„O, maar dat zijn geen Hollanders," deed Roel minachtend.

„Jij sprak van *niemand* benadeelen," zei moeder. „Je burens moet je ook wat gunnen."

„Ja vent, tegen je moeder moet je het toch weer afleggen, merk ik wel," zei de vreemde heer lachend.

„Nou — nou maarre," antwoordde Roel, „'t zou toch vast nog niet zoo raar wezen, als je de eau de cologne mee moest nemen. Dan werd er bij ons toch lekker maar veel verkocht. En ze zouden in geen één land het in d'r hoofd halen, belasting te laten betalen van dingen, die in een ander land duurder waren. Als er één land zoo deed, dan ging daar natuurlijk niemand meer heen."

Roel vond, dat hij nu wel wéér een pluim verdiend had, maar deze keer liep hij die mis. De heer zei:

„En tòch gebeurt het soms, dat je een duurder artikel niet moogt invoeren in een land, waar het goedkooper is.

Dat heb ik dit voorjaar zelf ondervonden. We werden een keer gevisiteerd op de Zwitsers-Italiaansche grens. We waren met zoo'n groote touring-car. Enkele menschen hadden bananen bij zich en die mochten Italië niët in. Je begrijpt me wel, hè," zei hij in 't bizonder tegen Roel, „we kwamen uit Zwitserland, waar de bananen veel duurder zijn dan in Italië en tòch mochten die dure bananen Italië niet in."

„Moesten ze er voor betalen?" vroeg Roel.

„Ze zijn zoo wijs geweest, ze op te eten, eer we de grens overgingen."

„Maar hoe kwam dat dan?" wou Roel weten.

„Dat weet ik niet, hoor," zei de heer. „'t Was er misschien om te doen, dat we alles wat we wenschten te eten, in Italië kochten."

„Of ze waren bang voor bananenschillen op de weg," zei vader.

Daar werd hartelijk om gelachen. Roel lachte ook mee. Eerst dacht hij nog even, dat vader het meende, maar 't was natuurlijk een grapje.

Van het eene grapje kwam het andere en, als Roel zich niet zoo vast had voorgenomen, goed uit te zien om later alles aan de jongens te kunnen vertellen, wel, dan had hij meer in de coupé gekeken dan naar buiten

Nee, dat ging toch niet. Ze reden nu door België en hij moest alles zien.

3. AAN TAFEL

Voor een jongen, die niet erg van stilzitten houdt, is zoo'n lange treinreis toch óók niet alles en Roel vond het maar wát prettig, toen het tijd was, om naar 't restauratie-rijtuig of, zooals Roel zei: de „eetwagen” te gaan. Antwerpen, Mechelen en Brussel waren ze nu gepasseerd, 't was over twaalven en juist zoo de tijd, waarop ze thuis gewoon waren te eten. 't Zou dus best smaken.

Och, och, wat een reis om er te komen. Ze moesten wel zeven of acht van die lange wagons door. Roel raakte er de tel van kwijt.

Je liep maar op een drafje, dan had je de minste kans, ergens tegen aan te rollen. Er waren wel mensen, die moeite hadden er te komen. Een paar oude dames zeiden tenminste, dat het verschrikkelijk was, zooals die trein schokte. Ja, maar die schoten ook niet op. Die bleven telkens stilstaan en hielden elkaar angstig vast, lieten anderen maar passeeren. Nee, dàn Roel. Diè kon het. Hij was zijn ouders een eind vooruit; vreemde mensen waren vóór hem, achter hem, o, dat kon hem niks schelen, hij vloog ze allemaal voorbij....

„Au.”

Roel wreef zijn schouder, kneep in z'n elleboog. Dát kwam aan.

Nu liet hij de mensen passeeren, stond nog op dezelfde plaats, toen vader en moeder hem hadden ingehaald.

„Wat is er, Roel?”

„O, niks, een beetje gestooten,” wou hij zich groot houden, maar onwillekeurig ging zijn linkerhand weer naar zijn rechterelleboog.

„Doorloopen, jô,” zei vader, „we zijn er haast.”

Toen ze even later gezellig aan een tafeltje zaten, was de pijn al weer bijna beter. Vader zag dat en vond, dat de flinke reiziger nu maar eens vertellen moest.

„Schipbreuk geleden daarnet? Je leek precies een drenkeling op een eiland.”

Roel lachte een beetje en zei:

„'t Gebeurde in dat gangetje, tusschen twee wagens. De eene wagen ging naar rechts en de andere naar links, geloof ik. Ik ketste als een voetbal tegen zoo'n scherpe kant aan.”

„Ja Roel,” zei vader, nu in ernst, „je zult er toch eens aan moeten wennen, met andere menschen rekening te houden. Je was weer een beetje te voortvarend. Bepaald netjes vind ik het niet, andere menschen, die allemaal ouder zijn, voorbij te hollen. 't Blijft onbeleefd, tegen iemand op te botsen, ook al zeg je pardon. En dat hollen van 't eene rijtuig in 't andere, wel, daar was je voor ge-
waarschuw'd, is 't niet?”

Roel knikte.

„'t Is nog goed afgelopen,” zei moeder. „Je hadt ook met je hoofd ergens tegen aan kunnen komen.”

„Wel ja en, als hij er mee geleerd heeft, is het zéker goed afgelopen,” zei vader en nam de spijskaart, las voor, wat er gegeten zou worden.

Roel blij. Hij vond het akelig, voor onbeleefd uitgemaakt te worden en hij voelde, het verdiend te hebben. Gisteren had vader ook nog zoo met hem geredeneerd, hem gezegd, dat hij op reis zich netjes gedragen moest, doen moest, wat hem gezegd werd. Vader was geëindigd met te zeggen: „Denk er aan, Roel, dat je met je óúders uitgaat en er niet als ~~hann~~je de voorste met een bende kwajongens op uittrekt.”

Goed dat vader niet gezien had, wat een gezicht hij tegen die twee oude dames getrokken had. Dàn zou je wat gehoord hebben. Nou ja, voortaan beter uitkijken en er nou verder niet meer aan denken.

Roel had al gauw z'n volle aandacht nodig, om z'n mond te bereiken. Nou nou, dat eten in zoo'n trein moest je leeren, hoor! Gelukkig, dat alles je opgeschept werd. Zelf

opscheppen zou onmogelijk zijn.

Toch wende het al gauw. De soeplepel was één keer Roel's mond voorbij geschoten en had één keer een bons tegen zijn kiezen gegeven. Als je ook net zoo'n schok kreeg, hè? Met het vleesch snijden was hij ook nog even ongelukkig, maar toen waren de rampen ook voorbij. De pudding at hij al bijna zooals bij moeder thuis.

Vrij wat bedaarder ging het weer terug naar de plaatsen. Roel merkte, dat zoo'n drafje niet beslist noodzakelijk was.

Al gauw naderden ze nu de Luxemburgsche grens en 't was nog geen halfvier, toen ze aan 't station van de stad Luxemburg uitstapten. Na een klein uur wachten ging het weer verder en na nog eens overgestapt te hebben, zaten ze dan in een „prins-Hendrik-trein”, zooals vader hem noemde.

„Die prince Henri is een slordig oud heertje,” zei Roel, toen ze zich een plaats zochten. „Kijk hij eens uit zijn pijp gemorst hebben?”

„Allemaal roet op de banken,” zei moeder. „Daar ga ik niet op zitten.”

„'t Is geen roet, het schijnt kolengruis te zijn,” zei vader.

„Een schrale troost,” vond moeder. „Er zal niets anders opzitten dan dat ik mijn regenjas uit de koffer haal en die aantrek. Niet bepaald een pretje bij zoo'n warmte.”

„Zal ik u eens helpen?” hoorden ze een stem en een vriendelijk damesgezicht keek boven de half-hooge rugleuning uit.

„Ha, een landgenoot,” zei moeder.

„Een heele club landgenooten, mevrouw! Meer Hollanders dan Luxemburgers in de trein, hoor! En wij kènnen „prince Henri” al. Hij takelt zich altijd zoo toe, daarom hebben we stofdoeken bij ons.”

De dame verscheen nu met een groote doek en stofte de banken af.

„Als u de kleeren niet vol gruis wilt hebben, is het toch

Een vriendelijk damesgezicht keek boven de half-hooge rugleuning uit.

wel raadzaam, een mantel los om te slaan," zei ze. „Dat is niet zoo warm dan dat u het raampje sluit. Trouwens, alle raampjes in de heele wagon mochten wel gesloten zijn, om de boel hier behoorlijk te houden en dan smolten we stellig.”

„Ja, 't is verbazend warm vandaag,” antwoordde moeder. „k Verlang hard naar het eind van de reis.”

Vader zei: „hoe ter wereld komt zoo'n trein toch zoo vol kolengruis.”

„O,” zei de dame lachend, „die „prince Henri” rookt zoo'n rare pijp. 't Ontbreekt hem aan goede tabak. Weet u, waar ze de locomotief mee stoken? Met bruinkool. Dat is mij tenminste verteld.”

„Ah ja,” antwoordde vader, „een locomotief van anno één, bruinkool, alle raampjes open — dat verklaart alles.” Zoo, dat was tenminste eens iets om aan de jongens te schrijven, bedacht Roel. Die prins Hendrik met z'n slechte pijp, dat zouden ze wel leuk vinden. Verder was er van de reis ook niet veel te vertellen. Je kon toch niet gaan schrijven, dat Antwerpen en Brussel groote steden waren? Dat wisten ze zelf wel. Je kon schrijven, dat de reis leuk was geweest, dat wel.

't Laatste eind was toch niet zoo erg prettig. Telkens dat stoppen — Roel moest er aan denken, wat Jan de Haas gezegd had. Gelukkig, dat die niet wist, hoe Roeltje zich hier zat te vervelen.

Aan alles komt een eind, zelfs aan een reis met „prince Henri” en, eenmaal te Echternach, waren ze gauw in 't hôtel. 't Was vlak bij het station, dat trof.

Leuk hotelletje. En wat een komiek kamertje hadden ze daar voor hem bestemd. 't Leek net een groote kast.

„Dat is wel wat erg klein,” zei vader.

„Juist leuk!” riep Roel. „En kijk eens, wat een grappig raampje! 'k Moet op bed gaan staan, om het open en dicht te doen.”

De hôtelhouder verontschuldigde zich. 't Hotel was vreeslijk vol. Er was wel een andere kamer voor den jongeheer, maar dan op de tweede étage. Omdat mijnheer ineenlopende kamers besteld had, hadden ze gedacht, dat het dan zóó maar moest. De meeste kamers waren al weken en soms maanden van te voren besproken. Er waren op het oogenblik wel menschen met z'n drieën of vieren op één kamer.

Roel had eigenlijk wel zin in die kamer op de tweede verdieping. Zoo heelemaal tusschen vreemden, dan voelde je je echt op reis, echt in 't buitenland. Dan kon je misschien in je eentje nog wel eens een avontuur beleven ook. En avonturen wóu hij beleven. Ja, als...

Nee Roel, 't gebeurt niet.

Vader en moeder weten ook wel, hoe je van avonturen houdt.

„We laten het dan maar zooals het is,” zei vader. „'t Is waar, een goed bed en frissche lucht is al wat hij noodig heeft.”

Nou ja, dacht Roel, dan zullen we wel op een andere manier avonturen beleven. Wie weet, wat je hier op die bergen en in die bosschen vindt.

Ze moesten zich nu vlug verkleeden, want het was zóó tijd om aan tafel te gaan.

Ze waren nog niet eens heelemaal klaar, toen de bel ging en de eetzaal was al bijna heelemaal bezet, toen ze er binnen kwamen.

Het tafeltje, dat voor hèn bestemd was, stond nogal aan het eind, dus moesten ze heel wat gasten passeeren, eer ze op hun plaats waren.

„Er zijn een massa Hollanders,” fluisterde Roel. „Ik hoorde zooveel Hollandsche woorden...”

„Als je dan je Fransch maar gebruiken kunt,” plaagde vader.

„Als híj maar aldoor Fransch spreekt, zien ze hem natuurlijk voor een echten Franschman aan,” zei moeder.

„Wat raar, dat ze hier niet allemaal gelijk beginnen,” zei Roel. „Kijk nou, sommigen zijn nog aan de soep en anderen al aan de aardappels.”

„Dat gaat in een hotel altijd zoo, vent,” zei moeder.

„Maar verleden jaar...”

„Toen waren we in een pension,” zei vader, „en in een heel aardig pension ook. Want je moet niet denken, Roel, dat in ons land de menschen ook allemaal zoo doen, als

we het dáár gewend waren. 't Gaat bij ons in de hotels precies als hier en in de pensions, nou, daar wordt soms wel gewacht, tot alle gasten in de eetzaal zijn, maar lang niet altijd. Wij troffen het verleden jaar daar op de Veluwe bizonder."

Ja, verleden jaar was Roel voor het eerst op deze wijze uit geweest. Vroeger logeerden ze altijd bij oma in Arnhem, maar oma leefde niet meer. Nou, hij had het verleden jaar daar op de Veluwe ook wel leuk gevonden. De dames van het pension hadden ze zelf naar hun plaatsen gebracht in de eetzaal; alle menschen hadden gegroet; allemaal waren ze gelijk begonnen; ja, en die menschen hadden ook allemaal gebeden voor 't eten. Dat deden ze hier vast niet. Roel zag er tenminste heel wat zóó beginnen.

Wat zouden zij nu doen? Kòn je in zoo'n gebabbel wel bidden? Dat hoorde toch niet?

Daar werden hun borden soep neergezet.

Vader en moeder vouwden de handen.

Ze baden.

Roel deed het ook; tenminste, zacht in zichzelf raffelde hij wat woorden af. Er bij denken deed hij niet. Hij dacht aan die menschen, of ze het niet raar zouden vinden; hij luisterde naar 't stemmengeroes. Hij had een erge kleur, toen hij de oogen weer open deed.

„Ben je zóó warm,” zei vader. „Hier hebben ze het nogal koel gehouden, vind ik.”

Roel's kleur werd nog wat donkerder. Schuw zag hij om zich heen. Kéken de menschen niet?

„Roel vond dat bidden hier in die drukke zaal wat vreemd, denk ik,” zei moeder. „Is 't niet?”

Roel knikte.

„Ja jongen,” zei vader, „'t op reis zijn heeft ook z'n bezwaren. Wij betoonen eerbied bij een gebed en zouden dat ook graag van anderen ondervinden, maar het schijnt wel, of de menschen zich tegenwoordig schamen, niet

alleen om zelf te bidden, maar ook om stil te zijn, terwijl een ander het doet. Die menschen aan dat tafeltje naast ons praten althans nu niet half zoo hard, als toen wij baden. Maar dat moet ieder voor zichzelf weten."

„Zouden nou al die menschen, als ze thuis zijn, ook niet bidden voor 't eten?" vroeg Roel.

„Misschien niet, misschien ook wel," zei vader. „Er zijn menschen, die vinden, dat je zoiets enkel moet doen, als je in de stilte van je huis bent. Er is zeker wel iets voor hun meening te zeggen, maar ik geef me graag overal zóó, als ik ben. We moeten Christus belijden, dat heeft Hij zelf gezegd. We mogen Hem niet verloochenen, dat heeft Hij ook gezegd. Wanneer we nu om die menschen hier ons bidden laten, dan voel ik dat als een verloochening. Het is in elk geval geen belijden. Christus belijden, dat is, voor Hem uitkomen altijd en overal waar het nóódig is. Als we het noodig oordeelen, thuis Gods zegen te vragen en Hem te danken bij onze maaltijden, dan hebben we, dunkt me, geen enkele reden, het onder vreemden niét noodig te vinden. Begrijp je me, Roel?"

„Jawel, Vader, maar ik — ik dacht —"

„Nou, ga verder."

„Verloochenen is toch zeggen, dat je iemand niet kent?"

„Natúúrlijk. En ik begrijp aan wien je denkt. Aan Petrus. Maar als dat alleen verloochenen was, wel, dan waren er weinig verloochenaars en er zijn er helaas zooveel. Heeft jóu wel eens iemand gevraagd, of je bij Jezus hoorde, zooals dat aan Petrus gevraagd werd?"

Roel schudde van neen.

„Ze hebben het mij ook nog nooit gevraagd, hoor Roel. Zulke vragen doen de menschen niet," zei vader. „En belijden bestaat ook niet enkel in praten over den Heer, als we onder menschen zijn, die er net over denken als wij. In *praten* zit het 'm trouwens nooit, maar in het *doen* van 's Heeren wil. Je weet wel, hoe de Heere Jezus zelf ge-

zegt heeft: „niet, wie *zegt* Heere, Heere, maar wie *doet* Mijns Vaders wil, zal ingaan. Nou, wat zou meer overeenkomen met Gods wil, hier aan tafel bidden, of het laten?”

„Bidden,” antwoordde Roel.

„Juist, daarom *dóén* we het,” zei vader nog en begon toen met moeder èen gesprek over iets anders.

Roel dacht niet lang na over vaders woorden. Er was ook zoovéél, wat zijn aandacht trok.

Toch vergat hij ze niet.

4. EEN ONTDEKKING

En waar gaan we nou het eerst heen?" vroeg Roel de „volgende morgen aan het ontbijt. „Zeker de stad in om eau de cologne, hè Moeder?"

„Laat vader het maar zeggen," antwoordde moeder.

„Nou, Vader?"

„Jullie kunt doen wat je wilt," zei vader, „maar ik ga naar Duitschland."

„Ja, dat zal wel," lachte Roel. „Dan gaan wij naar Frankrijk, hè Moeder?"

Moeder zei, dat ze ook meer voor Duitschland voelde.

Roel lachte maar eens. Ja, hij vloog er wel vaak in, maar nou niet. Dat kon vader hem niet wijs maken. Hij vroeg nu maar niets meer, zou straks wel zien.

„Weet u, waar ik graag heen wou," zei hij, toen ze buiten kwamen, „naar dat kerkje daar op die berg. Daar heb ik vanmorgen al naar gekeken uit mijn verheven venster."

„En jij wou naar Frankrijk," antwoordde vader.

„Dat heb ik niet gezegd, Vader! Ik zei: als u naar Duitschland gaat. Maar daar gaat u toch niet heen. U blijft lekker in Luxemburg, net als ik."

„Ja, als -- als jij nou beslist niet naar Duitschland wilt, ja, dan moet ik maar alleen gaan. Maar dan kom je ook niet bij dat kapelletje, vrind!"

Roel haalde de schouders op. Vader wou wel een beetje èrg grappig zijn vanmorgen. Flauw. Niks an.

Ze hadden nog maar enkele minuten geloopt, toen ze aan een vrij breede rivier kwamen.

„Weet jij hoe dat water heet, Roel?" vroeg vader.

„De Sauer, Vader!"

„Precies. En als jij nou een beetje aan de kant wilt blijven zitten, dan gaan moeder en ik de brug over."

„Waarom moet ik dan hier aan de kant gaan zitten?" vroeg Roel, een en al verwondering.

„Omdat jij niet naar Duitschland wou.”

„Ik — maar — o Váder, is de Sauer de grèns?”

„Já, Roelof. Hier bij Echternach vormt de Sauer de grens tusschen Duitschland en Luxemburg. Op elke goede atlas is dat te zien.”

Vader zei het — nou — zoo — zoo dèftig. Als hij anders zoo deed en zoo gewichtig Rrrroelof zei, lachte Roel. Maar deze keer niet. Hij had eigenlijk het land aan zichzelf. Dat hij nou zóó'n domoor geweest was, om dat niet eens te zien. Natuurlijk was de zwarte grenslijn midden door de blauwe geteekend. Die blauwe, die de Sauer aangaf, had hij goed genoeg gezien, maar van de zwarte niets gemerkt.

„Piet Roodzand heeft het ook niet eens gezien en die had negen plus voor aardrijkskunde,” bromde Roel.

„Schrijf hem dan maar, dat op vaders bevel er een punt af moet,” zei moeder. „Is dat geen goed plan, Vader?”

„Vader heeft nou vacantie,” was het antwoord, „en Roel ook. We zullen hem maar meenemen, het groote Duitschland in; zoo stevig tusschen ons beiden is het wel gewaagd.”

„O, nóú begrijp ik ook, waarom u zei, dat ik niet bij 't kapelletje kon komen, als ik niet naar Duitschland wou!” riep Roel. „Dat staat dan ook in Duitschland. Toe, Vader, gaan we er heen?”

„We gaan er wel een keer heen, jô, maar niet direct vanmorgen. We bekijken eerst alles hier, eer we tochten gaan maken.”

„Ik wou zoo graag een berg op,” zei Roel. „Je zult daar zoo'n mooi uitzicht hebben!”

„Dat zul je zeker. Maar er komen nog meer dagen en we moeten toch ook eerst stokken hebben.”

„O ja, bergstokken, leuk. Maar dan moeten we terug, hè Vader, de stad in. Laten we dan maar gaan, hier op die kale weg is tòch niets te zien.”

„Ik wou eerst de brug eens goed bekijken, Roel. Kijk, van

hieruit heb je er zoo'n mooi gezicht op. 't Is een stuk uit oude tijden, jô, en je weet, dat alles uit de oudheid mijn belangstelling heeft."

„Van wanneer is hij dan, Vader?"

„De Romeinen hebben deze brug gelegd, Roel!"

„De Romeinen? Maakten die al zülke bruggen?"

„Dat is te zeggen, de peilers zijn nog uit de Romeinsche tijd, maar het dek niet. Dat is van later tijd," antwoordde vader.

Roel vond het niet zoo héél interessant. Dat hier die Duitsche douanen hun post hadden, dat ze sommige auto's aanhielden, om te zien, of er niets bizonders in was, vond hij meer de moeite waard.

Van alles vroeg hij daarover; alles wou hij weten. Maar alles wist vader ook niet. Hij zei: „weet je wat, Roel, je praat er maar eens met den hotelhouder over. Dat lijkt me een erg aardige man. Ik heb ook al ondervonden, dat hij, als je hem iets vraagt, heel duidelijk en uitvoerig antwoordt."

„Maar u spreekt Duitsch met hem."

„Dat is enkel, omdat ik dit liever doe. Met andere gasten spreekt hij Fransch, dus dat wil hij met jou ook wel."

„k Zal wel eens zien," zei Roel. Hij had al lang gemerkt, dat het niets meeviel, Fransch te verstaan en te spreken. Vanmorgen had hij een paar kamermeisjes zoo vlug met elkaar hooren redeneeren, dat hij er geen enkel woord van verstond. En zelf wat te vragen — nou, dat zou ook niet best gaan. Hij had thuis al zijn woordjes nog eens gerepeteerd; had er zelfs al een deel geleerd uit het nieuwe boek, dat ze gekregen hadden, omdat ze naar klas zes gingen, maar nu het er toe kwam, zag hij heusch geen kans, een fatsoenlijke zin in elkaar te zetten. Jammer, dat vader alles gehoord had, wat hij toen op het muurtje tegen de jongens gezegd had. Nou bleef vader plagen met dat Fransch, net zoo lang töt —

Ja, dat wàs het. Vader zou er wel mee ophouden, als Roel

een keer ronduit zei, dat hij er geen kans toe zag. Vader had er een erge hekel aan, als je zoo eens een beetje opschepte. Nou ja, dat deden toch zeker alle jongens?

Nou maar, zeggen dat hij met die lui hier niet praten kòn — dat deed Roel niet. Hij zou zijn ooren flink openzetten. Als hij er eerst maar een beetje aan gewend was, zou het best gaan. Hij zou vader nog wel eens tóónen, wat hij kon. Vader en moeder zouden wel eens zien, dat hij heusch geen klein jochie meer was en zich best wist te redden.

„Weet je wat, Roel,” onderbrak vader zijn overpeinzingen, „we gaan nu de stad in en dan koopen we een kaart en een gidsje van de omgeving hier. We kunnen dan op ons gemak overleggen, welke tochten we gaan maken.”

Daar was Roel voor te vinden. Op moeders verzoek bezichtigden ze eerst nog het park, dat daar vlak bij was en toen ging het de stad in.

Een leuk stadje was het. En — ja hoor, je zag hier echt Nederlandsche namen, net als oom gezegd had. Wel niet zooveel als Roel gehoopt had, maar toch genoeg. Hij las ergens de naam De Jongh, Bergmann, V. d. Velde, Mostert, o, diè naam zag je vaak. Er was vroeger zeker een heele familie Mostert naar Luxemburg getrokken.

Vader zei, dat Bergmann wel van Duitsche afkomst zou zijn en V. d. Velde van Belgische, maar daar wou Roel niets van gelooven. Welnee, die tweede n aan het eind had die Bergman er maar bijgenomen, omdat hij het aardig vond, z'n naam op z'n Duitsch te schrijven en V. d. Velde zou ook best een landsman zijn. Oom had toch immers gezegd, dat er zooveel waren.

Moeder zei: „Oom heeft gezegd, dat er nog wel familie's van Nederlandsche afkomst hier wonen, maar dan hoofdzakelijk in de stad Luxemburg. 't Zullen wel menschen zijn, die indertijd met een van de koningen zijn

meegekomen en die om de een of andere reden hier gebleven zijn. Maar het eenige Nederlandsche, dat ze nog bezitten, zal wel hun naam wezen, denk ik. Ze zijn nu al meer dan veertig jaar los van ons."

„k Zou toch zoo graag ook de stad Luxemburg eens zien," zei Roel.

„Natuúrlijk," antwoordden vader en moeder tegelijk.

„Volgende week hopen we er een dagje heen te gaan."

„Fijn, eenig!" riep Roel. „O, kijk, Vader, dáár een boekwinkel. Kunnen we daar geen gidsje koopen?"

„Best. Moet het er een in 't Fransch of een in 't Duitsch zijn, Roel?"

„Duitsch, Vader! 't Is immers voor ú?"

Vader en moeder lachten, terwijl Roel dacht: ziezoo, die slag is mij.

Vader kocht een handig boekje met aardige plaatjes er in en een duidelijke wandelkaart van Echternach's omgeving.

Al voortlopend bladerde hij er in en las hier en daar een stukje.

„Vader, kijk, dat plaatje, dat is hier!" riep Roel, die over vaders schouder keek. „O, Dingstuhl staat er onder. Leuk hè, met al die bogen. Echt een gebouw, zooals je dat op platen in oude boeken ziet."

„Wat een wonder," antwoordde vader, „'t is nog uit de middeleeuwen afkomstig. In 1444 begonnen ze het te bouwen, lees ik daarnet."

„Wat is een Dingstuhl, Vader?"

„Een soort van gerechtshof," zei vader. „'t Beteekent eigenlijk zooveel als: een gebouw om te beraadslagen. Ik lees hier, dat het lang als kazerne gebruikt is geweest, maar dat er nu de gemeenteraad vergadert.

Nee maar," riep vader even later, „dát wist ik niet. Er is hier een Willibrordskerk, met het graf van denzelfden Willibrord, die in onze streken het evangelie bracht. 's Jonge, dà's interessant. Hier in deze stad beweren ze

Vader, Moeder en Roel bewonderen Echternach.

de twee oudste Christelijke kerken te hebben en die Willibrordskerk is door Willibrord zelf gesticht. Daar moeten we heen; kom mee."

Ze waren al gauw bij de groote kerk met haar twee torens. De deur was niet gesloten; ze konden er zóó in. Dienst wàs er niet, dus konden ze op hun gemak alles bekijken.

„Laten we even hier achteraan gaan zitten," zei vader, „dan vertel ik jullie, wat er van in 't boekje staat. 'k Zal het maar in 't kort doen, hoor!

Nou, die kerk dan, zijn ze begonnen te bouwen in 1016. Er was toen een groote brand geweest, die de oude kerk en het klooster, dat hier vlak bij is, had verwoest. Kerk en klooster zijn werkelijk in de zevende eeuw door Willibrord gesticht. Onder deze kerk, daar vooraan bij het koor, bevindt zich nog een oude kerk, een crypt. Een

crypt kan een grafkelder zijn, maar ook, wat ze hier noemen een onderkerk. Déze crypt was beide, èn grafkelder èn kerk. Willibrord lag er begraven. Tot 1635 is er nog dienst geweest in die onderaardsche kerk. Dat zal wel hoofdzakelijk voor de monniken van 't klooster geweest zijn. Die konden er door een onderaardsche gang komen. Maar het stoffelijk overschot van Willibrord is er in 1031 al uitgehaald. Toen was deze kerk klaar en Willibrord moet vroeger gezegd hebben, dat hij graag voor het altaar van zijn eerste kerk wou begraven worden. 't Staat hier zoo eenvoudig neergeschreven:

„In het koor der kerk, voor het hoogaltaar, staat de prachtige sarcophaag van Carrarisch marmer, in welke de aardsche resten van den grooten Friezen-apostel rusten.”

„Dat, daar, dat witte, is dat een sarcophaag?” fluisterde Roel.

„Ja. Een sarcophaag is eigenlijk een kist van steen,” zei vader. „In dit geval is het een wonder van beeldhouwkunst.”

„'t Is net een wit kerkje,” vond Roel.

Zeker, daar leek het wel wat op. Een sneeuwwit kerkje, prachtig bewerkt en gedragen door vier knielende figuren.

Ze gingen er heen. Roel werd er stil van. Dat in dit blanke marmer nu de man lag, die in Utrecht een kerkje stichtte, in Zeeland een Wodansbeeld kapot sloeg!

Graag was hij ook in de onderaardsche kerk gegaan, maar dat kon nu niet. Die was in de morgenuren niet te zien.

„Jammer, hè Moeder?”

Moeder vond het ook.

„Nou,” zei vader, „we zijn er pas, dat komt nog wel. 'k Zal er eens naar informeren, wanneer we daar terecht kunnen. Maar stel je er niet te veel van voor. In 't gidsje staat, dat die onderaardsche ruimte tegenwoordig ge-

bruikt wordt door het klooster als bewaarplaats van fruit en wijn. Van kerk gedaald tot wijnkelder, dat kan ik niet bijzonder mooi vinden."

Toen ze uit de stilte van de koele kerk weer op de straat kwamen, vroeg Roel:

„Vader, wist u er nou echt niets van, dat Willibrord hier begraven lag?"

„Nee, Roel!"

„Oom zal gedacht hebben: als ik alles van te voren vertel, is er niet veel aardigheid meer aan," zei moeder.

„Ja, maar ik bedoel: heeft vader dat nou vroeger niet geleerd?"

„Nee, Roel," antwoordde vader weer. „'t Is niet zoals het hoort, maar het is wáár."

Roel keek zijn vader aan. Maakte hij weer een grapje? Nee, vaders gezicht stond ernstig.

„Toen ik examen deed, Roel, wist ik niet eens, dat Echternach bestond. Later, en vooral de laatste jaren, heb ik er wel van gehoord, maar niet in betrekking tot Willibrord."

„Zou — zouden er nou heelemaal geen onderwijzers zijn, die het weten?" begon Roel weer.

„O, natuurlijk zijn er wel, die het weten, maar ik vind, dat we het allemáál moesten weten. Dat Karel de Groote te Aken begraven ligt, zul je misschien in de derde klas al gehoord hebben en anders wel in de vierde, maar van Willibrord's graf hoorde je nog nooit. Karel de Groote heeft natuurlijk groote, heel groote daden verricht en ook voor ons volk veel gedaan, maar Willibrord vertelde onze voorouders van Jezus; hij waagde daar zijn leven voor. Denk toch eens aan, wat een reizen zoo'n man moet gemaakt hebben en dat in diè tijden. Misschien heeft hij een ezel gehad, misschien ook maakte hij de reizen grootendeels te voet. En dat in dagen, dat de wegen soms onbegaanbaar waren, dat gevaren van roovers en moordenaars overal dreigden. De man deed het enkel uit

liefde tot Zijn Heiland en uit deernis met die woeste Friezen, die in hun heidendom maar voortleefden en daarin natuurlijk niet gelukkig waren. Als we daar over nadenken, dan voelen we pas goed, hoeveel we te kort komen. Wat doen wij voor Jezus? Och, maar zoo weinig, vergeleken bij wat zoo'n zendeling deed."

Vader verzonk in gedachten en zweeg. Moeder zei ook niet veel.

Roel dacht na.

Wat deed hij voor Jezus? Had hij den Heiland wel echt lief?

Hij wist het niet. Vanmorgen had hij gezien, hoe een paar meisjes elkaar aanstieten en lachten, toen vader en moeder baden. Zelf had hij niet gebeden, enkel maar even het hoofd gebogen, toen vader en moeder de oogen sloten. Had hij — had hij toen den Heere Jezus verloochend? Maar dat deed hij nooit meer, hoor! O nee, stellig niet.

5. ROEL REDT ZICH BEST

„Wat is het toch warm,” zuchtte moeder de volgende dag. De flesch eau de cologne had ze wel gekocht, maar zelfs deze hielp haar niet, de warmte wat beter te verdragen. Ze kòn er nou eenmaal niet tegen.

„Wat zullen we vanmiddag doen?” vroeg ze.

's Morgens hadden ze een wandeling gemaakt; ze waren van plan geweest, 's middags een grootere tocht te gaan maken, maar nu het tegen twaalfen zóó warm werd, leek dat haast onmogelijk. Gisteren was het nog meegevallen, toen waren ze 's middags toch heusch naar dat kerkje daar heel in de hoogte, aan de andere kant van de Sauer, geweest. 't Heette de „Liboriuskapel”. Je hadt daar vandaan een prachtig uitzicht op het Sauerdal en op de stad. Iets verder hadden ze een vervallen woninkje gevonden, waar vroeger een kluizenaar had geleefd.

Roel had die „eerste bergtocht” schitterend gevonden, vandaag op een nog grootere gehoopt, maar nu maakte de warmte dit onmogelijk.

Ze zaten hier wel heerlijk onder het lommer in de hotel-tuin, maar daar kon je toch niet de heele middag gaan luieren? Dat zou jammer zijn van de tijd.

„'k Zal eens op onderzoek uitgaan,” zei vader. „Mogelijk weet de hotelhouder of een van de gasten wel een mooie toer, waarbij we niet in de zon hoeven te lopen.”

Al gauw kwam vader terug.

„'t Is voor mekaar, hoor,” zei hij. „Om twee uur komt er een auto-car voor, die ons ergens brengt, waar we een schitterende wandeling kunnen maken heelemaal in de schaduw.”

Zoo gebeurde het, dat ze om twee uur met nog andere mensen uit 't hotel in zoo'n groote open wagen stapten. Hè, dat was fijn. Nu hadden ze niets geen last van de warmte. Onder het rijden leek het haast, of er een lekker frisch windje gekomen was. Maar toen de wagen stil

stond, was het of de warmte zóó op je neerzakte.

„Wat een korte tocht,” zei Roel, een beetje teleurgesteld.

„We maken ook nog wel eens een langere, hoor jongen,” troostte vader. „Vanmiddag is niet rijden, maar wandelen de hoofdzaak.”

„Ik merk nog niet veel van de schaduw,” zei moeder, toen ze achter elkaar over een smal pad in het blakerende zonnetje liepen.

„'t Komt wel,” antwoordde vader.

Ja, 't kwam en al gauw ook. 't Pad leidde naar een bosch en daar onder die hooge, dikke boomen was het direct veel beter. Maar 't werd nòg beter, 't werd zelfs tamelijk koel, toen ze op het pad langs de beek kwamen.

„Dit is de Hallerbach,” ¹⁾ zei vader, „en deze wandeling moet een van de allermooiste, zoo niet dè mooiste zijn, die je hier kunt maken.”

Roel zei: „Ik had me een beek altijd voorgesteld, zoo ongeveer als een sloot, maar dan met streaming er in, maar dit is toch wat anders. Schitterend, hè Moeder?”

„Eénig,” zei moeder, „k heb er gewoon geen woorden voor om te zeggen, hóé ik het hier vind.”

't Pad liep nu eens naar boven, dan weer naar beneden. Overal waar ze moesten stijgen of dalen, waren treden in de rotsachtige bodem uitgehouwen. En daar langs het pad bruiste de kristalheldere beek, dat stroompje met zijn watervalletjes, zijn eilandjes, zijn spartelende forellen.

„Die eilandjes zijn eigenlijk groote steenklompen, hè Vader?” vroeg Roel.

„Ja, 't zijn steenmassa's, die zoo hard waren, dat de beek er haar bedding niet in kon uitschuren. Daarom zocht ze zachtere gedeelten, schoof om de steenklompen heen en vormde op die wijze zijn armen. Die zijarmen verenigden zich weer aan de andere zijde van het gesteente en zoo was dit tot een eiland geworden.”

¹⁾ Bach is beek.

„En nou groeien er zelfs planten op,” zei Roel. „Je snapt niet, hoe al die aarde er op gekomen is.”

„Zooveel is er niet op,” antwoordde vader. „De struiken dringen met hun wortels tusschen de spleten, die in het gesteente ontstaan, daar hechten ze zich vast, daar vinden ze voedsel. Het is zeker een wonder, dat dit kan. Maar kijk nu ook eens naar boven, naar die steile rotsen. Zie je wel, dat daar ook uit de spleten struikgewas groeit?”

„O, en kijk eens, Vader, daar steekt gewoon een boom zóó uit het gesteente. Begrijpt u, hoe zoo'n ding blijft staan? Of hij hängt eigenlijk. Je zou zeggen, die moet toch afknappen?”

„Wie weet, hoe ver de wortels in die rots zijn doorgedrongen,” zei vader.

„Maar waar groeien ze dan toch van, Vader? Zit er dan aarde in die rotsen? En water?”

„Water zeker. Als het op en tegen de rotsen regent, dringt het water door spleten naar binnen. Het voert kalkstoffen mee, kalk, die als 't ware in die geulen en spleten door het water wordt losgemaakt. Daar voedt de boom zich mee. Later leer je dat wel eens heel precies. Praktizeer daar nou verder maar niet over. Kijk maar liever goed om je heen.”

't Pad werd steeds nog mooier, slingerde mee met de vele bochten der beek. Nu eens liep het rechts, dan weer links van de stroom. Om van de eene kant naar de andere te komen ging je over groote steenblokken heen, die daar als een bruggetje tusschen de beide oevers lagen. Roel was zijn ouders soms een heel eind voor, wachtte dan op een punt, dat hem bijzonder beviel. Daar plaste hij wat in het water. Heerlijk koel was het aan zijn handen. Bij een van de vele watervalletjes, een tamelijk groote, probeerde hij zoo aan de kant zijn hoofd eens onder de stroom te houden, maar dat viel toch niet mee. Wat een kracht zat er in dat water. 't Viel hier ook van een hoogte

van enkele meters. Typisch, dat was nou net of zoo'n steenblok eenvoudig was afgebroken. Best mogelijk, dat dat gebeurd was. Misschien de bodem verzakt, toen een holte onder de steen en ineens: krak, daar ging een stuk. En het water plensde daardoor natuurlijk lustig over die afgebroken kant heen. Hij zou eens even aan vader vragen, of het werkelijk zoo gebeurd was.

Waar bleven vader en moeder toch? Zeker onderweg ergens blijven zitten.

Toen hij zijn ouders eindelijk dichtbij zag, had Roel al weer een andere vraag klaar. Op z'n bloote voeten wou hij door het water plassen. Hij had geen kousen aan, hoofde alleen zijn sandalen maar uit te doen.

Moeder zette een bedenkelijk gezicht, toen Roel het vroeg. 't Kon wel eens ongezond zijn in dat koude water.

Vader zei: „Ga je gang maar, hoor Roel! Als je dan maar niet weer zoo gaat hollen.”

„Nee, 'k zal met u gelijk blijven,” beloofde Roel en gespte zijn schoeisel los.

Ai, wat koud! Bijna had hij een gillette gegeven. Raar, dat het nou ineens zóó koud was. Zeker omdat hij te dicht bij die val was. Een eindje verder nog maar eens probeeren.

Hij liep een pas of twintig langs de kant en probeerde toen eens weer voorzichtig met de teenen.

't Was nog even koud.

Och ja, 't was waar, aan je voeten kon je veel minder verdragen dan aan je handen. Nou maar, hij liet zich niet uitlachen. Vader en moeder waren al een heel eind vooruit. Hij moest ze vlug inhalen. Met ware heldenmoed stapte Roel er dus in.

Hu, vreeselijk, het trok hem door z'n heele boddy, tot in z'n neus toe.

„Doorzetten en een beetje vlug,” commandeerde hij zichzelf.

Enkele stappen ging het vrij goed. Hij liep over groote

Ai, wat koud!

steenblokken. Maar toen die ophielden, moest hij over kleiner gesteente, over een soort grind. Dát deed te veel pijn.

Hij kwam er maar weer uit. Ja ja, papaatje had wel begrepen, dat het zoo gaan zou en daarom natuurlijk gezegd, dat hij niet te hard mocht loopen.

Wat was het nu stil hier. Je hoorde enkel het water. Al de menschen uit de wagen waren al voorbij.

Als hij nu eens een avontuur beleefde, hier in zijn eentje.

Als er nu eens ineens een kerel uit de struiken schoot.

Och, dat kòn natuurlijk niet. 't Was hier lang niet eenzaam. Kijk, daar in de verte kwamen al weer andere wandelaars aan.

Avonturen beleefde je nou nooit eens. Hier al net zoo min als thuis. En hij had er toch zóó op gehoopt. Hij moest toch eens het een of ander verzinnen. Als alles zoo op slofjes liep, was er ook niks an.

Oom zei altijd: „avonturen moet je niet zoeken, die moeten vanzelf komen.”

Nou, dan kon je lang wachten.

„Moeder was al bang, dat je kopje onder gegaan was,” lachte vader, toen Roel kwam aanhollen. „En we hadden je juist zoo noodig. We hebben al een paar maal zoo'n bord gezien en willen zoo graag weten, wat er op staat. 't Is Fransch, hè?”

„En u kent natuurlijk heelemaal geen Fransch,” spotte Roel.

„Dat komt er nou van. Maar ik láát u nieuwsgierig, hoor! U hadt maar beter moeten leeren op school.”

Roel had zelf ook al naar die borden gekeken. Er stond wat op over het kasteel Beaufort, waar ze heen gingen. Daar kon je iets te drinken krijgen, had hij wel begrepen. Maar het precies vertalen kon hij niet. Vader wist het natuurlijk best. Maar Roel was niet van plan, het te vragen. Hij zou het straks wel zien.

Ha, daar tusschen het geboomte zag je al iets van een gebouw. Dat zou het kasteel wel zijn.

't Was het kasteel. — En — kréég je er wat te drinken?
O, die Roel had zoo'n dorst.

Ja zeker, je kréég wat, je kréég het echt, want je hoefde het niet te betalen.

Nu begreep Roel ineens, wat dat woord „gratuit” be-
teekende. Dat wou natuurlijk zeggen: „gratis”. Hij
hoorde het hier tusschen de menschen ook telkens en ze
zetten er zúlke gelukkige gezichten bij, dat je daaraan
alleen al kon zien, dat ze iets krégen.

Ze moesten nogal even wachten, eer ze aan de beurt
kwamen.

„Snapt ú, dat ze zoiets voor niets geven?” zei Roel.

„'t Is een soort reclame van de fabriek, die dat goedje
maakt,” zei vader. „Ik hoorde daareven, dat je eerst een
glaasje van een bizonder soort limonade krijgt en dan een
glaasje likeur. En als die likeur je smaakt, kun je de
noodige flesschen koopen.”

„Likeur mag ik niet, hè Moeder? Of voor één keertje
wel?”

„Ik zal eerst wel eens proeven, hoor Roel,” antwoordde
moeder. „Likeur is gewoonlijk scherp goedje en voor
kinderen verboden waar.”

Eindelijk waren ze aan de beurt. Ze kregen alle drie een
glaasje met een bruisende lichtroode vloeistof. Ja, een
glaasje. 't Was niet veel grooter dan een wijnglas.

En dan moet je zoo'n dørst hebben. En dan moet het zoo
lèkker zijn.

't Was lekker. 't Leek wel wat op frambozenlimonade
met spuitwater, maar dan veel en véél fijner.

„Daar moest je nou een flink groot glas van krijgen,” zei
Roel.

„Daar was ik voor te vinden,” zei moeder. „Zouden we
voor geld en goede woorden niet wat meer kunnen
krijgen?”

„'k Zal eens probeeren,” zei vader.

Vader deed zijn best, maar 't gelukte niet. Je kon er wel

van bestellen, had hij begrepen uit de paar woorden, die de juffrouw onder haar druk inschenken door hem had toegevoegd.

„Ze heeft het misschien op het oogenblik te druk om je goed antwoord te geven,” zei moeder. „En 't is ook mogelijk, dat ze je niet begreep.”

„O, begrepen heeft ze het wel, want we vroegen met z'n drieën hetzelfde, maar het was onmogelijk, om zóó een paar flinke glazen te krijgen. Een flesch likeur kon je wel meekrijgen, hoorde ik, maar daar hebben we niet veel aan.”

„Waarom schonk ze nu geen likeur?” vroeg Roel.

„Dat krijg je aan de andere kiosk,” antwoordde vader.

„Maar laten we nu eerst hier de boel eens bekijken. Die likeur komt nog wel. We moeten niet direct de smaak van dit lekkere goedje wegwerken.”

„Die is bij mij al weg,” bromde Roel.

O, hij vond het toch zoo jammer, dat hij nog niet wat van die lekkere limonade kon krijgen. Zou zoo'n mensch dat nou merken, als je midden tusschen al die lui kroop en gauw nog een glaasje nam? Moest je zien, hoe druk ze het had. Ze schonk maar en schoof maar toe.

Nee, dat zou toch niet goed zijn. Dat stond gelijk aan stelen. Nee, nee, dat niet. Maar als hij nu eens nog zoo'n glaasje vroeg inplaats van die likeur. Dat kon toch best? Toen ze op de likeurtent aftrokken, begon hij er over.

„Mag ik nou van die likeur?” vroeg hij.

„k Zal eerst zelf proeven,” antwoordde vader.

„O, maar 't kan me niet eens schelen,” zei Roel. „Ik had veel liever nog wat limonade.”

„Zeg jongen, je gaat toch niet zeuren?”

Aan zeuren had vader vreeslijk het land, dat wist Roel wel, maar als je nou toch zoo'n dorst had?

Hier waren ze gauwer aan de beurt dan straks.

Vader proefde en trok een bedenkelijk gezicht. Moeder proefde en zei: „Nee, dat is niets voor Roel.”

Een beetje verveeld, het hoofd gebogen, de handen in de zakken slenterde hij voor vader en moeder uit naar een bank.

„Kom, vent,” zei moeder, „niet zoo raar doen. Je hebt aan dat likeurtje niets gemist. 't Was vreeslijk zoet en 't brandde als vuur. 'k Heb nu nog een gevoel of er binnen in me een kachtje gloeit. We zullen aanstonds wel zien, of we ergens anders wat te drinken kunnen krijgen.”

„Ja, maar ziet u,” zei Roel, „ik vind het zoo oneerlijk. Ieder, die hier komt, krijgt twee glaasjes en ik heb er maar één gehad. Ze konden me toch wel limonade geven inplaats van likeur?”

„Als ik jou was, ging ik het vragen,” zei vader. „Toon nou eens wat je kunt en wat je durft.”

„Goed,” zei Roel en hij ging. Zijn hart sloeg wel wat onrustig, maar hij zóú doorzetten.

Nu moest hij vragen: „mag ik wat limonade in plaats van likeur?”

Ja, maar hoe moest dat nu? Ze noemden het niet eens „limonade” en „likeur”. En hoe zei je: „in plaats van”? En hoe „mag”?

O, daar was hij al vlak bij het tentje. Er stonden maar een paar menschen. De juffrouw keek hem al aan.

„Mademoiselle, je — je” ¹⁾ hikkelde hij.

„Encore un peu de cela”, ²⁾ bracht hij er nu vlug uit.

„S'il vous plaît” ³⁾ voegde hij er na even wachten bij.

De juffrouw keek hem verwonderd aan, ratelde toen een heele boel woorden af, waarvan hij er niet één verstond. Maar hij begreep, dat ze vroeg of hij dan nog niets gehad had.

„Qui, oui, mais — j'ai soif.” ⁴⁾

Weer deed de juffrouw een heel verhaal. Roel luisterde maar niet eens. Hij snapte wel, dat ze hem erg brutaal

¹⁾ Juffrouw, ik — ik . . .

²⁾ Nog een beetje van dat.

³⁾ Als 't u blijft.

⁴⁾ Ja, ja, maar — ik heb dorst.

„Ich darf nicht das — andere“.

vonden, die juffrouw zoo goed als de twee anderen.

Kon hij nu maar zeggen: „ik mag geen likeur.”

Ik mag niet. Wat was dat in 't Fransch?

In 't Duitsch was het: „ich darf nicht.” Ja, dat had hij gisteren hooren zeggen. Hij had toen gedacht, dat „darf” „durf” beteekende, maar vader had gezegd, dat het „mag” was. Nou, dat juffertje verstond toch óók Duitsch?

„Ich darf nicht das — andere,” zei hij nu.

De juffrouw lachte.

De andere menschen schaterden. Ze zeiden iets van „petit Hollandais.” ¹⁾

„Qui, oui,” zei Roel, die nu zelf ook plezier in 't geval kreeg. „je suis Hollandais.” ²⁾

En 't allerplezierigste was — Roeltje kreeg zijn zin. Er werd hem nog wat ingeschonken, veel meer dan hij straks gekregen had.

Hij dronk het fijn uit, terwijl hij eens omkeek naar vader en moeder.

Toen hij het glas had neergezet, streek hij behaaglijk over zijn maag, rolde op een griezelige manier zijn oogen en zei: „bon, bon, merci, merci, mademoiselle, merci merci.” ³⁾

Na nog een zwierige buiging gemaakt te hebben, ging hij op een draf terug naar 't bankje.

„Nou, wat zegt u er van?”

„Je hebt die menschen wel een vroolijk oogenblik bezorgd, geloof ik,” zei vader.

„Maar hij heeft z'n limonade gekregen,” voegde moeder er bij.

Roel vertelde precies, wat hij gezegd had.

Vader en moeder lachten minstens zoo als ze daar bij het tentje gedaan hadden.

¹⁾ Hollandertje.

²⁾ Ik ben Hollander.

³⁾ Lekker, lekker, dank, dank, juffrouw, dank, dank.

„Ja, lacht u maar,” zei Roel. „Wie het laatst lacht, hè?”
„Nou, Vader,” zei moeder, „je kunt toch niet zeggen, dat onze zoon geen Fransch kent. Je moogt hem nou daar niet meer mee plagen, hoor! Hij heeft een complimentje verdiend.”

„Hij een complimentje? Nee, die juffrouw. Ik mocht haar wel een complimentje gaan maken over het feit, dat ze zoo'n gehaspel van Fransch en Duitsch door elkaar begrepen heeft.”

Roel trok vader aan beide ooren.

„Au-au, laat los!”

„Als u belooft, me niet meer met mijn talenkennis te plagen.”

„Ik beloof,” kreet vader.

Toen liet Roel de ooren los.

't Was nu ook tijd om te vertrekken. De chauffeur kwam waarschuwen. Hij was met de wagen langs de groote weg gekomen, zoodat ze nu maar in te stappen hadden.

Langs een andere weg ging het terug naar Echternach.

6. EEN VRIEND GEVONDEN

„'t Zal leeg zijn in de eetzaal vanavond,” zei Roel. „Er zijn vandaag maar liefst vijftien gasten vertrokken.”

„Misschien zijn er wel twintig nieuwe gekomen,” antwoordde moeder.

Neen, twintig nieuwe waren er niet ineens bijgekomen, maar toch wel tien of twaalf, telde Roel, toen ze aan hun tafeltje zaten.

„Aan die groote tafel zit een jongen, die net zoowat zoo oud zal zijn als ik,” zei hij even later.

„Ja, 'k geloof het ook,” antwoordde vader. „Nu ben jij niet meer de Benjamin van 't gezelschap.”

„'t Zijn menschen net als wij,” fluisterde Roel even later.

„Kijk maar, ze bidden.”

Ja, aan die tafel werd ook gebeden. Er zaten zes personen aan. Een ouderpaar met vier kinderen, waarvan de jongste werkelijk van Roel's leeftijd was.

„Gaat u straks eens met ze praten, Vader?”

„Dat weet ik niet, hoor Roel. Ik kan toch maar niet zoo ineens op ze afstappen? Wat zou ik dan moeten zeggen?”

„Nou, uw naam. Gewoon voorstellen.”

„Nieuwe gasten hooren zich voor te stellen, Roel! Of hóóren, dat is in een hotel te veel gezegd. In een pension gebeurt dat gewoonlijk wel, maar in een hotel doen de menschen het meestal alleen, wanneer ze kennismaking wenschen. Nou moet je niet denken, dat ik me zoo precies aan zulke vormen houd en beslist wil, dat die menschen zich het eerst aan ons voorstellen, maar 't kon van onze kant opdringerig schijnen, als wij begonnen.”

Roel zei maar niets meer. 't Ging onder groote menschen toch nooit zoo leuk als tusschen jongens onder elkaar. Nou ja, niks aan te doen. 't Waren misschien niet eens Hollanders.

Dienzelfde avond evenwel vond tòch de kennismaking plaats.

Dat kwam door de regen.

Ja, terwijl ze nog aan tafel zaten, brak er een flinke onweersbui los. De regen stróómde neer.

„Gelukkig,” zei moeder. „Nu zal die vreeslijke warmte wel voorbij zijn. Nu zal het morgen wel frisscher wezen.”

„Toch jammer, dat het nú komt,” vond Roel.

't Was zoo leuk, 's avonds de stad in te gaan. En deze avond zou het al heel gezellig zijn, want het was Woensdag en 's Woensdags zoowel als Zaterdag was de Dingsstuhl geillumineerd, had hij gehoord en dan was er muziek of zang onder de bogen. Vader had zoo half en half beloofd, dat ze aan de andere zijde van het marktplein zouden gaan zitten voor een der hotels. Nou, dat zou toch leuk zijn, hè? Gisteravond, toen ze er langs liepen, had hij in gedachten al een tafeltje uitgezocht en nu zou er niets van komen.

Ze gingen eens aan de voordeur kijken, toen de maaltijd was afgeloopen.

O, wat zag de lucht grijs. En wat goot het.

Er zat nu niets anders op dan een plaatsje te zoeken in de conversatiezaal. De meeste gasten trokken daarheen.

„Kijk, die menschen zijn er ook,” zei Roel zacht tegen moeder. „Laten wij daar ergens dicht bij ze gaan zitten.”

't Gebeurde èn — ja hoor, de meneer stond op, de mevrouw volgde en zoo kwamen ze zich aan vader en moeder voorstellen.

De groote jongen en de meisjes waren ook opgestaan, maar bleven bij hun plaatsen. Roel verschool zich zoo'n beetje achter moeder.

„Verreest uit Amsterdam,” hoorde Roel den heer zeggen.

Vader noemde ook zijn naam; er werden handen gedrukt; er werd wat gezegd over het weer, over de reis, toen ineens zei meneer Verreest: „En is dat uw zoon? Mag ik u ook mijn viertal voorstellen?”

Daar wàs het viertal al. De groote jongen, die vast al wel zestien of zeventien was, heette Herman; de meisjes ('t waren tweelingen, merkte Roel) heetten To en Ans en de jongste jongen heette Han.

Leuke kerel leek het. Dat kon een fijne kameraad worden. Roel nam hem maar direct mee naar het raam.

„Es kijken, jô, of het nog regent. Dat binnen zitten is zoo vervelend.”

„Nou, in de tuin is het veel echter,” zei Han. „'t Is wel een mooie tuin hier.”

„Heb je hem al gezien?”

„Ja, verleden jaar. Toen zijn we hier ook geweest.”

Dat vond Roel jammer. Hij had den nieuweling graag alles laten zien, hem van alles willen vertellen, maar 't hoefde niet.

„'t Is hier fijn, hè?” zei hij.

„Nou en of. Daarom zijn we weer teruggekomen, hè? Verleden jaar troffen we zulk regenweer. Nou willen we alles bij zonneschijn nog eens overdoen.”

„'t Schijnt anders wel, dat jullie de regen meebrengt,” antwoordde Roel, terwijl hij nog eens weer naar buiten keek.

„O, 't is maar een bui. 't Zal morgen wel weer goed zijn,” meende Han.

„Ja, morgen, maar ik wou het nou droog hebben,” bromde Roel. „We zouden naar de markt. De Dingstuhl is vanavond verlicht en er is muziek.”

„O ja, 't is Woensdag, da's waar,” zei Han. „Nou jô, om die muzikanten kun je plezier hebben. Net de hoempa's van zevende, stakkerloërmond.”

Roel dacht aan Exloërmond en zei vrij onnoozel:

„Waar ligt dat?”

Han gierde het uit. „Zevende stakkerloërmond ligt overal waar stakkers op zoo'n ding gaan blazen.”

Nu lachte Roel ook.

„Is er niks an?” vroeg hij.

„O ja, je kunt er genoeg pret om hebben. Maar zeg, hebben jullie al veel tochten gemaakt?”

Roel vertelde, waar ze al zoo geweest waren, vertelde van z'n gesprek met de limonadejuffrouw.

Han schaterde. Hij werd zóó vroolijk, dat zijn moeder hem riep.

„k Zou nu maar weer eens hier komen, Han! Er zijn nog meer menschen in de zaal.”

„O, maar Moeder, moet u hooren, wat een grapjas —” en Han herhaalde wat Roel verteld had, dikte het hier en daar nog wat aan.

Ze lachten er allemaal om.

't Beetje verlegenheid, waarvan Roel altijd last had, als hij met vreemden in aanraking kwam, was hij nu meteen kwijt. Hij babbelde er lustig op los, vertelde aan de jongens en meisjes Verreest van thuis, van school, van de vriendem, van Bob de hond, die nu bij de werkster logeerde, van de reis, van de tochten. . . .

Dat hij maar aldoor aan 't woord was en de anderen niet veel zeiden, merkte hij niet eens.

„En ik wil zoo graag hier een avontuur beleven, een echt avontuur,” vertelde hij zachtjes. Meteen keek hij even naar vader en moeder. Nee, die luisterden niet. Die waren in druk gesprek met mijnheer en mevrouw Verreest.

„Zeg, weten jullie niks?”

„Nee,” zei Han.

De meisjes gielden.

„Ik wil niet beweren, dat ik niks weet,” zei Herman.

„Maar wat wóu je eigenlijk weten?”

„Nou, hoe je een avontuur kunt beleven. Jullie bent hier al eerder geweest.”

„Ja, dat is zoo,” zei Herman.

„Weet je, wat ik zou doen, als ik belust was op avontuur? Ik zou 's nachts een laken van mijn bed nemen, uit mijn raam klimmen, me aan de goot naar beneden laten zakken en dan naar de Liborius-kapel trekken. Daar ge-

komen, zou ik zoo hoog klauteren, als ik kon, liefst op de toren en daar maakte ik dat laken als een vlag vast. Dan ging ik weer stiekempjes naar bed terug. De volgende morgen zou je wat beleven. Heel het Sauerdal zag de witte vlag en ieder zou denken, dat Duitschland hiermee bedoelde, zich aan Luxemburg over te geven."

„'t Heele Luxemburgsche leger kreeg je op die manier op de been," lachte Ans.

„Je wou dus oorlog maken," deed To minachtend. „Bah, monsterachtig gewoon."

„Als je een witte vlag hijscht, máák je geen oorlog," stooft Roel op. „Een witte vlag is juist een teeken van vrede. Als een vesting wil, dat het schieten ophoudt, dàn juist steken ze de witte vlag uit."

„Hooeren jullie het, kinderen?" zei Herman. „Hadden jullie op school even goed geluisterd als hij, dan zou je het ook geweten hebben. 'k Vind het hartelijk van je, hoor Roel, dat je het zoo voor me opneemt. Als daar je eigen zuster van monsterachtig gaat spreken"....

„Dan is ze zelf een monster," zei Roel.

„Dank voor 't compliment," zei To.

„Je hadt op je rapport zeker een tien voor goede manieren, hè?" zei Ans.

Han lachte.

Roel kleurde een beetje, wist niet goed, wat nu te zeggen of te doen.

„Jonge dames zijn nooit monsters, beste Roel," ging Herman onverstoorbaar voort. „Onthoud dit goed. En onthoud ook, dat je ze nooit de waarheid moet zeggen, want daar kunnen ze niet tegen."

Roel wist nu nog minder, wat hij zeggen zou. Hij vond het echt vervelend. Dat hij, Roel Hartman, die z'n woordjes anders zoo klaar had, daar nu zat met de mond vol tanden....

„Jullie met je onzin," hielp Han hem, „vertel Roel liever,

hoe hij echt een avontuur beleven kan. Als 't leuk is, doe ik mee."

„Nou, ik heb toch verteld, wat ik in zoo'n geval zou doen?"

„Dóé het dan maar. Wij zullen je niet verklappen," zei Roel.

„Ik? Heb ik dan gezegd, iets voor avonturen te voelen? Nee hoor. Niets voor mij. Ik ben te bang van aard, zie je. Maar jij bent nogal een held, geloof ik. Dus — je neemt een laken — klimt uit het raam. . . ."

„Mijn raam is ergens in de hanebalken," zei Roel. „Als je soms voor ladder dienst wilt doen?"

„Dat nummer is dus geschrapd," zei Han.

„'t Volgend nummer moet nog getoonzet worden," antwoordde Herman, geeuwde eens en nam een krant. De zusjes kregen ook een blad en zoo ging het gesprek verder tusschen Roel en Han.

„Zou jij niet graag een avontuur beleven?" vroeg Roel.

„Jawel," zei Han, „maar ik zie er geen kans toe."

„Nou, jô, maar we moeten toch eens uitkijken. Ik zou het reusachtig vinden, om het later aan mijn kameraads te vertellen. Dat van vanmiddag ga ik ze schrijven. Misschien regent het morgen wel, dan heb ik er al de tijd voor. Jô, ze lachen zich krom, dat zul je zien."

„Hoeveel vrienden heb jij wel niet?" zei Han.

„O, wel veertien. Alle jongens van de klas zijn mijn vrienden. Ze krijgen ook allemaal een kaart. Maar ik schrijf één brief. Die stuur ik aan Jan de Haas en die laat hem wel aan de anderen lezen. Heb jij ook veel vrienden?"

„Ik? Nee hoor! Maar één."

„Nou ja, jij hebt een broer en zusjes — ik ben thuis maar heelemaal alleen, hè? Zeg, willen wij hier vrienden zijn?"

„Best hoor," zei Han.

't Was maar gelukkig, dat Roel niet zag, hoe Herman opzij van z'n krant tegen Han een gezicht trok en hoe Han

antwoordde met een knipoogje. Nee, daarvan merkte Roel niets. Roel keek vol aandacht naar de ruiten.

Regende het nog wel?

„Even kijken, jô, of het al droog is,” zei hij en wipte naar de deur.

Niet l ng bleef hij weg, maar toch lang genoeg voor een gesprekje tusschen de broers en zusjes.

„Gefeliciteerd met je vriend,” zei Herman.

„Ja van harte,” zei To. „Veel plezier met dat nummer één van de klas.”

„De jongeling met de vele vrienden,” lachte Ans.

„Roelof de welbeminde, zullen we hem noemen.”

„'t Is tòch wel een leuk joch,” zei Han. „Zijn jullie soms bang, dat je nou niet meer 'zoo de baas over me kunt spelen? Als je zoo grootmoederachtig doet als vanmiddag in de trein, lachen wij samen jullie lekker uit.”

„Broertje, lief broertje,” sarde To.

„'t Is zoo goed als droog, hoor!” riep Roel, die terugkwam stormen.

„Bedaar een beetje,” zei moeder.

„Ja, maar als het droog is, moeten we toch gaan zien of de uitvoering doorgaat, wat jou, Roel?” zei vader.

„'k Denk van niet,” zei meneer Verreest.

„Toch maar even er op uit,” vond vader.

„Ja, 't zal heerlijk opgefrist zijn van dat regentje,” voegde moeder er bij. „Gaat u ook nog wandelen?”

De familie Verreest bleef liever binnen.

„Jammer, h ?” zei Roel tegen Han.

„Ja. Maar morgen komt er weer een dag,” antwoordde die.

Roel raakte onderweg niet uitgepraat over zijn nieuwen vriend. 't Was een eenigerd, hoor! Die twee meisjes, daar was niet veel aan en die Herman was wel wat eigenwijs, maar die Han....

O, wat was alles toch leuk. Ja, en wat viel alles mee. Nu ook. Wie had verwacht, dat het droog zou worden?

En 't was droog. Er waren zelfs geen wolken meer. Hier en daar zag je al een ster.

Wie had gedacht, dat er tòch muziek en tòch verlichting zou zijn? Ieder had stellig gemeend, dat het met die regen zou zijn afgelast. Maar nee hoor!

Toen het donker genoeg was, begonnen ineens al de bogen van de Dingstuhl te lichten: groen, geel, rood, blauw, o, 't was schitterend, vond Roel.

En de muzikanten kwamen ook. Nou, òf ze.

Fijn zat hij hier, juist er tegenover. Vader en moeder dronken een kop thee, maar Roel genoot van een fleschje citroen-limonade. Daar kon je toch nog beter je dorst aan lesschen dan aan dat beetje vanmiddag bij het kasteel.

„Moet u hooren, hoe Han dit fanfarecorps noemt,” zei Roel, toen de muzikanten hun eerste nummer gegeven hadden. „Hij noemt ze de hoempa's van zevende stakkerloërmond.”

„Vertel dan morgen maar niet, dat je nog nooit eerder zulke prachtmuziek gehoord hebt,” zei moeder. „Ze noemen jou anders ook nog een stakkerloërmonder.”

„Niks hoor,” zei Roel.

„Nou, pas maar op, dat het Amsterdammertje jou niet te glad af is,” zei vader, lachend.

„Mij te glad af?” riep Roel. „Dat zou hij wel willen. Nee hoor! Die kans krijgt hij niet.”

7. ZOU HIJ DAT ALLEMAAL ZIEN?

't **W**erd laat die avond, eer Roel in „z'n kast" kwam. 't Was ook al vrij laat, toen hij de volgende morgen wakker werd.

Hij keek op zijn horloge. 't Was al kwart voor achten. Vlug wipte hij zijn bed uit, maar — in de andere kamer scheen Klaas Vaak nog op bezoek te zijn.

Vervelend, nu kon hij toch niet naar beneden, dus kroop hij er maar weer in.

Ja, dat kamertje was wel leuk, maar 't moest een deur naar de gang hebben. Nu moest hij altijd door de kamer van vader en moeder. De andere morgens waren die vroeg genoeg wakker geweest, maar nu was dat niet het geval.

„Moeder went zeker aan de morgengroet van „Prince Henri," lachte Roel. „En misschien ook kan ze beter slapen, nu het niet meer zoo warm is."

Ja, die „Prince Henri" stond elke morgen om vijf uur te snuiven en te zuchten, dat je er raar van werd. Roel hoorde hem meestal ook wel, maar hij sliep weer direct. Moeder evenwel was dan voorgoed wakker. Dat bezorgde haar overdag soms hoofdpijn en dus moest ze nu maar eens goed uitslapen, vond Roel.

't Werd acht uur, kwart over achten, halfnegen —

Nee, dat was toch tè mal. Moest je zien, hoe fijn het zonnetje scheen. Natuurlijk weer een schitterende dag. En vast niet zoo warm, nu het geregend had. O, en stel je voor, dat Han met zijn ouders al op was en dat ze al weg waren, eer zij beneden kwamen. Nee hoor, dat mocht niet.

Weer sprong Roel er uit. Hij zou maar wat leven maken. De kraan van de waschtafel maar wijd openzetten, dat het water flink in de bak klaterde. Eens rinkelen met het glas, iets laten vallen desnoods.

Dat laatste was niet noodig, want uit de andere kamer

klonk het: „Menschen nog toe, al zóó laat?”
Ziezo, nu kwam daar ook leven in de brouwerij.
„Hè, nou heb ik voor het eerst hier eens goed geslapen,”
hoorde hij moeder zeggen.
„Goemorgen Vader en Moeder! Dat langslapen hebt u
aan mij te danken. Ik had een uur geleden al naar be-
neden gewild, maar ik bleef zoet in m'n kast om u niet
wakker te maken.”
„Wat een welsprekendheid op de vroege morgen,” zei
vader geeuwend.
Op de late morgen moogt u wel zeggen!” riep Roel.
„Mag ik nou aanstonds naar beneden? 'k Ben zóó klaar.
En als Han er dan soms al is, mag ik dan met hem
mee?”
„Waarheen?”
„Nou, waarheen hij gaat.”
„Zonder ontbijt?”
„Nee — dan zou ik gauw moeten eten.”
„Wat een hartelijken zoon hebben we, Moeder,” zei vader.
„Die wordt ineens z'n ouders ontrouw terwille van zoo'n
jongen.”
„Nou, ònhartelijk is hij ook niet. Hij heeft ons toch maar
heerlijk laten nitslapen. Daarvoor mag hij wel beloond
worden, hè?”
„Je moeder is toch een eerste-klas advocaat, Roel! Wat
pleit ze weer voor je, hè?”
„Als 't maar wat helpt!” riep Roel terug.
„Nou, luister. Als je klaar bent, mag je naar beneden.
Als de familie Verreest je vraagt of je met Han meegaat,
mag je het doen, maar ik wil niet, dat je je opdringt.”
„En als ze niets vragen? Ze doen het vast niet,” mopperde
Roel.
„Vraag jij dan, of Han vanmorgen met ons meegaat naar
de Geierslay of de Wolfsschlucht,” zei moeder.
„O, mag dat? Fijn! Ja, en ik ben al klaar. Mag ik nou
gaan?”

Twee treden tegelijk sprong Roel de trap af, holde de gang door, de eetzaal in....

Ha, de Verreestentafel was nog leeg. Die hadden zich dus ook verslapen.

Nee, dan ging hij nog maar niet aan 't tafeltje zitten. Stel je voor, dat ze hem daar in z'n eentje kwamen bedienen. Hij zou maar wat in de hal gaan zitten bij de trap. Dan zag hij ze direct als ze van boven kwamen.

Zoo hield Roel de wacht. Telkens dacht

hij: daar komen ze, maar telkens ook waren het anderen. Er hadden méér menschen lang geslapen die morgen.

Toen vader en moeder kwamen, had Roel nòg geen der Verreesten gezien.

„Wat een langslapers, hè,” zei Roel, toen ze aan hun tafeltje zaten. „k Zal er dien Han eens lekker mee plagen en die Herman met z'n kouwe drukte....”

„Pas maar op, dat ze jóú niet plagen,” zei moeder. „Ze zijn al lang weg.”

„Hoe — hoe weet u dat?”

„Dat zie ik aan de leege tafel. Ze hebben het ontbijt al op. Kijk maar, op andere tafeltjes staan bordjes en kopjes, maar van de hunne is alles al weggeruimd.”

Dat was een teleurstelling.

Ze maakten wel weer een fijne wandeling, die morgen, maar Roel moest er aldoor aan denken, hoe het had kun-

Telkens dacht hij: daar komen ze.

nen zijn met Han er bij. Vooral toen vader en moeder een poos op een bank zaten en hij in z'n eentje wat rondwaalde, speet het hem, alleen te zijn. Als Han er nu was en ze trokken samen eens een eind het bosch in. . . .

Hij was maar blij, toen ze terugkeerden. Misschien was Han er nu wel weer.

Ja hoor, de familie Verreest zat in de tuin.

„Fijne wandeling gemaakt, jô,” snoefde Roel tegen Han. Heelemaal naar de Geierslay. Leuk zit je daar, en een schitterend uitzicht. Waar zijn jullie geweest?”

„Wij hebben gezwommen. Her en ik tenminste.”

„O zeg, in 't zwembad? In de Sauer?”

„Jij zwemt zeker bij voorkeur in een badkuip, hè?” vroeg Herman.

„Dacht jij, dat ik niet zwemmen kon?” stooft Roel op.

„'k Doe het bijna elke dag. Ik wil een volgende keer ook wel mee, als ik van mijn vader en moeder mag.”

„En als je van ons moogt toch zeker, hè?” zei Herman.

„Nou, natuurlijk mag je met ons mee,” hielp Han z'n vriend. „Morgenochtend dan, hè Her? Vanmiddag gaan we een autotocht maken naar Trier.”

„Trier in Deutschland?”

„Nee, Trier in Japan,” zei Herman.

„Zeg, wie is er bij jullie de grappigste, als jij niet thuis bent?” deed Roel geraakt.

„'t Kanariepietje,” antwoordde Herman bedaard.

Roel draaide hem de rug toe. Een vervelende knul was het. Net doen, of hij niet bestond.

„. . . . ik denk, dat die jongen van ons niet zal willen,” hoorde hij ineens vader zeggen.

Hij keek op. „Ik, Vader? Wat?”

„Vanmiddag meegaan naar Trier.”

„O, Vader, fijn! Gaan we heusch?”

„We zullen even opbellen, om te vragen, of ze nog drie plaatsen over hebben.”

„'t Is te hopen,” zei mevrouw Verreest. „'t Zou leuk zijn,

met z'n allen te gaan. Ziet u, we doen het vandaag maar direct, omdat juist deze tocht ons het vorige jaar is misgegaan. Toen hadden we het op een der laatste dagen gesteld en regende het maar steeds. Voor een autotocht moet je mooi weer hebben, vind ik. Je gaat tenslotte niet enkel om de stad, maar je doet het ook om de reis er heen. Die moet buitengewoon mooi zijn zoo door het Moezeldal langs de wijnbergen."

Wat luisterde die Roel.

Moezel? Wijnbergen? Zou hij dat alles zien? Vanmiddag misschien al? Dan zou hij toch ècht in Duitschland komen. Dat was nog wat anders dan zoo'n wandelingetje aan de andere kant van de Sauer.

„Trier is een hoogst interessante stad," hoorde hij meneer Verreest zeggen. „Nog echt oud-Romeinsch. Men ziet er nog de resten van een colosseum, en, naar ik gehoord heb, zijn die resten nog in vrij goede staat. Ze hebben getracht, alles zooveel mogelijk aan te houden zooals het eertijds was."

„Dat ze ook in deze streken Christenen voor de wilde dieren geworpen hebben," zei mevrouw Verreest huiverend. „Je moet er niet aan denken."

„Och, of dat nu in Rome of in Trier gebeurde, dat blijft hetzelfde," vond meneer. „De gruwel blijft er even groot om."

Roel's wangen gloeiden. Nee maar, dat had hij nooit gedacht. Dat hij zóóiets nog eens zien zou. O, hij moest toch gauw aan Jan de Haas schrijven. Hè, als het vanmiddag maar doorging.

Vader kwam terug en vertelde, dat hij drie plaatsen besproken had.

„Nu zullen we niet bij elkaar zitten, vrees ik," zei mevrouw Verreest. „Wij hebben vanmorgen al vroeg besteld. Wij zitten vooraan. U zult wel achterin moeten zitten. Jammer."

„O, daar is wel wat op te vinden," zei meneer Verreest.

„Laten dan de drie jongens die laatst bestelde plaatsen innemen.”

„Fijn, wij bij elkaar,” zei Roel.

„Nou jô, eenig,” zei Han.

„Verrukkelijk gewoon,” zei Herman. „Ik stel voor, dat we vechten om het hoekplaatsje. Kun jij boksen, Roel?”

„Laten we er om loten,” zei Han.

„Of ieder op z'n beurt een uur,” dacht Roel.

„Een uur boksen? Mij te bar,” antwoordde Herman.

Er werd om gelachen.

„Flauw,” vond Roel.

8. LEUK, ZOO MET Z'N ALLEN

't Viel nogal mee 's middags. De wagen was niet overvol en 't achterbankje, dat in geval van nood vijf zitplaatsen verschaft, hadden ze nu met z'n drieën alleen.

Han stelde voor, dat het eene hoekje voor Herman zou zijn en hij met Roel om de beurt het andere zou bezetten. „Laat hem daar maar alleen,” fluisterde hij Roel in 't oor. „Anders komt hij tusschen ons in zitten.”

„En doet weer vervelend,” dacht Roel er bij, maar hij was wel zoo wijs, dit niet te zeggen. 't Was toch in elk geval Han z'n broer.

Daar ging het dan de Sauer over. De douanen bekeken even de papieren van den chauffeur en toen kon het verder gaan.

Wat een mooie tocht werd dat. Het duurde niet lang of ze waren aan de Moezel, die breede zijrivier van de Rijn. Hier zagen ze ook de wijnbergen. Eigenlijk had Roel zich die heel anders voorgesteld, maar toch vond hij ze mooi. „'t Zijn net trappen met erg breede treden,” zei hij tegen Han.

„Dat noemen ze terrassen,” vertelde die. Hij had wel eens eerder wijnbergen gezien. „Zie je,” zei hij, „de takken van de druivenstruik slingeren zich om stokken heen.”

„Dus net als bij ons de boonen,” meende Roel.

„Nee, 't zijn precies dahlia's,” klonk het uit het andere hoekje.

„Och jij, bemoei jij je niet met ons,” zei Han.

„Ik moet er wel voor zorgen, dat Roel geen verkeerde begrippen krijgt van de wijnbouw,” hernam Herman. „Als ik jou hoor praten van de druivenstruik en de takken, dan maak ik me vreeslijk ongerust, dat Roel er aan zijn vrienden geen goed verslag van kan doen. En stel je voor, dat hij er op school een opstel over moest maken. Als hij dan zulke rare dingen schreef, kreeg hij onvoldoende en

dat zou jammer zijn voor z'n rapport. Zie je, Roel, we spreken nooit van een druivenstruik, maar altijd van een wijnstok. Ook spreken we niet van takken, maar van ranken en vooral hier. Bij ons in de kassen zie je wel dikke takken, maar hier niet. Hier wordt de plant elk jaar afgesneden tot een eindje boven de grond. Uit dat ondergedeelte spruiten de ranken en natuurlijk hebben die steun nodig. Daarvoor dienen de stokken. Bij elke plant staan er minstens drie.

En nou moet je eens zien. Je hebt de wijnbergen hier maar langs één oever. Weet je hoe dat komt?"

Roel wist het niet, doch Han had er wel eens iets over gehoord. Han wist, dat het met de zon in verband stond, maar hoe het nou precies was, kon hij niet vertellen.

„Denk maar eens na,” hernam Herman. „In welke richting stroomt de Moezel zoo ongeveer?"

De jongens gaven geen antwoord.

„Dat Han het niet weet, nou ja, dat is niet zoo'n erge balleboos, maar zoo'n nummer één van de klas moest op die vraag toch ineens antwoord kunnen geven. Hoe stroomt de Rijn?"

„O, 'k weet het al!" riep Roel, die ineens de kaart van Duitschland in gedachten voor zich zag, „de Rijn gaat naar het noorden en de Moezel komt uit het westen en de Main komt uit het oosten en" . . .

„Aan de Moezel hebben we voorloopig genoeg," zei Herman. „Hij stroomt in oostelijke richting, of zooals jij zegt: hij komt uit het westen. Hoe zit het nou met de zon?"

„O, dat weet ik wel," zei Han. „De eene oever, daar staan de noordenwinden op en de andere wijst naar het zuiden en die krijgt natuurlijk de zon, want op die noordkant komt zowat geen zon, maar juist de koude wind."

Ah, nu begreep Roel het. Toch wel fijn, dat Herman het zoo vertelde. Hij was nu toch wel aardig. Alleen een beetje hatelijk over dat nummer één van de klas, maar

dat was zeker enkel een plagerijtje. Nee, zoo erg ver-
velend was Herman niet. 't Was prettig, dat hij eens wat
vertelde, nu vader zoo ver weg zat.

De tocht was eenig. Telkens zag je weer wat anders. En
Herman vertelde nog wel eens vaker wat.

Ze waren in Trier, eer ze het wisten. Een mooie stad was
dat. In de buitenwijken had je breede lanen met groote
huizen, die dikwijls met rozen begroeid waren. Veel
bloemen zag je in de tuinen, die soms wel parken ge-
noemd konden worden, zóó groot waren ze.

„Genoten?” vroeg moeder, toen ze uitgestapt waren.

„Nou, Moeder, eenig. En weet u, hoe het komt, dat de
wijnbergen maar aan één kant van de Moezel zijn? Wéét
u het niet? Zal ik het u vertellen?”

„Nou, vent, vanavond dan maar,” antwoordde moeder.

„Laten we nu flink onze oogen de kost geven.”

„Wil je het mij misschien vertellen, Roel?” vroeg To.

„Nee, jóú niet,” deed Roel vrij onvriendelijk. Die To ook,
die wou hem weer voor de mal houden. Hij had haar best
in de gaten, hoor.

In Trier bekeken ze een paar wondermooie kerken.
Prachtig waren die. Maar het colosseum of amphitheater,
zooals ze hier allemaal zeiden, dat vond hij toch meer de
moeite waard.

O, Roel had wel boeken gelezen over de Christen-
vervolgingen; Roel wist wel, wat een vreeslijke dingen
er gebeurd waren, toen de wreede keizer Nero regeerde,
maar dat was alles zoo lang geleden gebeurd en zoo ver
weg. En hier — hier was hetzelfde gebeurd. Hier waren
omstreeks het jaar 300 nog Christenen voor de wilde
dieren geworpen. Hier waren de Romeinsche keizers ook
soms geweest. Daar in de hoogte, daar hadden ze ge-
zeten en hier, hier, waar zij liepen, was het verschrikke-
lijke gebeurd.

Roel liep nu tusschen vader en moeder in, had de jongens
voor een oogenblik verlaten. Ze waren samen met de

meisjes en die To kon zelfs hier nog zoogenaamd grappig zijn. Stel je voor, hiër.

De man, die 't gezelschap rondleidde, sprak Duitsch, maar vader vertaalde het. Vader wees, hoe daar, waar ze zelf binnen gekomen waren, de renwagens binnenreden, hoe hier op dit ronde grasveld die wagens dan reden langs de schuinoploopende kanten, waar de toeschouwers hun plaatsen hadden.

Hier op dit groote veld streden ook de zwaardvechters, jonge mannen, die met scherpe zwaarden elkaar bevochten en doodden.

En als de menschen die gruwelen gezien hadden, dan kwam het voornaamste. Dan werden de gevangenen in het strijdperk gebracht. Rondom het veld, onder de schuinoploopende zijden, waar de nieuwsgierigen zich bevonden, waren de cellen, waar die ongelukkige stakkers op de dood zaten te wachten. Ja, en daar waren ook de hokken van de wilde dieren. Die dieren zaten daar, half verhongerd, met felle oogen en glinsterende tanden. Soms brulden ze, wat de toeschouwers prachtig vonden. O, hoe moesten dan die gevangenen wel gesidderd hebben. En als dan de stakkers in 't midden van 't veld waren, dan gingen de deuren der hokken open. Dan kwamen die hongerige leeuwen en tijgers aangestormd, dan. . . .

Roel greep even moeders arm, drukte heel even zijn hoofd tegen haar schouder. Dan liet hij los. De anderen mochten het niet zien. Hij was immers een jongen van over de elf?

Hij slikte eens, om dat akelige gevoel uit zijn keel weg te krijgen. Hij liep mee met de anderen, toen ze de gevangenen van binnen gingen bekijken.

Hier, hier hadden ze dus gebeden en psalmen gezongen. Wat moesten diè menschen den Heere Jezus hebben liefgehad. O, dat was nog wat anders dan Willibrord gedaan had. Om je zoo maar voor die vreeslijke dieren te laten

gooien! En hoe makkelijk kon je er af komen. Je hoefde maar een paar korreltjes wierook op een vuurtje voor zoo'n beeld te gooien, dan kwam je al vrij. Ze deden het nièt. Ze lieten zich liever verscheuren dan aan een afgod eer te bewijzen. Onwillekeurig bleef hij stilstaan, keek naar buiten.

„Groei je hier vast?”

De zon scheen, de lucht was blauw, het gras frischgroen — o, zoo hadden die menschen het ook gezien.

En dan dóód te moeten!

„Groei je hier vast?”

't Was Ans, die dit zei.

„Een standbeeld zou hier wel aardig uitkomen,” spotte To.

Roel keek niet op, liet ze verder gaan.

Toen ineens voelde hij een hand op zijn schouder. Moeders hand.

„Roel, 't wordt tijd, jongen!”

„Ja, Moeder! O, ik vind”

Verder kwam hij niet.

„Je vindt het erg, hè? Je denkt aan die Christenen. Maar om hen hoeven we niet te treuren. Ze zijn ons een eind vooruit. Die vreeslijke dood duurde maar kort en de heerlijkheid is eeuwig. Hier beneden vielen hun lichamen, maar hun zielen stegen op naar Gods troon. Wat een ingang in 't Vaderhuis. Weg van die vreeslijke aarde, voor

eeuwig bij hun Heer. Laten we maar bidden, Roel, om een hart zoo vol liefde tot den Heiland als zij hadden. Laten we vragen, om onder alle omstandigheden trouw te blijven en Jezus te volgen, ook als Zijn weg moeilijk is. 't Eind van die weg is toch de hemel.

Maar vent, nu moeten we heusch gaan."

Ja, de anderen waren al niet meer te zien. Vlug voortmaken en er nu maar liever niet meer over praten.

Er gebeurde die middag nog genoeg, dat Roel's gedachten in andere richting leidde. Ze zagen nog heel wat. Als je eerst die Porta Nigra maar eens rekende. Een echte Romeinsche poort. Dat ze in die tijd zulke dikke muren bouwden! En zoo hoog al. Op het middengedeelte en de linkervleugel waren twee verdiepingen gebouwd, maar op de rechter-zijvleugel drie. Je kon er in ook. Er waren trappen in aangebracht. Een heel geklauter om boven te komen, maar, was je zoover, dan had je een schitterend uitzicht op stad en omgeving.

Verder gingen ze nog naar de ruïnes van zoo'n badhuis uit de Romeinsche tijd. Van die badhuizen las je ook in de boeken over de Christenvervolging. Daar gingen de rijke Romeinen niet enkel maar heen om een bad te nemen, vertelde Herman, maar daar bleven ze uren aan uren, om met elkaar alle mogelijke nieuwtjes te verhandelen. Nou, ze hadden er zeker geen gebrek aan ruimte, meende Roel, want als je het zoo zag, had het veel van een kasteel.

Vader vooral genoot van al die oudheden. Die zou daar wel dagen kunnen zoek brengen. Maar moeder en mevrouw Verreest voelden er niet voor, hier lang te blijven. Die wilden ook nog wel even door de breede winkelstraten wandelen. En ze moesten natuurlijk weer op tijd bij de auto zijn, want die kon niet wachten op te-laatkomers.

De terugtocht ging gedeeltelijk langs een andere weg dan ze gekomen waren. Maar die was niet minder mooi.

Een echte Romeinsche poort.

De vaders en moeders hadden de reis even prettig gevonden als de jonge leden van 't gezelschap en er werd afgesproken, nog eens weer zoo'n autotocht te maken.

„We moeten volgende week eens een dag met elkaar naar Clairveaux,” zei mijnheer Verreest. „Dat is een tamelijk eind, daar doen ze een heele dag over. Maar 't is een buitengewoon móóie tocht.”

Vader en moeder Hartman stemden in met dat plan.

„Fijn, jô,” zei Han.

„Nóú,” antwoordde Roel.

Dat tweetal kon het maar wát best met elkaar vinden.

Ze maakten al vast plannen voor de volgende dag.

„Eerst zwemmen morgenochtend,” zei Han. „Je gaat toch mee?”

„'k Heb geen badpak bij me en 'k moet eerst nog vragen, of het mag,” antwoordde Roel.

„O, een badpak huur je voor een paar centen,” zei Han.

„En je zult best mogen. Her gaat toch mee?”

Dat is vervelend genoeg, dacht Roel. Maar 't zou wel een noodzakelijk kwaad zijn.

Ja, dat was het. Oók voor hemzelf. Zonder Herman zou het beslist niet mogen, merkte hij wel aan vader en moeder. Moeder vond het zelfs een beetje gevaarlijk, al wás Herman er bij. Maar vader zei: „Roel zwemt uitstekend en Herman houdt een oogje in 't zeil. 't Is een bedaarde jongen; hij zal er wel voor zorgen, dat onze zoon geen gewaagde dingen doet.”

„Zou fijn zijn om aan Jan de Haas te schrijven, dat hij hier in de Sauer gezwommen had, bedacht Roel. En wanneer Herman maar zóó was als vanmiddag in de auto, zou het best meevallen. Wel ja, waarom niet?”

9. IEDER ZIJN VRIJHEID!

Met hun drieën zaten ze in de hal, Herman, Han en Roel. 't Was nog vóór het ontbijt. De ouders en zusters waren nog boven.

Roel was aan 't woord. Hij vertelde van zijn hond.

„Nou zeg, een eenig dier, hoor! En trouw! Daar heb je geen idee van. Als hij maar dènk't, dat iemand me kwaad wil doen, laat hij zijn tanden al zien. Onlangs liep ik met hem in 't dorp. Toen kwam er een jongen van de klas aan en die gaf me een klap op mijn schouder. En die hond, jô, die vloog hem bovenop zijn rug. Als ik hem niet gauw bij z'n nek gepakt had, was de jongen met gescheurde kleeren thuis gekomen en misschien met een flinke knauw ook.”

„Wat een geluk, dat je hem thuis gelaten hebt,” zei Herman. „We zouden allemaal in voortdurend levensgevaar verkeerren. Zoo'n verscheurend dier — je moet er niet aan denken.”

„Ben je wijs? 't Is heelemaal geen verscheurend dier. 't Is een leuk beest. Hij kan alleen niet hebben, dat ze een vinger naar me uitsteken.”

„We konden best al onze vingers in onze zakken houden, als hij hier was,” lachte Han.

„Ja, dat kônden we,” zei Herman. „Dan hadden we meteen geen kans, iets te verliezen. En wat een genot, zoo'n hond, als er zakkenrollers in de buurt zijn.”

„Die zouden je niks maken, jochie, als hîj er bij was,” pochte Roel.

„Natuurlijk niet,” antwoordde Herman. „We hielden dan immers allemaal de handen in de zakken?”

„Och, loop naar de pomp jij. Luister niet, als 't je verveelt.”

„Maar 't verveelt me heelemaal niet,” zei Herman. „k Vind het een interessant dier. Te hopen, dat hij lang leeft, zóó lang, tot jij dierenarts bent. Dan kun je hem

in z'n laatste oogenblikken bijstaan. Vrij geneeskundige hulp is toch maar wat waard voor zoo'n dier."

„Dacht je soms, dat het opschepperij van me was, dat ik dierenarts zou worden. Vraag het dan maar aan mijn vader en moeder."

„Waarom zou het opschepperij zijn," deed Herman onverschillig. „Je moet toch wát worden?"

Als iets Roel prikkelen kon, dan was het wel deze gering-schattende manier om over zijn toekomstplannen te spreken. Jawèl! Je moet toch wát worden! Net of je niet duizend andere dingen kon worden, dingen, waarvoor je lang niet zooveel hoefde te leeren als voor dierenarts. Hij was toch maar de eenige jongen van het dorp, die het worden zou. Wat zou die knul, die Herman zèlf moeten worden? Vast niet veel bizonders, anders had hij het al wel eens gezegd.

„Natuurlijk moet ik wát worden," zei hij, na enkele oogenblikken gezwezen te hebben. „En jij? Moet jij óók nog wat worden?"

„Ja zeker," antwoordde Herman. „Maar géén dierenarts."

„Wat dan?"

„Menschenarts."

„Hè?"

„Menschenarts. Dat is toch zeker zuiver Hollandsch?"

„Dokter dus."

„Als je 't zoo wilt noemen, ook goed."

Dat had Roel niet gedacht. Even wist hij niets te zeggen, doch dat duurde ook maar héél even. Toen kreeg Herman te hooren:

„Dierenarts vind ik véél mooier dan dokter."

„Nou, ik niet," zei Han.

„Ik wel," betuigde Roel. „Zieke dieren, dat zijn veel grooter stakkers dan zieke menschen en ik vind het fijn, om ze te kunnen helpen."

„Een mensch is toch zeker meer waard dan een dier?" zei Han.

„Niet altijd,” zei Herman. „Een nuttig dier, een koe bijvoorbeeld, is meer waard dan een mensch die een ander de keel uithangt. Dat vind ik tenminste.”

„En wat jij vindt is natuurlijk allemaal mooi en goed,” snauwde Roel. Hij had Herman best begrepen. Hij wou iets venijnigs terugzeggen.

„Dokters — dokters — die — die weten d'r soms niks van,” joeg hij er uit.

„Je wordt toch niet kwaad op me?” vroeg Herman. „Jij bent zoo'n rare. Als ik je geen gelijk geef, bijt je me haast en nou ik in je schuitje meevaar, is het ook niet goed. Je zei toch zèlf, dat je meer voor dieren voelde dan voor menschen?”

„Dat heb ik nièt gezegd. Ik zei alleen, dat zieke dieren grooter stakkers zijn dan zieke menschen,” antwoordde Roel nu ineens op andere toon. Misschien had Herman het toch niet zoo kwaad gemeend, hè?

„Verklaar dan eens, hoe je dat bedoelt,” verzocht Herman.

„Nou, zieke menschen kunnen zeggen wat hun mankeert, maar zieke dieren niet. Moet je maar eens zien, hoe ongelukkig een zieke hond of kat je aankijkt. En een mensch weet ook veel beter, waar hij voor op moet passen. Wij hebben een poes gehad, die op een keer erg hoestte. 't Was net zulk koud weer en moeder wou hem binnenhouden. En toen is hij tòch ontsnapt. Zóó lag hij nog bij de gloeiende haard en zóó zat hij in een boom. En hij wou er niet uitkomen. Hij zat daar maar in de noordenwind. Toen heeft hij longontsteking gekregen en is gestorven.”

„Een kat met longontsteking,” lachte Han.

„Echt waar,” zei Roel. „Onze dierenarts heeft het zelf gezegd.”

„En op het graf dezer kat legde Roelof de plechtige gelofte af, zijn leven te wijden aan der dieren leed,” galmde Herman.

„Dat heb je niet zoover mis,” antwoordde Roel. „Toen dat arme dier daar zoo lag te hijgen, kreeg ik er ineens zin in om dierenarts te worden.”

„Kan ik me begrijpen,” zei Herman.

Raar joch, dacht Roel. Je weet eigenlijk nooit of hij iets meent, of dat hij er de draak mee steekt. Waarom kan hij niet gewoon doen?

De familie Verreest kwam beneden en ging naar de eetzaal. Herman en Han stapten dus ook op.

„Het maar langzaam,” zei Roel. „Jullie moogt niet eerder klaar zijn dan wij.”

Han salueerde en zei: „tot uw dienst, generaal.”

Herman zei niets. Althans niet tegen Roel. Maar, zodra die hem niet meer hooren kon, zei hij tegen Han:

„Zeg, 'k ga niet zwemmen vanmorgen, hoor!”

„Waarom niet?”

„Omdat ik geen zin heb.”

„Hoe komt dat zoo ineens?”

Herman gaf geen antwoord.

Han mokte, keek boos.

„Wat scheelt jou, Han?” vroeg zijn moeder.

„Herman wil niet zwemmen, Moeder.”

„Nou, dat hoeft toch ook niet elke dag?”

„Roel zou ook mee. 't Was afgesproken. Geen manier van Herman, om nou ineens terug te krabbelen.”

„Ik kan niet helpen, wat jij afspreekt,” zei Herman.

„Maar je hadt toch zelf gezegd, dat we vanmorgen weer gingen.”

„Ja, dat heb ik tegen jóu gezegd, maar niet tegen jonheer Hartman.”

„O, dus 't is om hem, dat je niet wilt.”

„Precies.”

„Groot gelijk, Her,” zei To. „Speel maar niet voor kindermisje.”

„Opoe zegt wat,” lachte Ans. „Opoe is volle drie jaar ouder dan die kinderen.”

„We zijn zeker tien jaar ouder dan die Hartman,” antwoordde To.

„Ja, jij en Her hebt altijd wat over hem te zeggen, maar 't is wat een goed joch,” nam Han het voor Roel op.

„Jullie zouden zeker graag willen, dat ik ruzie met hem maakte, maar daar dank ik je voor.”

„Pf,” deed To, „geniet jij maar van z'n gezelschap zoo-veel je wilt. Als je er *òns* maar niet mee opknaapt.”

„Is die jongen nou heusch zóó onmogelijk?” vroeg vader.

„Bar,” zei Herman.

„Niet waar,” stooft Han op. „Jij kunt hem zeker niet genoeg op z'n kop zitten, hè?”

„Han, houd asjeblijft op,” gebod moeder. „Je bent niet onder straatjongens.”

„Nou ja, maar hij doet ook net zoo naar tegen Roel. Roel is een beetje anders dan de jongens in Amsterdam, dat is wel zoo, maar dat komt omdat hij van een dorp komt.”

„En een verwend eenig kind is,” vulde To aan.

„Roelof de welbeminde oftewel de allemansvriend,” lachte Ans.

„Ik geloof, dat Han gelijk heeft,” zei moeder. „Roel komt van een dorp en is nu eenmaal een dorpsjongen. Een verwend eenig kind mogen jullie hem niet noemen, want dat acht ik een beleediging voor zijn ouders. Ik ken den heer en mevrouw Hartman nu wel voldoende, om met zekerheid te kunnen zeggen, dat ze hun jongen niet verwennen. Als hij verwend is, dan is het door zijn makkers en misschien wel door het heele dorp. Op een kleine plaats maken ze soms bespottelijk veel drukte van zoo'n hoofdonderwijzerskind. Wie weet hoe jullie zouden zijn, als je net was opgegroeid als hij.”

„Moeder kan het weten,” lachte vader. „Moeder was het domineeskind van 't dorp.”

„Juist. Daarom begrijp ik Roel beter dan jullie het doen. En je zoudt me een groot genoeg doen, als je hem een beetje anders behandelde.”

„Moeder, heusch, ik heb mijn best gedaan, hem te verdragen,” zei Herman. „Ik was ook wel van plan, hem mee te nemen naar 't zwembad. Maar als u wist, hoe onwijs hij daarnet al weer heeft zitten opscheppen — nee hoor, zoo'n kwalletje is niks voor mij.”

„Wat heeft hij gezegd?” vroeg To.

Herman vertelde het een en ander.

De meisjes vonden het vermakelijk.

„Die kat met longontsteking,” lachte To.

„En die gelofte op dat kattengraf,” gichelde Ans.

„De sukkel merkt niet eens,” als je hem voor den gek houdt,” deed Herman minachtend.

„Dan is hij zeker te goed van vertrouwen,” zei vader. „Ik geloof, dat moeder gelijk heeft en dat zijn zoogenaamde onuitstaanbaarheid voor 't grootste deel hieraan te danken is, dat hij onder heel andere omstandigheden is opgegroeid dan jullie. Wie weet, hoe onuitstaanbaar die dorpsjongens jullie zouden vinden, als ze de twijfelachtige eer hadden, jullie te leren kennen.”

„Mij ook?” vroeg To op een toon of ze dit niet kon gelooven. „Zeg Vadertje, acht u het heusch mogelijk, dat iemand mij onuitstaanbaar zou vinden?”

„Pas maar op, dat je eigen vader dat niet doet. Als je niet begint, dien Roel door een andere bril te bekijken, heb je daar alle kams toe.”

Er werd om vaders woorden gelachen en 't gesprek over Roel werd niet voortgezet, vooral ook, omdat hijzelf juist met zijn ouders binnenkwam. Er werden morgengroeten gewisseld; er werd even gepraat.

„Laten we maar vlug eten, Moeder,” zei Roel. „Die van Verreest zijn ons al een stuk voor.”

„Je wilt er toch geen wedstrijd van maken, Roel? Zien wie het eerst klaar is?”

„Nee Moeder, maar ik zou immers met Herman en Han mee naar 't zwembad? 't Is zoo vervelend, als ze wachten moeten.”

„Ja jong, die vader en moeder van jou worden lui, hè?” zei vader. „Maar we zullen ons best doen, de schade in te halen. Als ze ons nu maar gauw thee brengen.”

Roel popelde van ongeduld. Schoot dat meisje met haar thee maar wat op. Je hoefde niet te gelooven, dat vader en moeder begonnen te eten, zoolang er geen thee was. O, gelukkig, daar kwam ze.

Die Han zat ook te eten of het aangenomen werk was. Wat propde dat joch. En hij keek heel niet eens op, zat wel telkens te smoezen met z'n hoogerwaarden broer. Ja, Han probeerde nog, Herman tot andere gedachten te brengen. Han keek hulpzoekend naar moeder. Och, maar moeder kon nu tòch niets tegen Her zeggen, want dan had je kans, dat die van Hartman het hoorden.

Nee, Herman was niet te bewegen. Hij trok er met z'n kiektoestel op uit, om te zien, of hij eens een paar bizonder mooie opnamen kon krijgen, zei hij.

Vervelend om het aan Roel te zeggen, vond Han. En wat zouden ze nu gaan doen vanmorgen? Begon er maar eens iemand over.

't Was of moeder z'n gedachten kon raden, want ze zei: „Hoe denken jullie over een tochtje naar de Liboriuskapel vanmorgen?”

Vader en de meisjes vonden het best. Herman zei niets. Vervelend, nu wist Roel nòg niets. Han had gehoopt, dat die door het gesprek over de plannen wel zou hooren, dat het zwemmen overging.

Als de Hartmannen nou maar het eerst klaar waren en Roel hierheen kwam, zou het nog 't makkelijkst zijn, om het te zeggen. Maar nee hoor, daar was geen kans op. Ze waren op z'n best begonnen en hier vertoonden de broodschalen de bodem al.

Er zat niets anders op, Han moest naar het andere tafeltje, om het slechte nieuws te vertellen.

Direct na het danken stond hij op en ging.

„Roel,” zei hij, „'t zwemmen gaat over.”

„Toe nou, maak mij wat wijs,” zei Roel.

„Nee, heusch!”

„Waarom dan?”

„Herman heeft geen zin. Die gaat liever kiekeken.”

„Wat flauw,” zei Roel. Hij was echt teleurgesteld. Vanmorgen, toen hij wakker werd, was zijn eerste gedachte over het zwemmen geweest. En nu zou het niet gebeuren?

„Ik vind het ook jammer,” zei Han, „maar ik kan er niks aan doen.”

„Mag je niet zonder hem?”

„O nee, vast niet.”

„Dat zou jij ook niet mogen, Roel,” zei vader.

„Maar ik kan het toch zoo goed, dat weet u zelf,” antwoordde Roel.

„Ja, vent, maar we denken er toch niet aan, jou hier te laten zwemmen zonder dat er een grootere bij is,” zei moeder.

„Dat u ook geen van beiden zwemmen kunt,” mopperde Roel.

„Willen wij het u leeren?” grapte Han. „Als u meegaat, mag ik ook wel zonder Her.”

„Ik Ben bang van water,” zei vader. „’t Is zoo nat. Zoo gauw ze hier een droog zwembad maken.”

„Trek u een gummibadpak aan,” ried Han.

„Dan mocht het wel een duikerpak zijn,” bromde Roel.

„Maar zeg, wat ga jij nou doen?”

„Vader en moeder willen naar de Liboriuskapel,” antwoordde Han.

„Daar ben ik al geweest,” zei Roel.

„W-wat wou jij dan?” zei Han.

Mevrouw Hartman zag heel goed, dat Han niets op z’n gemak was en ze begreep wel zoo’n beetje, hoe dat kwam.

„Als Han nu vanmorgen eens met zijn ouders meeging en jij eens bij ons bleef, zou dat niet het beste zijn, Roel?”

„Hè Moeder, nee, niks leuk,” zei Roel.

„Ja maar, jongen, als jij aldoor uitvliegt, komt er niet één kaart weg. Je lijkt al je makkers wel vergeten te zijn. Nu zul je daar een week weg zijn en nog niets van je hebben laten hooren.”

„Een week. Toe nou, Moeder, 't is nog lang geen week.”

„Als jij vanmorgen niet schrijft, krijgen ze vóór Zondag niets,” hield moeder vol, „dus dan is het een week. Laten wij maar eens vlug er op uittrekken om kaarten te koopen en dan in de tuin gaan zitten schrijven.”

„Dat vind ik een uitstekend idee,” zei vader. „Zelf wou ik ook wel eens een morgen hier blijven om wat correspondentie af te doen.”

„Vanmiddag kunnen we dan misschien wel weer met elkaar uit,” zei Han.

„Dat zullen we nog wel eens zien,” antwoordde moeder.

„Waarom zegt u dat van nog eens zien?” vroeg Roel, toen Han weg was.

„Omdat we elkaar de vrijheid moeten laten, Roel! 't Is heel goed mogelijk, dat de familie Verreest nu liever eens een dag zònder ons uit gaat.”

„Ja jongen, moeder heeft groot gelijk,” zei vader. „Je moet je nooit aan iemand opdringen. Ben je klaar? Dan danken we en gaan een fijn stel kaarten koopen.”

Ja, dat vond Roel toch ook wel leuk.

10. DE B-TOCHT

't **W**as Zaterdagmorgen. 't Had 's nachts wat geregend, maar nu scheen de zon en de barometer liep vooruit. 't Beloofde een prachtige dag te worden. „En een fijne dag,” zei Roel tegen Han. „Wij blijven bij elkaar, hoor! Eens zien of er vandaag niets te beleven valt.”

Ja, met z'n allen zouden ze er een heele dag op uittrekken. Ze zouden de zoogenaamde B-tocht gaan maken. Alle wandelingen werden met een letter aangeduid. Je hadt de M-tocht, de L-tocht, de S-tocht. . . . Bij zoo'n tocht moest je dan maar aldoor diè letter in 't oog houden, dan verdwaalde je niet. Overal waar zijwegen op je pad uitkwamen, was weer zoo'n letter aangebracht, soms op een boom, soms op een rots, soms was er extra een paal voor geslagen, om het letterteeken te kunnen plaatsen.

Vandaag zouden ze dus de B volgen.

Verscheidene menschen maakten deze tocht op een middag, maar mijnheer Verreest had dit afgeraden. Als je het op een middag wou doen, moest je voortmaken, kon je je nergens lang ophouden. Dat zou jammer zijn, want er waren veel mooie punten, waar het prettig zou zijn, een poosje te blijven. En er zou heel wat te klauteren zijn, vooral voor de jongens. Die zouden natuurlijk overal zoo hoog willen klimmen als maar mogelijk was.

„Nou, reken maar,” hadden Hans en Roel tegen elkaar gezegd.

„Allemaal klaar?” zei mijnheer Verreest, „dan gáán we. Deze gróóte tocht wordt klein begonnen, menschen. We gaan de achterdeur uit en beginnen in de tuin. 't Snijdt een heel stuk af, als we het tuinpoortje doorgaan.”

„We gaan dus langs het Troostkneppen,” zei Roel. „Jongens, dat wordt ons eerste rustpunt. Daar krijg je mijn moeder niet vandaan.”

„Pas maar op, dat we er jou niet vastbinden,” dreigde

vader. „Met jongens, die zóó beginnen, loopt het niet goed af. 't Zou een tróóst zijn, jou veilig in het Tróóst-knepchen te weten.”

„O, dat Troostknepchen, jô,” vertelde Roel aan Han, „daar wou mijn moeder maar aldoor zitten de eerste dagen toen het zoo warm was.”

Nu trokken ze het aardig paviljoentje, dat zoo genoemd werd, voorbij en kwamen een kwartier later aan de Wolfsschlucht.

Een schlucht, dat is een kloof of een ravijn, een nauwe doortocht tusschen twee bergwanden. Die doortocht loopt niet altijd rechtuit, nee, die slingert zich soms in grillige bochten; 't smalle pad, meest in de harde rots uitgehouden, stijgt soms sterk, daalt dan weer. Dikwijls loopen verschillende gangen tusschen het gesteente door, vormen tweesprongen, ja, een enkele maal komt men op een punt, waar men wel drie kanten uit zou kunnen. Een geluk, dat er dan altijd weer een letterteeken staat, vaak met een pijl er bij, die de goede richting wijst.

Erg donker kan het in zoo'n schlucht zijn, als deze nauw is. Die gangen zijn soms zóó nauw, dat je er maar nèt door kunt. 't Gebeurt wel, dat iemand, die een wat erg volgepakte rugzak draagt, gewoon blijft steken en eerst de rugzak los moet maken om er door te kunnen.

Roel had al heel wat over schluchten gehoord, was ook al een paar maal bij het begin van de Wolfsschlucht geweest, maar er nog nooit dóórgegaan. Dat zou nu gebeuren.

Een steil pad voerde met nu en dan een wending een kleine vijftig meter naar boven. Het had er veel van of ze op een smalle trap in een oud kasteel liepen. Ze hoefden op sommige gedeelten de handen niet eens ver uit te strekken of ze raakten de wanden. Er was geen ander licht dan dat, wat daar heel in de hoogte tusschen de dicht opeenstaande wanden werd doorgelaten. Als ze naar boven keken, zagen ze maar een heel smal stukje

lucht. Toen ineens werd de gang weer veel wijder, wel tien meter breed. Ze waren nu al tamelijk hoog, maar ze gingen nòg hooger. Twee uitgehouwen trappen zagen ze hier. De eene gingen ze het eerst op. Ze klommen ongeveer honderd treden en kwamen toen op een open plek. „Hè,” zuchtte Roel's moeder, „'t is toch heerlijk, de zon eens weer te zien. Laten we hier een oogenblikje blijven.” „Dat zullen we zéker doen,” zei meneer Verreest. „We hebben hier een wondermooi uitzicht, daar moeten we rustig van genieten.”

„Dit is dan zeker de Paulsplatte?” vroeg Roel's vader. Ja, 't wàs de Paulsplatte.

De berg maakte hier een flinke boog naar buiten.

„Precies het tafelblad van een kinderstoel,” vond Roel.

„Een schoone vergelijking,” zei Herman.

De meisjes proestten.

„Dat is nog niet zoo kwaad bedacht, hoor Roel,” zei mevrouw Verreest. „Een vlieg voelt zich op zoo'n tafelblad bepaald net zoo als wij hier.”

„Als het dier dan maar een rijke fantasie heeft, om zich ook zóó'n uitzicht te denken,” zei Ans.

't Uitzicht was schitterend hier van deze Paulsplatte. Wat leken de huizen daar beneden klein. Een auto scheen van hieruit weinig grooter dan een wagentje uit een speelgoedwinkel. De Sauer lag als een zilveren lint tusschen het groen der welige weiden, die in het donker der bosschen scheen schuil te gaan. Rechts zag je Echternach als weggedoken tusschen haar vele boomgaarden. Links keek je op het dorpje Bollendorf.

Toen ze genoeg van het uitzicht hadden genoten en voldoende waren uitgerust, gingen ze dezelfde trap weer af, om, als ze terug waren in de schlucht, de andere trap op te gaan. Ze kwamen nu niet bij een open ruimte zoals de Paulsplatte, maar midden tusschen de meest woeste rotsen. Mijnheer Verreest wees ze een punt, van waar ze toch uitzicht hadden.

Ja, van daar konden ze tusschen de wanden der schlucht door juist op Echternach zien. De twee moeders vonden het nu wel mooi genoeg en begonnen weer te dalen, doch de anderen gingen nog iets verder, waar een stevige brug de rotsen verbond. De meisjes vonden het griezelig, van die brug naar beneden te zien, maar de jongens wilden er bijna niet vandaan. Vooral Roel was moeilijk weg te krijgen. O, 't was ook alles zoo mooi, zoo wonderlijk. Hier tusschen die rotsen konden wel rooversbenden huizen, ja, en als hij daar in de laagte er nou eens een zag, als er net eens een om zoo'n scherpe rotswand heenkeek.

„Kom jô, vooruit, er komt nog meer vandaag,” zei Han.
„O zeg, vind je het hier niet schitterend?” zei Roel.

Han moest even lachen om dien Roel, die vuurroode wangen had en net deed, of hij zóó naar beneden wou springen.

„Ja, 't is wel leuk,” zei hij, „vooral nou het zoo'n mooie dag is. Verleden jaar regende het, toen we hier waren en toen was er niks an. We hebben lang niet alles kunnen beklimmen, omdat die paden en trappen bij regenweer zoo glad worden. Nee, dan is het nou toch veel fijner. En straks krijgen we de Doolhof en Perekop en Schnellert, o, nog véél meer. En zeg, we gaan alles beklimmen, hoor! De anderen zullen dat vast niet doen, moeder zei tenminste gisteren al, dat ze niet van plan was, in alle holen te kruipen, maar wij doen het, jô! Ze moeten dan maar wachten. We hebben de heele dag de tijd.”

„Natúúrlijk klauteren we overal op,” antwoordde Roel, „en we kruipen juist in alle holen. O zeg, wie weet, wat we daar nog vinden.”

„Een beurs met goudstukken misschien,” lachte Han. „En dan schrijven ze over ons in de krant, dat we zulke eerlijke jongetjes zijn, want we brengen de beurs natuurlijk bij de politie. Nou zeg, en misschien komen er dan nog foto's van ons in de krant.”

„Een beurs met geld kun je overal vinden,” deed Roel

geringschattend. „Wat is dáár nou aan.”

„O, jij wou zeker liever leeuwen en beren tegenkomen. Jammer, dat we in de Wolfsschlucht niet één wolf gezien hebben, hè?”

Roel gaf geen antwoord, want Herman was dichtbij en van dien moest hij niet veel meer hebben. Zoo vervelend als die knul gisteren geweest was. . . . Gistermiddag hadden ze met z'n allen een wandeling gemaakt, waar niet veel aan was, tenminste voor jongens was het niets gedaan, zoo'n tippeltje met telkens op een bankje zitten. Meneer Herman had zich evengoed verveeld als Roel en Han, maar zwemmen — nee hoor! Daar wou hij niet van weten. Roel was toen gaan begrijpen, dat dit om hèm was en dat had hij erg vervelend gevonden, omdat nu daardoor Han ook niet zwemmen kon. Roel had wel willen zeggen: gaan jullie maar gerust samen, maar dat zou toch ook weer zoo raar zijn, had hij gedacht. Je kon nog maar het best doen, of je in zulke hatelijkheden geen erg had. Makkelijk was dit niet en Roel had eigenlijk een hekel aan Herman gekregen. Hij wóu geen hekel aan hem hebben; je mocht aan niemand een hekel hebben, dat wist hij wel, maar hij kon er niets aan doen. Liefst bleef hij nu maar een beetje bij hem uit de buurt.

Han had gelijk gehad, er kwam nog veel meer; er kwamen nog veel geweldiger dingen dan die Wolfsschlucht. Hadden ze dáár geklauterd, nu kwamen ze al gauw bij een kolossale diepte. Han's vader had geen zin, daarin af te dalen, de moeders en de meisjes dachten er heelemaal niet aan, maar Roel's vader ging met de jongens mee. De anderen liepen ondertusschen langzaam door, omdat daar in de nabijheid een hut was, waar gelegenheid was om even uit te rusten. Toen ze allemaal weer bij elkaar waren, ging het op de Doolhof aan.

't Waren weer nauwe gangen in het rotsgesteente. Als hier de letter B niet telkens bij elke hoek was aangebracht, waren ze zeker verdwaald. Maar verdwalen hóórt

bij een doolhof, nietwaar? Roel vond het feitelijk jammer, dat alles zoo makkelijk ging. 't Was wèl zoo leuk geweest, als ze hadden moeten zoeken, als ze eens een keer echt verdwaald waren.

Hij was waarschijnlijk de eenige, die zoo dacht. De beide moeders althans hadden een heel andere meening. Die prezen Echternach's „Vereeniging voor Vreemdelingenverkeer" telkens weer. Wat wàs alles toch prachtig aangeduid, wat wàs er voor gezorgd, dat de menschen vooral het allermooiste zagen.

„Het is zoo vol afwisseling," zei Roel's moeder. „Zóó ben je tusschen het grauwe gesteente, zoo ben je weer in het heerlijkste bosch. En dan die beekjes telkens"....

Han's moeder prees bovendien de vele banken. Ze vertelde, dat je dat nergens zoo vond. En ze had toch al zoo-veél gereisd.

„Wat mij betreft mochten er wel wat minder banken zijn," zei Han zacht tegen Roel. „Mijn moeder kan geen bank zien, of ze wil zitten."

„Nou ja, dan kunnen wij onderhand wat anders bekijken," antwoordde Roel.

Hij praktizeerde er over, of ze niet eens ergens in zoo'n schlucht een andere gang in konden slaan dan was aangegeven. Wat gaf dat? Als je maar goed onthield hoe je gegaan was. Die gangen, waar niemand kwam, waren natuurlijk nog veel interessanter. Hij zou goed opletten of de kans zich ook voor deed.

Voorloopig kwam die niet, want toen ze een brug over waren gegaan en zoo aan de andere kant van de beek gekomen waren, gingen ze langs een pad, dat ze op een straatweg bracht. Hier zagen ze de steil oprijzende rots, die „Perekop" genoemd wordt.

„Er is niets peerachtigs aan," vond Roel.

„'t Moet afkomstig zijn van Pferdekopf, wat paardekop beteekent," zei mijnheer Verreest. „Maar ik vind, dat er evenmin iets paardachtigs als iets peerachtigs aan is."

De straatweg werd zoo gauw mogelijk verlaten; ze keerden terug naar hun dal, gingen weer over de beek en volgden deze tot ze kwamen aan een ronde ruimte, net een zaal, die in de rotsen was uitgehouwen.

Aan al de papieren, die hier lagen, kon je merken, dat de menschen er zoo nu en dan een eetzaal van maakten.

„Bah,” zei To, „wat een vieze boel.”

„Kind, eierdoppen, sinaasappelschillen, boterham-papiertjes zijn toch niet vies?” lachte Ans.

„’t Is een ontwijding van de natuur,” zei To.

„Schaapje,” vroeg Herman, „uit welk boek heb je diè mooie zin onthouden?”

„Onthóuden?” plaagde Ans, „ze heeft die in haar notitieboekje geschreven al maanden geleden. Ze vond het net een zin voor hier.”

„Wat een kletsmeijers,” zei Roel tegen Han, „ze doen of ze veertig zijn inplaats van veertien.”

„Och,” antwoordde Han, „meisjes, hè. Die doen altijd zoo overdreven.”

„Jullie moesten eens hooren, wat je jongste broer van je zegt!” riep mevrouw Verreest.

„Dat mogen ze wel,” zei Han.

„Ze mogen ook wel weten, wat ik gezegd heb. ’t Kan me niks schelen,” lachte Roel overmoedig.

„En ons kan dat niet schelen,” snibde To.

„Zeg lui,” zei mevrouw Verreest, „ik had juist willen voorstellen, de rugzak eens open te maken, maar als Ans en To bang zijn, ook dit oord te ontwijden door er een pereschil of een pruimpit neer te gooien, dóén we het niet.”

„O Mams,” riep Ans, „laten we het maar gauw doen. To kan onderwijl een kuil graven om al die verschrikkelikheden in te stoppen.”

Herman had de rugzak al losgegespt, zette hem neer.

„Hè, hè,” zei hij, „wát een vracht.”

„Zullen wij hem eens dragen?” bood Han aan. „Als ik

hem nou eerst een half uur neem en dan Roel een half uur. Of ik wil ook wel een héél uur."

„O, ik ook best, hoor," zei Roel.

„En dan liefst vanmiddag als hij leeg is, hè?" zei Herman.

Roel hield met moeite een scheldwoord in. De anderen lachten. Ja, vader en moeder ook. Hartelijk hoor!

Roel's stemming verbeterde aanmerkelijk, toen de pakjes er uit kwamen. Hij wist wel, dat er voor ieder een lunchpakket van 't hotel in was. Die zakken had hij zien klaar maken. Voor ieder een paar broodjes, een ei en een sinaasappel. Maar hij wist niet, dat de twee moeders voor zulke heerlijke peren, zulke groote pruimen gezorgd hadden. Nou maar, diè smaakten.

„Wat is dit eigenlijk voor een hol?" zei Han.

„O, o, die vergeetachtige jongen van mij," zuchtte mijnheer Verreest. „Dat heb ik hem 't vorige jaar ook al verteld. Weet je nog wel eens, hoe het hier héét?"

„Hohl," hielp Ans hem.

„O ja, Vader, Hohlley. En hier haalden de Romeinen hun molenstenen vandaan."

„Een pak van mijn hart, dat je 't weet," was het antwoord.

„Echt?" vroeg Roel.

„Ja, op die wijze moet deze grot ontstaan zijn," zei mijnheer Verreest. „Kijk, zoowel aan het plafond als aan de wanden zie je ronde plekken, waar de steenen uitgehouwen zijn."

„Ze kunnen er de noodige honderdtallen uitgehaald hebben," zei Roel's vader. „Maar ja, in die tijden maalde ieder zijn eigen koren. Ieder gezin zal er dus twee nodig gehad hebben."

„Zouden we hier maar niet een broodje eten ook?" vroeg Han.

„Zoo'n hongerlijder," zei z'n moeder. „Pas een peer en een pruim gehad en nòg niet tevreden."

„Al etende krijg je trek, zegt het spreekwoord,” hielp Herman hem.

„O, diè vindt zijn rugzak te zwaar,” plaagde Ans. „’t Is, dat je zoo aan dat toeristachtige ding gehecht bent, anders zou ik zelfs aanbieden, hem te dragen.”

„Nou krijgen jullie er niets meer uit,” zei Herman, en wierp zich de zak over de schouder.

„Dat is verstandig,” zei z’n vader. „En wij doen verstandig, nu naar Berdorf te gaan. Daar zijn we niet ver meer af en daar zullen we zien, dat we iets te drinken krijgen. Dan gaan de broodjes ook beter naar binnen. Dus — voorwaarts marsch!”

11. EEN AVONTUUR, MAAR....

in het aardige Berdorf namen ze een vrij lange rusttijd.

Het kon, nu ze een heele dag voor de tocht genomen hadden.

„'t Is mij een raadsel, hoe anderen deze heele tocht op een middag doen,” zei Roel's moeder. „Er is toch weinig aardigheid aan, als men zich zoo haasten moet.”

„De meeste menschen zullen ook wel genoeg nemen met het vluchtig bekijken der verschillende rotsgroepen,” antwoordde mijnheer Verreest, „maar ik begreep wel, dat onze jongens met zoo'n oppervlakkig bezoek niet tevreden zouden zijn. Als ze vanmiddag ook alles moeten zien, hebben we nog een enkel uurtje noodig eer we te Grundhof zijn. Daar zullen we de trein nemen terug naar Echternach.”

„Komen er dan nog ~~z~~éér schluchten, meneer?” vroeg Roel.

„O jongen, ja, en nog geheimzinniger dan je ze vanmorgen hebt gezien.”

„Als ik die namen lees,” zei Roel's vader, terwijl hij in het gidsje keek, „wel, dan loopen me de rillingen door mijn rug. Jou ook niet, Roel? Moet je eens luisteren: Rooverhol, Duivelskansel, Reuzenvinger, Zigzagkloof”.... „Jutist eenig!” riep Roel. „En we gaan overal in, hè Vader?”

„Sommige zijn zóó smal, heb ik wel eens gehoord, dat je jezelf er zijwaarts door moet schuiven,” vertelde Herman, „en 't is soms zóó donker, dat je een zaklantaarn noodig hebt. Vroeger kropen ze er met een kaarsje tusschen door en als dat uitwoei, waren ze verloren.”

„Herman geeft binnenkort een nieuwe beschrijving van deze streken uit, geloof ik,” zei z'n vader. „Dat wordt dan een heel bizondere.”

„Nou,” zei Ans, „als hij het dan maar griezelig genoeg maakt, durft niemand te gaan kijken.”

„Je moet toch ook wàt doen om je goeie naam te redden,” antwoordde Herman. „Stel je voor, dat ze je voor leugenaar uitmaakten.”

Roel keek van de een naar de ander. Wàs dat nu allemaal zoo? Méénden ze het?

„Jij zou tòch in al die holen en spleten kruipen, waar Roel?” vroeg To.

„'k Ben niks bang, hoor,” antwoordde Roel. „Dat zul je vanmiddag zien.”

„Zie je wel?” zei Ans, „zóó griezellig kun je het niet beschrijven, Herman, of Roel gaat tòch.”

„Dan schrijf ik het nièt,” zei Herman.

Vervelende lui — zoo'n gebabbel, waarvan je niets begreep — wat bedoelden ze eigenlijk? Wouen ze hem bang maken? Dat zou ze niet glad zitten.

„Jô, laten we een eindje oploopen,” zei hij tegen Han.

„Niet te ver, hoor,” waarschuwde moeder. „Als we weg willen gaan, moeten we niet eerst naar jùllie hoeven zoeken.”

Neen, om vèr weggaan was het Roel niet begonnen. Hij wou even ongestoord met Han praten.

„Jô,” zei hij, „laten we nou vanmiddag eens een gang ingaan, waar géén letter bij staat. Wie weet, wat we daar vinden.”

„Niks natuurlijk,” zei Han.

„Moet je afwachten. Nou, ik doe het, hoor!”

„Dan zien toch immers de anderen het?”

„Welnee, we blijven gewoon achter.”

„'k Weet nog niet of ik het doe. Je hebt ondervonden, dat je moeder je dadelijk komt zoeken, als ze je niet ziet.”

„Ik? Waar dan?”

„In Trier. In 't amphitheater.”

Roel kreeg een kleur. Nee, dáárover moest nu niet gesproken worden, dáárover wou hij nu niet denken.

„Mijn moeder gaat tòch niet mee die schluchten in.”

„Nou, je vader dan.”

„k Geloof, dat jij bang bent.”

„Bang? Heelemáál niet. Wat wou er zijn, om bang voor te wezen?”

„Nou, ik ga en jij moet maar weten wat je doet.”

Roel draaide zich om, liep weer terug naar het hotel, waar de anderen zaten. Dat Han zoo tegenpraatte stond hem niet best aan. Hij was nu eenmaal niet gewend aan tegenspraak van andere jongens.

Han dacht: „k Zal het maar doen, als hij het zoo graag wil. Hij zal gauw genoeg zien, dat er niets te beleven valt in die gangen, waar geen letter staat. Maar hij moet niet gaan koppen, want dan laat ik hem alleen gaan.”

Roel dacht niet aan koppen. Zijn boosheid verdween even snel als ze kwam. En toen ze de „griezelige rotsen”, zooals vader ze noemde, 's middags naderden, was hij al weer vergeten, hoe Han tegengesputterd had.

„Wat zullen we nu,” zei Roel's vader. „Kijk, hier staat een gele B en daar een roode. De gele geeft het pad aan, dat om de groep heenleidt, de roode wijst aan, hoe je er dóór moet.”

„Wij gaan er dóór!” riep Roel. „Wij durven best alleen, hè Han?”

„Natúúrlijk,” zei To, „noem eens iets, wat jij nièt durft.”

„'t Is heelemaal niet noodig, dat ze alleen gaan,” zei Herman. „Ik volg ook de roode B.”

„Ik voel er ook veel voor,” zei Roel's vader.

„Ik niet, om u de waarheid te zeggen,” zei Han's vader.

„k Heb al genoeg geschlucht vandaag. Of je nou de eene schlucht ziet of de andere.”

„Deze lijkt me toch wel héél mooi, Vader,” zei Han. „U weet wel, in deze heb je die ijzeren trap, staat er in 't boekje.”

Roel gaf hem een duwtje, wenkte, dat hij z'n mond moest houden. Hoe minder er meegingen, hoe beter.

Gelukkig, Han's vader bleef toch beneden.

„Als u maar voorop gaat, mijnheer, dan verdwalen we vast niet,” zei Herman.

„En dan Roel en Han. Ik kom wel achteraan.”

„Nee,” zei Roel, „van de oudste af. Ga jij maar achter vader.”

„'t Is voor jullie veiligheid allicht beter, dat ik achteraan kom,” antwoordde Herman, terwijl hij Roel's vader een knipoogje gaf. „Je weet maar niet welke booze berggeesten er in die spelonken huizen.”

„Ik zal je wel roepen, als ik er een te pakken heb,” zei Roel.

„Och ja, jij bent nergens bang voor, da's waar,” zei Herman en ging achter mijnheer Hartman de schlucht in.

„Fijn jô,” fluisterde Roel.

Han volgde Herman en Roel liep achteraan. Nou maar eens uitkijken, waar ze in konden schieten.

„Dicht bij elkaar blijven, hoor,” waarschuwde Roel's vader nog.

's Jongen ja, wat was dat een wonderlijk ding. Zoo nauw en zoo donker. Roel ging vlak achter Han, hield hem bij z'n blouse vast.

„Jô, hierin?”

„Och jô, ze merken het zóó.”

„Even wachten.”

„Nou, kom, ze merken niets.”

Roel schoot het eerst in de zijgang. Han volgde. Doch ze hadden nog maar enkele stappen gedaan, toen Herman riep: „Waar blijven jullie?”

„Zie je wel?” zei Han. „'t Gáát niet. Kom mee terug.”

„Jongens!” riep Herman weer.

„Ja, we komen!” riep Han.

„Vooruit, ga jij dan maar alleen de gewone weg,” zei Roel. „Ik ga hierheen.”

„Nee jô.”

„Han, Roel!”

„Toe, ga dan. Als jij gaat, merken ze van mij niets.”

„Toe, gá dan. Als jij gaat, merken ze van mij niets. Toe, vooruit, ik kom zóó.”

Han ging, was weldra weer vrij dicht bij Herman. Deze hoorde dat en dacht, dat Roel achter hem aankwam.

Nee, Roel was alleen. Nu ging het avontuur beginnen. Nu was hij een echte ontdekkingsreiziger. Goed uitkijken maar. Ja, en voortmaken. Zoo èrg lang kon hij niet blijven. Vader moest aan het eind niet hoeven wachten. Bah, wat een miserabel pad. Zoo ongelijk. 't Eene oogeblik zakte je in de modder en dan kwam je weer op een groote steen. Raar, die modder hier binnen in 't gesteente. Nou kon je toch begrijpen, hoe hier overal op en tegen de rotsen struiken en boomen groeiden.

Ai, daar gleeed hij uit. 't Ging nog goed. Maar hij had zijn hand leelijk geschaafd. Nou ja, je moest er wát voor over hebben.

Wéér een zijgang. Die ingaan? Nee, liever maar rechthout, dan was er de minste kans van dwalen.

Wat werd het donker. Wat werd de gang nauw. Hij kon haast niet meer verder. Dat wás nou zeker zoo'n spleet, waarin je een lantaarn noodig had. Nee, dan moest hij toch terug. In 't donker was 't te gevaarlijk. Je kon wel in een afgrond of zoiets storten. Nou, dan nam hij die zijgang maar. Nou al terugkeeren naar de gewone weg zou toch ook te mal zijn. Dan had hij nóg niets bizonders gezien en was alle moeite vergeefs.

De bewuste zijgang was haast nog moeilijker te begaan. Hier lag geen modder, maar hij moest over geweldige steenblokken heenklauteren. Natuurlijk, déze gangen waren niet voor toeristen bestemd. Hier waren geen treden uitgehouwen.

W-w-at was dat?

„Ioeuw, ioeuw, ioeuw.”

Wat was dat voor gekerm?

Nou hield het weer op.

O, daar begon het weer.

Nee, bang wàs Roel niet, maar hij vond het toch griezelig.
Zou hij teruggaan?

Wel nee! Dat zou tē mal zijn. Op avontuur uitgaan en vluchten als het avontuur kwàm?

„Oew, ioew, ioewoe.”

't Scheen ergens in de hoogte te zijn. Ja, en je hoorde ook iets schuiven. Wat zou daar kunnen zitten?

Even was het stil. Toen begon het weer, sterker nu. Roel's hart bonsde. Vóórt wou hij. Ja, 't werd lichter, hij ging zeker op de buitenkant aan. Misschien zag hij daar de anderen wel. Dit was misschien een kortere weg. 't Waren wel de mooiste, maar gewoonlijk niet de kortste wegen, die ze voor de toeristen hadden uitgezocht.

Ha, nu was dat geschreeuw achter hem. Gelukkig maar. En 't werd veel lichter.

„O-o-o-o.”

Daar zag hij het zonlicht weer. Daar was hij aan het eind van de gang, máár... hij moest terug. Hier kon hij niet verder. Hij stond hier aan een steile rotskant. Geen denken aan, hier naar beneden te komen. En — hij moest noodig naar de anderen toe. Ze zouden hem vast al zoeken. Wie weet, hoe vader in angst zat.

Terug moest hij, terug over de ruwe steenblokken, terug naar dat vreeslijke geluid. O, was hij er toch maar nooit aan begonnen.

Zoo vlug hij kon ging hij terug. O, als hij eerst maar voorbij dat rare lawaai was. Wie weet, wat daar in de hoogte zat, wie weet, wat er op hem neer kon vallen. 't Moesten beesten zijn, ja, maar wie weet welke. Misschien wàs er al een naar beneden gekomen. Dat geschuif, o, hij hoorde het al weer. En ook dat geschreeuw. Konden hier geen slangen zijn, of — of vossen, of — ja, je wist maar niet — en 't was zoo donker — nou nog erger, omdat hij van 't licht af kwam. O, als er het een of andere kwade beest op het pad stond! Als hij in het donker eens op een adder of een slang trapte....

„Heere, bewaar me,” bad hij. „O Heere, 'k zal nooit meer zulke gevaarlijke dingen doen.”

Nu was hij er vlak onder. Nu ging hij er voorbij.

O, gelukkig! Daar had je de andere gang. Hoe moest hij nu? Links? Rechts?

„Roel, Roel toch.”

„Ja Vader, hier ben ik.”

„Jongen, waar zit je. Is ons dat de angsten op het lijf jagen!”

„O Vader, ik, daar — daar zijn dieren,” hijgde hij.

„Wat voor dieren?”

„'k Weet niet. Ze schreeuwden zoo raar. Ze zaten in de hoogte, boven mijn hoofd.”

„Och, jij ook altijd met je dieren,” bromde vader. „Moet je mij in angst laten zitten om zoo'n nest vleermuizen?”

„Vleermuizen, Vader?”

„Ja, of wat anders. Weet ik wat in die spleten huist? Herman had wel gelijk, toen hij achteraan wou blijven. Nou, een beetje voortmaken. Herman en Han weten ook niet, wat ze er van moeten denken.”

„Verloren lam,” lachte Han, toen ze weer bij elkaar waren.

„Ja, een lief lam,” zei vader. „Die is me daar op de vleermuizenjacht geweest.”

„Kom nou,” deed Herman ongeloofig.

„Hij heeft in een van die gangen een wonderlijk geschreeuw gehoord en is daar op afgetrokken,” vertelde vader. „Onze gemoedsrust offerde meneer op aan zijn nu wel wat misplaatste dierenliefde.”

„Heb je dat daar gedróómd?” spotte Han.

„'t Is ècht waar, ik hóórde dieren en 't was net of ze in gevaar waren.”

„'t Zullen wel uilen geweest zijn,” zei Herman. „Uilen of andere roofvogels. Die moeten hier wel nestelen. Maar verder moet je nu maar voor me uittippelen, jij dieren-vriend!”

De schluchten, waar ze doortrokken, waren schitterend,

maar Roel zag er niet veel van. De schrik had hem nog wat te pakken. Hij was blij, toen ze er weer uit waren en de anderen terugzagen.

„Er is daar zeker heel wat te beleven,” zei mijnheer Verreest. „We waren bang, dat jullie er bleven. 't Duurde zóó lang.” —

„De schuld van dit jongmensch,” zei vader, terwijl hij Roel bij het oor pakte. „Die is me daar een heel eind een zijgang ingedwaald, omdat hij uilen, of valken, of mischien wel arenden hoorde.”

„Roel toch,” zei moeder. „Je had wel een ongeluk kunnen krijgen.”

„O, zoo erg wàs het niet,” zei Roel.

„'t Duurde alleen maar een beetje lang,” zei vader. „En voor mij is het wel eenige oogenblikken erg geweest. We zullen hem voortaan aan een handje moeten houden.”

Roel werd nog een beetje geplaagd, een beetje uitgelachen, maar dat vond hij déze keer niet erg. Als ze lachten, had hij de minste kans op een geducht standje. Want ja, dat verdiende hij wel.

De stemming was er al gauw weer in en toen ze op de Casselt van het mooie uitzicht genoten, scheen niemand er meer aan te denken.

Niemand?

Han wel. Han zei: „wat ben jìj een goochemerd met je schreeuwende dieren, zeg! Zulke handigheidjes had ik niet van je verwacht.”

„Jô, er wáren dieren, heusch. 't Was griezellig genoeg. Vader kwam me tegen, toen ik er goed en wel voorbij was. Ik zei het en toen dacht hij, dat ik om die dieren was afgedwaald. Ik heb echt niet gezegd, dat het daarom wàs.”

„Nee, je hebt het maar zoo gelaten,” lachte Han. „Een slimmerd ben je, hoor!”

Je kunt beter een slimmerd genoemd worden dan een domoor, dat is zeker. Maar Roel vond het déze keer verschrikkelijk, om een „slimmerd” te zijn.

12. IN ORDE?

„Onze beste prins heeft zich weer danig toegetakeld,” zei mevrouw Verreest, toen ze te Grundhof in het treintje stapten.

„Goed, dat we de noodige vuile zakdoeken hebben, Moeder,” zei Han.

„Ja, dat is toch maar het voordeel, als je met jongens uitgaat. Jongens hebben altijd zakdoeken, die door zoo'n beetje kolengruis onmogelijk zwarter kunnen worden.”

„Of ze hebben er heelemáál geen,” zei Roel's moeder.

„Nou maar, 'k ben voorzien,” riep Roel uit de andere afdeeling. „Moet u zien, hoe we hier de boel al hebben opgeknappt.”

„'t Is hier zoo'n gemoedelijk landje,” zei mijnheer Verreest. „Alles is gemoedelijk, tot zelfs dit treintje toe. Hoe vriendelijk stopt het niet bij ieder paar huizen. En hoe lang ben je onder dak voor de paar centen, die je betaalt. 't Is net of de wereld hier minder jaagt dan in alle andere oorden.”

„Er wordt hier gerekend op menschen die de tijd hebben,” zei mevrouw Verreest.

„Natuúrlijk. En als vacantiemenschen die niet hebben, wie wou er dan wèl van voorzien zijn,” antwoordde mijnheer.

„Ho, Paps, nou praat u maar wat,” riep Ans, die met Herman en To aan de andere kant van de middengang zat. „Waarom gaat u dan Maandag met een auto naar Luxemburg? Neem de trein!”

Roel hoorde over Luxemburg. O, daar wou hij zoo graag heen! Zouden ze Maandag gaan? In een auto? Even een buurpraatje houden, om ook wat meer te hooren. Gelukkig, dat die schotten hier zoo laag waren. Je behoefde je maar om te draaien en je zag elkaar. Natuúrlijk, en dan hóorde je elkaar ook.

„Ja, die reis naar Luxemburg is me met de trein te mach-

tig," hernam mijnheer Verreest. „De afstand is maar een goede dertig kilometer, twee en dertig, als ik me niet vergis. Om daarvoor twee volle uren onderweg te zijn, dàt is me te kras."

„De trein maakt zoo'n omweg, hè?" zei Roel's vader.

„Ja, en wij zouden ook zeker niet naar Luxemburg gaan, als we er geen bezoek moesten afleggen. De stad kennen we door en door. Maar we hebben er kennissen."

„Ja," zei mevrouw, „een vriendin van me is getrouwd met iemand, die in Luxemburg zijn zaken heeft. Als we hier in de buurt zijn, gaan we er altijd een keer heen. En dan doen we dat op Maandag. Er is in Echternach een winkelier, die een zespersoons-wagen heeft en die elke Maandag naar Luxemburg moet. Hij neemt dan graag een paar gasten mee, natuurlijk tegen betaling. Maar zeg," ging ze voort tegen mijnheer, „we moeten nog oppellen. Ze weten er al wel van, dat we van plan zijn te komen, maar je weet, onlangs was de oude heer ziek. Als hij nog niet beter is, komt het misschien minder goed gelegen."

„O, die knapt altijd op, als hij landslui ziet," antwoordde mijnheer.

Mevrouw vertelde nu aan Roel's moeder, wie die oude heer was. Dat was de vader van die dame. Ze was zijn eenig kind, daarom was hij meegegaan naar Luxemburg, maar zich er heelemaal thuis voelen — neen, dat deed hij niet.

„'t Is zoo'n leuke oude baas," ging mevrouw voort. „In alles stelt hij nog belang, die dominee Riebeek."

„Dominee Riebeek?" riep Roel's moeder. „Dominee Riebeek, die vroeger in Ouderwijk gestaan heeft?"

„Ja, kent u hem?"

„Wel natúrljik. Dat is te zeggen, ik heb hem gekend. Mijn vader was ook dominee en wel in Nieuwerwijk. Dat ligt een uur van Ouderwijk af. Hij kwam wel bij ons toen ik kind was. Zijn dochter heb ik ook wel eens gezien."

„Nee maar, dan moet u Maandag mee,” vond mevrouw Verreest. Mijnheer zei:

„Ja, natuúrlijk. Dat zullen ze verbazend leuk vinden.”

„Och,” antwoordde moeder, „dat vind ik te erg. Na mijn twaalfde jaar heb ik dominee Riebeek niet meer gezien, want toen ging hij naar Amsterdam. Zijn dochter ontmoette ik maar een enkele keer. Ze is een jaar of acht ouder dan ik en dat is, als je kind bent, een reuze verschil.”

„Nou maar, u zult er stellig zéér welkom zijn. En u ook, mijnheer Hartman! Toe, gaat u meel!”

„Als u het nièt doet, zullen we ook maar verzwijgen, dat we kennis met u hebben gemaakt,” voegde mijnheer Verreest nog toe aan mevrouws woorden. „Anders krijgen wij het nog op ons dak, dat we u niet hebben meegebracht.”

Roel's vader en moeder keken elkaar aan. Hun oogen vroegen: „wat zullen we?”

„Zou er voor ons ook plaats zijn in de auto?” vroeg moeder.

„Dat denk ik wel,” antwoordde mevrouw Verreest. „Gisteravond hebben we den man nog gesproken en toen zei hij ons, dat we de eenige passagiers waren.”

„Weet u wat?” besliste Roel's vader, „als u vanavond opbelt, vertelt u maar van onze kennismaking. Worden we uitgenoodigd, dan gaan we mee.”

„Maar Roel dan?” zei moeder.

„O, die jongeman luistert alles af,” merkte vader op, terwijl hij omkeek.

„Ik mag het toch wel hooren?” zei Roel. „Ik hoorde over Luxemburg en daar was ik nieuwsgierig naar.”

„Ja, kerel, maar jij zult toch niet mee kunnen,” zei mevrouw Verreest. „Je zoudt aan zoo'n bezoek ook niets hebben. Jullie maakt er met je vijven maar een gezellig dagje van. Onze kinderen zijn 't vorige jaar ook alleen

achtergebleven en doen dat wel eens meer, als we in 't buitenland zijn."

„Nou, net als we ergens zijn, waar museums of zulk soort dingen zijn," zei Han. „Dan gaan we ook niet mee, hoor! Dan zijn we liever buiten."

Roel's ouders zeiden niet veel. Moeder dacht: als dat maar goed gaat zoo onder elkaar.

Vader dacht: als die kwajongen maar niet wéér zulke stukjes uithaalt als vanmiddag.

Roel zelf vond het allerakeligst om een dag achtergelaten te worden.

Toen ze alleen waren, begon hij er dadelijk over.

„Bah," zei hij, „wat vervelend, als u Maandag naar Luxemburg gaat."

„'t Is nog niet zeker," zei z'n moeder.

„Maar toch zoo goed àls," mopperde Roel.

„Ja, zoo goed àls," zei vader. „Ik vind het voor moeder erg leuk, om dien ouden dominee te ontmoeten. Moeder kan dan nog eens wat jeugdherinneringen ophalen. De familie Riebeek — wel, daar heeft ze me al zoo vaak van verteld, dat ik zelf ook verlangend ben, er mee kennis te maken."

„O, 't waren zulke alleraardigste menschen," vertelde moeder. „De dochter was lang op kostschool en, zooals ik zei, ze was voor mij al een dame, toen ik nog een kind was, daarom

B. M. Snapper

ken ik haar zoo niet, maar die dóminee en die goede mevrouw....”

„Die is tòch al dood,” onderbrak Roel moeders woorden. „Jij gaat er in beleefdheid niet op vooruit, jongeheer,” zei vader. „Iemand in de rede vallen is tamelijk ongemaniërd.”

„Nou ja, 't is ook zoo vervelend, eerst hadt u beloofd, dat ik mee zou mogen naar Luxemburg,” zei Roel.

„Ik geloof niet, Roel,” antwoordde zijn vader op strenge toon, „dat ik je ooit iets beloofd heb, zonder het na te komen. Al gaan je moeder en ik Maandag, daarom zeggen we nog niet, dat we niet met jou gaan. We gaan Maandag niet om de stad te bezichtigen, enkel om een bezoek af te leggen. Je schijnt nu wel erg gesteld op visites maken. Daar heb ik nog nooit eerder iets van gemerkt.”

„Als ik met Han alleen achter moest blijven, kon 't me niet schelen,” verdedigde Roel zich. „Maar die andere drie, dat zijn groote misbaksels.”

„Roel toch,” zei moeder.

„Als jij eens begon, alle scheldwoorden, die je voor een ander klaar hebt, op jezelf toe te passen, deed je een nuttig werk, jongen,” zei vader. „Jij bent wat te veel met jezelf ingenomen, dat is jou ongeluk. Bovendien ben je veel te gauw op je teentjes getrapt.”

„Herman zit me altijd dwars en die To ook. Ans gaat nog, maar die To — net zoo'n opoe.”

„Misschien vinden ze jou wel eens een opa,” zei vader.

„Een aardige opa is niet te versmaden, evenmin als een aardige opoe.”

„Ja, steek u nou ook maar de gek met mij.”

„Roel,” nam nu moeder het woord, „vind jij jezelf niet vreeslijk ondankbaar? Nu heb je zoo'n prachtdag gehad en inplaats van dáárover te praten, mopper je zoo. Je valt me tegen, jongen!”

Dat moest er nou net nog bij komen, dat moeder zóó be-

gon. Dan kreeg Roel zoo'n raar gevoel in de keel, dan — dan zou hij zijn moeder wel om de hals willen vliegen en zeggen: „vergééf het me, Moeder,” maar nee, nee, niét doen. Je niet aanstellen als een klein kind.

„Ja, ondankbaar bèn je, Roel,” ging vader voort. „De meeste jongens, wier ouders naar het buitenland gaan, worden niet meegenomen. We hadden evengoed kunnen vragen, of je zoolang bij een van de ooms mocht logeeren. Dat hebben we niet gedaan. We hebben je meegenomen. Is het dan zoo erg, om eens één dag zonder ons te zijn?”

„Dat is het niet, Vader,” antwoordde Roel met een vreemde, een heel vreemde stem. Wie niet wist, dat Roel al zoo groot was, zou meenen, dat hij huilen ging, maar nee hoor, dat doet een jongen van elf niet. „'t Is om Herman. Die kan mij niet uitstaan, dat merkt u toch zelf wel. Ik kan niks zeggen, of hij geeft een raar antwoord en dat hij niet wil zwemmen, is ook om mij. Dat joch zal op een reuzemanier over me bazen, Maandag.”

„Dat hoop ik, Roel,” zei vader. „Ik hoop, dat hij over je zal bazen, want ik heb vanmiddag gemerkt, dat het noodig is. Jij kunt nog niet op jezelf passen. En zoo'n vervelende jongen is het niet. Maar jij bent wel eens wat opschepperig, manneke! Jij dūrft alles, jij zùlt alles — heusch, zoo moet je niet doen. Met deze jongens hoef je maar een dag of wat om te gaan, doch hoe moet dat, als je 't volgend jaar op 't gym bent? Als je daar ook altijd het woord wilt hebben en ook jezelf zoo bij alles naar voren brengt, word je er stellig nog heel wat erger tusschen genomen.”

Op deze wijze had vader wel eens eerder gesproken en Roel hield daar heelemaal niet van. Hij zou nu maar niets meer zeggen. Die Luxemburgsche tocht ging misschien nog wel over. Er moest eerst over getelefoneerd worden; er moest nog plaats in de auto zijn. — Die man kon nu toch wel met een paar anderen afgesproken hebben?

Maar — de Luxemburgsche reis zou doorgaan, hoor!
Toen mevrouw Verreest vertelde van de kennismaking,
werd er direct gezegd: „laat dan toch dien heer en
mevrouw Hartman meekomen.” Dominee Riebeek, die
weer heelemaal beter scheen te zijn, kwam zelf nog even
aan de telefoon en zei, dat het een groote verrassing voor
hem was; o, en nog veel meer.

Roel hóórde het al. 't Werd narigheid Maandag.

Ja, en die avond sprak vader nog een hartig woordje met
hem, een woordje, dat niemand anders hoorde.

„Roel,” zei vader, „weet jij wel, dat je een vreeslijk ge-
waagd stukje hebt uitgehaald vanmiddag? Je hadt ge-
makkelijk kunnen verongelukken, jongen! Ik weet wel,
dat je veel van dieren houdt en ik begrijp wel, dat je
meende, te moeten helpen, als daar misschien een dier in
nood verkeerde, maar je hadt niet zoo eigenmachtig moe-
ten handelen. Als je mij geroepen hadt, zou ik je gezegd
hebben, dat je in geen geval die gang mocht ingaan. Je
hadt wel in een diepte kunnen storten, je hadt je beenen
kunnen breken, je hadt dood kunnen zijn. 'k Heb er niet
veel van willen zeggen, waar moeder bij was, omdat die
er vreeslijk door zou zijn geschrokken. Ze zou geen rustig
oogenblik meer hebben, als ze je niet vlak bij wist. Nou
moet je me beloven, Roel, dat zoiets nooit weer gebeuren
zal. Je moet me beloven, dat je Maandag in geen geval
gewaagde dingen zult doen en je behoorlijk zult gedragen.
Onder behoorlijk gedragen versta ik tevens, dat je je
schikt naar Herman. Herman is een jongen, die naar de
zeventien loopt, hè. Hij weet beter wat kàn en wat màg
dan jij. 't Is ten slotte maar één dag, dat je hem hebt te
gehoorzamen, dus die kom je wel door. Roel, kijk me eens
aan, kàn ik je vertrouwen?”

„Ja Vader!” zei Roel.

„Zul je geen gevaarlijke dingen doen, jongen?”

„Nee Vader!”

„Geef me er de hand op, vent!”

Roel lei zijn hand in die van vader. Vader drukte hem stevig.

„Zoo is het in orde,” zei vader nog.

Bij Roel was het nièt in orde. Dat kwam door wat vader gezegd had over die dieren. Roel wou, dat vader maar direct de waarheid, de volle waarheid geweten had. Maar die vertellen, nú nog, nee, dat dééd Roel niet.

13. WAS DAT EVEN WAT?

„**W**at gaan we nou vanmòrgen doen?” vroeg Ans, toen 's Maandagsmorgens de auto met de beide ouderparen was vertrokken.

Voor 's middags was een wandeling afgesproken, een wandeling, die ze het vorige jaar ook zonder vader en moeder gemaakt hadden. Toen hadden ze 's morgens wat in de stad geloopt, dat konden ze nu wéér doen, maar och, de stad was klein.

„Ik moet naar 't postkantoor; 'k heb heelemaal geen postzegels meer,” zei To.

„O, ik moet ook noodig nog een paar kaarten schrijven,” bedacht Ans. „En jìj ook, Her, weet je wel?”

„Ik ben daar gauw genoeg mee klaar,” zei Herman, „maar als jùllie beginnen, nou, berg je dan.”

„Nee, we zullen wel voortmaken,” beloofde Ans. „Laten we ze maar in 't postkantoor schrijven, dan hoeven we niet meer terug hierheen. En zeg, als we dan eens naar die bronbeweging trokken.”

„Mij goed,” zei Herman.

Dàt was wel leuk,” vond Roel.

Van die bronnen had hij al zooveel gehoord, dat hij ze graag ook eens zien wou. Kreeg je bij het eten een fleschje mineraalwater (net als spuitwater smaakte het), dan heette het Echternacher-water. Ja zelfs de fleschjes limonade waren van die bronnen afkomstig naar het scheen. Je próéfde er niets bizonders aan, 't smaakte net als de bruisende limonades thuis, maar 't wàs van dat bronwater met natuurlijke suiker en een vruchten-smaakje. Nou, en de hotelhouder had aan vader verteld, hoe ze hoopten, dat Echternach nog eens als badplaats beroemd zou worden, omdat dit bronwater genezend werkte bij verschillende ziekten. Ja, 't zou leuk zijn, daar heen te gaan.

Als die meisjes maar niet te lang in 't postkantoor bleven.

Meisjes schoten altijd zoo slecht op!

Menschen, wat een kaarten gingen ze koopen. Eer ze diè allemaal beschreven hadden!

„Gaan die allemaal als drukwerk?” vroeg Han. Hij was óók al bang, dat het lang wachten zou worden.

Nee, de kaarten gingen nièt allemaal als drukwerk. Er moest aan een paar vriendinnen geschreven worden, aan een paar tàntes, Herman dacht ook ineens aan zijn vrienden....

„Bewaar je geduld, als die zusters van mij zoo'n schrijf-bevlieging krijgen,” zei Han. „Uren zijn ze dan zoet.”

„Laten wij vast op weg gaan naar de bronnen,” stelde Roel voor. „Jij weet toch zeker de weg wel?”

„Nou, zoowàt,” antwoordde Han, „maar 'k geloof nooit, dat Herman het goed vindt.”

„Even vragen?”

„Ja.”

Han had goed gezien. Herman wou het niet hebben.

„Laat dat geschrijf dan,” bromde Han. „Moeten wij hier voor jullie plezier een uur wachten? Schrijf vanavond.”

„Dat kàn niet,” zei To. „'t Wordt veel te laat, als we tot vanavond wachten.”

„Loopen jullie dan maar een straatje om,” zei Ans.

„Dan kun je ze straks overal zoeken,” waarschuwde To.

„Ja, 't lijkt me niet vertrouwd, jullie samen op straat,” zei Herman.

„Ze mochten eens onder een fiets komen, of door een kruiwagen worden aangereden,” lachte Ans.

„We zullen vlak bij blijven,” zei Han.

„Laat ze toch gaan, dan hebben wij rust,” hielp Ans hem.

„Nou, vooruit, maar je blijft hier vlak in de buurt, hè?”

„Ja, natuurlijk. Je fluit maar. We blijven zoo dichtbij, dat we 't hooren kunnen.”

„Nou, ga dan maar.”

„O, o, wàt een gevader,” zei Roel, toen ze buiten waren.

„Nou ja, hij krijgt de noodige preeken van vader en moeder, hè?” antwoordde Han.

„Daarom hoeft hij toch niet zóó te doen. We zijn toch geen kleine kinderen,” vond Roel. „Hij zegt maar: zóó gebeurt het en dan móét het zoo gebeuren.”

„Och, hij is de oudste.”

„Ik zou me nooit zoo door een broer op m'n kop laten zitten, dat weet ik wel,” zei Roel.

„Ha, jij, wát weet jij. Je hebt geen broer, ventje! Als je er een hadt, kroop je voor hem in 't stof,” lachte Han.

„Kun jij licht zeggen, omdat ik je onmogelijk kan laten zien, dat je het mis hebt, hè?” was het antwoord.

„Wou je vechten?” vroeg Han.

„Met jóu niet,” zei Roel.

„Maar met Herman wel, hè?” zei Han weer.

„Nou, gráág!”

Han schaterde het uit.

„'k Zie het al gebeuren,” zei hij.

„Nee maar, nou zonder gekheid,” hernam Roel, „vind jij het leuk, dat Herman zoo doet? Herman en To, dat zijn net zoo'n pa en ma. Ans is wel leuk, maar diè twee doen of wij baby's zijn.”

Han gaf niet direct antwoord. Roel had wel een beetje gelijk, máár — 't kwam juist door hèm, dat Herman zoo deed. Hij schepte te veel op naar Herman's zin en Herman had hem Zaterdag ook wel dóór gehad in die schlucht. Dat kon je natuurlijk niet zeggen, dan zou Roel ècht kwaad worden. Daarom zei Han ten slotte:

„Och jó, láát ze. We hebben nou toch ook onze zin gekregen?”

„Omdat Ans hielp.”

„Die zal nóg wel eens helpen, als het noodig is.”

„Vind jij er wat aan, aan die tocht van vanmiddag?” vroeg Roel. „We hebben dat zoowat allemaal Zaterdag al gezien.”

„Niet alles. 't Is wat leuk, langs de Halsbach.”

„'t Zal wel. Dat is toch diezelfde beek, waar we Zaterdag langs liepen?”

„Nee, dat was de Aesbach.”

„Nou ja, Halsbach, Hallerbach, Aesbach, 't zal allemaal wel hetzelfde wezen.”

„O ja, en de boomen zijn hier net zoo groen als in Holland,” lachte Han. „Waren we dan maar heelemaal thuis gebleven.”

„Nee, dà's onzin. Maar ik wou zoo graag vanmiddag wat verder weg. Zouden we geen grootere tocht kunnen maken en dan met de trein terugkomen? Die trein kost hier toch haast niks.”

„'k Weet niet, hoor! 'k Denk niet, dat Herman het wil.”

„O zeg, kijk eens!” riep eensklaps Roel. „Een pastoor met z'n heele catechisatie.”

„Jô, wees wijzer, dat is geen pastoor,” zei Han. „Dat is natuurlijk een onderwijzer met een klas.”

„Een onderwijzer in zoo'n pastoorspakje zeker!”

„Nou ja, een monnik is het, die meteen onderwijzer is,” zei Han. „In Amsterdam heb je dat ook wel en hier, waar ze bijna allemaal Roomsche zijn, natuurlijk nog veel meer.”

Ja, dat was waar. En om te laten hooren, dat hij óók nog wel wat wist, al was hij maar een dorpeling, zei Roel: „Die monniken hebben dan natuurlijk jongensscholen, net als de nonnen zusterscholen. Bij ons op het dorp is er ook een. Ze noemen zoo'n monnik dan natuurlijk broeder.”

„Ja,” zei Han.

„Ze gaan naar de kerk, jô,” zei Roel. „Zullen we ze achterna gaan?”

„Wat heb je daar nou aan. En als Herman dan fluit.”

„Toe, even maar. Net of hij nóú al fluit. Ze hadden nogal wat te schrijven.”

„Nou, vooruit dan,” zei Han.

De broeder was met zijn jongens al bij Willibrord's sarcophaag, toen Roel en Han binnenkwamen. Niemand

lette op hen beiden. Er waren meer menschen, die alle-
máál de kerk kwamen zien.

„Jô,” zei Roel, „hij gaat, geloof ik, naar die kelderkerk.
Zullen we vragen, of we mee mogen?”

„Ben je wijs?” zei Han. „Je mag er, geloof ik, pas om
twaalf of één uur in.”

„Wedden dat hij gaat?”

„O, dat kan best. Hij heeft er misschien over geschreven.”

„'k Wou d'r wel graag in,” zei Roel.

„D'r is niks an,” zei Han. „En je kan toch zoo maar niet
zoo'n vreemden man aanklappen? 't Is geen limonade-
juffrouw, met wie je Fransch en Duitsch tegelijk kan
praten!”

„Zullen we eens een grap hebben en hem in 't Neder-
landsch aanspreken?”

„Jô, wat haal je nou in je hoofd!”

„Dacht je, dat ik niet durfde? Kom dan maar mee.”

Wel wat vlugger dan in een kerk gewoonte is, stapte ons
tweetal naar voren.

Han dacht: zou hij heusch durven? En wat zou die man
dan zeggen?

Roel durfde op dat oogenblik alles. Wat gaf het? Die lui
verstonden hem toch niet. Meester-broeder zou z'n schou-
ders ophalen, gaan koeterwalen, nou maar, 't was leuk,
't was iets, waar je later nog eens om kon lachen.

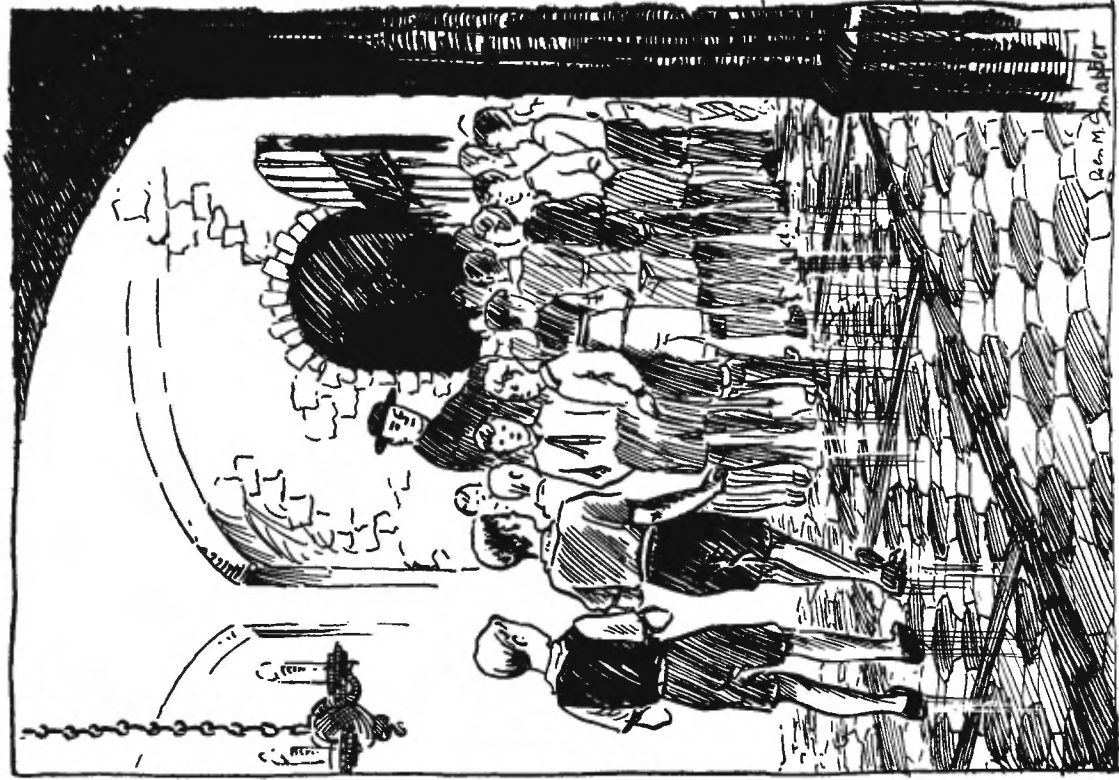
Het gezelschap begon de trap al af te dalen, toen de
jongens hen inhaalden.

„Broeder, mogen we méé?” vroeg Roel, terwijl z'n oogen
tintelden van ingehouden pret.

„Wilde je zoo graag met ons gaan, jongske?” was het
antwoord.

't Bloed schoot Roel naar de wangen. O — die man ver-
stond hen — ja, hij sprak ook Nederlandsch, al kwam
het er wat vreemd uit. En nu — hij keek hem áán — die
jongens keken ook. . . .

„Nou, wat wilde ge?”

Het gezelschap begon de trap af te dalen, toen de jongens hen inhaalden.

„Doorzetten,” commandeerde Roel zichzelf en hij antwoordde:

„We zouden zoo graag die benedenkerk zien, mene-eh-broeder.”

„Nog te vroeg voor u, nog te vroeg,” zei de broeder.

„Dat is jammer,” zei Roel, en z'n gezicht drukte zóóveel spijt uit, dat de broeder medelijden kreeg.

„Ah-wel,” zei hij, „ge zijt plesante mannekes, ah-wel, 't zal dan maar gebeuren.”

Roel kneep Han in de arm van plezier. Was dat even wat? Daar stapten ze met zoo'n wildvreemden broeder mee, of ze leerlingen van hem waren.

De broeder had een sleutel, maakte de deur open, liet de klas passeeren en ging toen, met z'n rechterhand op Roel's schouder en met z'n linker- op die van Han ook de onderaardsche ruimte in.

't Viel er Roel wel wat tegen. 't Rook er zoo vunzig, er lagen groote vaten; je voelde je er eigenlijk heelemaal niet in een kerk.

„Ge zijt wel Hollanderkes?” vroeg de broeder.

Roel vertelde, dat het zoo was. Z'n schrik was hij te boven; hij vond dien broeder een leuke baas, hij wou wel graag met hem praten. Hij begreep er nu ook alles van. 't Was er natuurlijk een uit België, uit Vlaanderen. Dat grappige taaltje van hem, dat was natuurlijk Vlaamsch. En Roel vertelde. Hij vertelde, hoe hij de vorige week al met zijn ouders in de kerk was geweest, en hoe hij toen ook al zoo graag in de onderaardsche kerk had gewild.

De broeder vroeg, of hij wel wist, wat die onderaardsche kerk eigenlijk was.

Nou, of Roel het wist. En hij vertelde ook, wat hij op school over Willibrord geleerd had; hij kwam zelfs aan Bonifacius toe; hij vertelde, hoe die in 754 bij Dokkum was vermoord.

De broeder vroeg, of de jongens ook wisten, hoe Willibrord werd genoemd.

„De apostel der Friezen,” antwoordde Roel, „en Bonifacius was de apostel der Duitschers. Raar,” voegde hij er bij, „je zou Willibrord eerder apostel der Duitschers kunnen noemen, want je zit hier vlak bij Duitschland en Bonifacius de apostel der Friezen, omdat hij daar bij Dokkum kwam. Maar toch is het zoo niet.”

„Ah-wel, ah-wel,” zei de broeder met een glimlachje, „’t leven geeft véél wat anders is dan het schijnt.”

Han zei maar weinig. Voor hem was er de aardigheid al lang af. Die broeder scheen volop tijd te hebben en Roel dacht aan geen tijd. Maar Han wel! Die dacht aan Herman’s bekende fluitje. Wat zou die Her de damp in hebben, als hij bij het postkantoor stond te fluiten en er kwam niemand. Je kon het hier natuurlijk niet hooren, en als je het hoorde, had je nòg niets, want je moest voor je goeie fatsoen nou natuurlijk met die kudde meeslenteren. Je kreeg stellig hier aanstonds een heele toespraak tegen die Belgenjongens, die je aangaapten, of je uit Kafferland kwam.

Ja, de broeder ging vertellen over die dagen van lang geleden, toen Willibrord aan de heidenen het evangelie bracht, van zijn kerkbouw hier op deze plaats....

Moest je dien Roel zien luisteren. Net of hij die geschiedenis voor het eerst hoorde!

Ja, Roel genoot! Niet dat de broeder zooveel nieuws vertelde, maar dat het hier was, hier, waar Willibrord ook geweest was, dat het een Vlaamsch kloosterbroeder was, die hier stond te vertellen en die het toch heusch zoo mooi deed. ’t Was nou net, dat hij het over de *heilige* Willibrord had en dan weer eens Sint Willibrordus zei, nu ja, dat zeiden ze bij hèn op school niet, maar verder was het net of vader of een der onderwijzers vertelde. De meesters van school, wat zouden ze wel zeggen, als ze van dit gevalletje hoorden en de jòngens. Nou, en vader

en móéder. Ja, en Herman....

O, nu dacht Roel ook aan 't fluitje. Nou ja, maar als je toch ook zóó iets beleven kon....

Toen ze eindelijk weer boven waren, kon Han het niet langer uithouden. Er waren nu geen andere menschen meer in de kerk. Wie weet, hoe lang de broeder over elk schilderij ging staan praten.

Hij trok Roel aan de mouw.

„We moeten noodig weg,” zei hij.

De broeder hoorde het. Hij scheen zelf ook te vinden, dat het samenzijn nu lang genoeg had geduurd, want hij vroeg, of hun ouders niet ongerust zouden zijn, als ze zoo lang wegbleven.”

„Mijn broer en mijn zusjes kunnen wel naar ons zoeken,” zei Han.

„Dan moet ge snel gaan,” zei de broeder.

Ze bedankten hem beleefd, gaven hem een hand en gingen toen, zoo vlug ze durfden, de kerk uit.

„Eenig, hè?” zei Roel.

„Ja, 't was wel leuk,” antwoordde Han. „Maar jô, als ze ons toch gezócht hebben....”

„Ben je wijs; die drie zitten nog veilig in 't postkantoor,” deed Roel luchtig.

Maar in 't postkantoor waren ze nièt. Op het marktplein waren ze ook niet. In de straten, waar de jongens keken, zagen ze geen spoor van 't drietal.

„'t Fluitje,” bedacht Han. Hij stak een paar vingers in de mond en liet een schel gefluit hooren. Eerst ééns, dan twee stooten achter elkaar, dan drie, dan weer twee....

In de verte klonk hetzelfde geluid.

„O, dáárheen,” wees Han.

Al gauw hadden ze elkaar gevonden, maar 't was niet bepaald een blijde ontmoeting.

„Jullie zijn flinke kerels, hoor! Jongens van je wóórd,” zei Herman.

„Schoolkindertjes,” deed To minachtend, waarbij ze enkel Roel aankeek.

Ans was nog het minst ongenietbaar. Die maakte er een grapje van en zei: „jullie hoeft nooit meer op mijn medewerking bij je booze plannen te rekenen, jongelui! Er is me even een onweertje boven m'n schuldeloos bolletje losgebarsten!”

„We konden er heusch niets aan doen,” zei Roel en vertelde, waar ze geweest waren en wat daar was gebeurd. Hij dacht: dat zullen ze toch wel interessant vinden.

Ans vond het „komisch”.

Hoe Herman en To het vonden, zeiden ze niet. Die zwegen. „Hij heeft met dien broeder geredeneerd als Brugman,” zei Han. „Als jullie dat allemaal gehoord hadt, zou je niet zoo boosaardig kijken. Die Roel wist, geloof ik, nog meer van Willibrord dan de broeder zelf.”

„Willibrord?” zei Ans. „Die werd bij Dokkum vermoord, hè?”

„Welnee kind,” kwam Roel uit de hoek, „dat was Bonifacius. Weet je dat niet eens?”

„Hap zeit ie,” lachte Han.

„Verslik je niet,” zei To.

Of Roel even het land had! Domoor die hij was. Hij liet er zich ook altijd tusschen nemen. Hij had immers kunnen begrijpen, dat Ans dit wel beter wist?

„Zeg,” zei Han, „zoo loopen we toch niet goed naar de bronnen?”

„Dacht je, dat we daar nú nog heen konden?” vroeg Herman. „Dan kwamen we veel te laat voor de lunch. 't Kan niet meer. Onze heele morgen is naar de maan.”

„Lunch,” deed Ans verontwaardigd, „laten we toch asjeblijft zeggen „middagmaal”. We zijn Hollanders, dus we spreken Hollandsch.”

„Als je dan héél precies wilt zijn, moet je zeggen: we zijn Nederlanders, we spreken Nederlandsch, dat doet Roel ook, hè?”

„Ik woon niet in Holland,” bromde Roel.

„Roel spreekt Utrechtsch en dóét Utrechtsch ook,” zei Herman.

„O, heeft nou Utrecht het weer gedaan?” barstte Roel uit. Hij was toch zoo kwaad. Had je pas iets interessants beleefd en verknoeiden die lui weer alles. En dan die praatjes van de heele morgen naar de maan. Hadden ze zelf maar niet in 't postkantoor moeten kruipen. Net of die paar minuten, dat zij te lang in de kerk waren geweest, het 'm deden. En 't was toch zeker voor hem zelf het ergste, dat ze niet naar de bronnen gingen? Zij waren er 't vorige jaar al geweest. Maar alles, alles was zijn schuld. Jawel, en nou met dat „Nederland” en „Nederlandsch” te plagen. . . . Hij zei het ook lang niet altijd, maar 't hóorde toch eigenlijk, en dat had hij een keer gezegd. Bah, flauwe lui!

„Nee, Utrecht heeft het niet gedaan, maar jìj,” deed To vinnig. „Jij wéét alles zoo goed en doet alles zoo best en je bent zoo dapper en zoo flink.”

„Nou, zet er maar een punt achter,” wou Ans helpen.

„Roel, dat zusje van mij is niet wijzer, hoor! Trek je er maar niks van aan en kom maar voor je provincie op. Ik vind het ook raar, dat we zoowat altijd van Holland praten en nooit van Nederland, maar 't is nou eenmaal de mode.”

„Een aftandsche mode,” bromde Roel. „Stamt uit de tijd, toen ze in Holland de lakens wouen uitdeelen. Dat konden ze daar best, hè? Vooral in Amsterdam. Al die andere provincie's, dat was niks. 't Mag de mode zijn, altijd over Holland te praten, 't is tòch fout.”

„Weet je nog meer?” vroeg Herman.

„Zoo niet, eindig dan met: ik heb gezegd,” zei To.

„Welnee, dat is ook een aftandsche mode,” lachte Ans.

„Tegenwoordig zeggen we: „dames en heeren, ik dank u”, wat jou, Roel?”

„Och, loop maar de pomp,” zei Roel.

„Jô, laat ze kletsen,” zei Han en trok Roel mee, een eind voor de anderen uit.

Die Han, dat was een eenigerd, maar die ànderen, die ànderen....

M. ROEL TOCH!

Roel en Han vermaakten zich uitstekend het verdere deel van de morgen.

Er was een schommel, er was een wip, er was een forellenbassin, waar ze altijd weer graag naar keken, er was een hond, die ze probeerden kunstjes te leeren.... Maar die eterij zou vervelend worden, dacht Roel.

„Je komt toch aan ons tafeltje zitten?” vroeg Han.

„Och, nee, liever niet,” antwoordde Roel.

„Jô, je moet doen of er niets gebeurd is,” zei Han weer.

„Jij mokt zoo lang. Je snapt toch, dat je voor zot zit zoo heel alleen aan een tafel?”

„Er zitten méér mensen alleen.”

„Mènschen, ja, maar géén jongens. En die mensen zitten aan een één-persoons-tafeltje.”

„Nou ja,” maakte Roel er zich af, „'k zal wel zien, waar voor me gedekt is. Ik hoor toch te zitten, waar mijn servet ligt, hè?”

„Want een servet is zwaár. Dat kun je niet verleggen,” spotte Han.

Roel vond zijn servet op de gewone plaats. En daar stond ook een bord klaar. Dus ging hij er zitten.

Ja, 't stond toch wel raar. Die anderen zaten veel leuker zoo met z'n vieren.

„Jô, kom hier zitten,” zei Ans.

„Hij durft zeker niet,” zei To.

„Roel durft best, wat jóu,” zei Ans, terwijl ze bij hem kwam en hem een elleboogstootje gaf.

„D'r is nogal wat aan te durven,” lachte Roel.

„Nou kerel, kom dan,” riep Herman. „Ans, pak jij al z'n eigendommen maar bij elkaar.”

Dat was nou léúk van Herman, vond Roel. Nu wóú hij wel. Zou die Her eindelijk eens een beetje bijdraaien?

„Zoo,” zei Herman, „dat haalt werk uit. 'k Zou het

nonsens vinden, het meisje telkens voor jou alleen zoo'n eind verder te laten loopen."

„O, 't is dus niet om mij," dacht Roel. „Als ik dat geweten had!" Nou, goed, hij zat nu eenmaal, maar ze zouden de kans niet krijgen, hem nog eens voor de mal te houden. Dergelijke plannen schenen ze evenwel in 't minst niet te hebben. 't Werd een gezellige maaltijd. Soms zelfs tē gezellig. Die Ans zat zulke malle dingen te zeggen, dat je nu en dan slap lachte. Lachen mocht wel, maar je moest niet te luidruchtig worden. Eens flink uitproesten ging natuurlijk niet, dat zou te ongemanierd zijn en, als je weet, dat je niet hardop lachen móógt, is het net of je het niet kunt laten, hè?

't Was een heele opluchting, toen ze de eetzaal uit waren. Tóén konden ze zooveel lawaai maken als ze maar wilden en barstte dan ook de vroolijkheid eerst recht los. Zelfs To en Herman deden mee en 't was een rumoerig troepje, dat daar 's middags op de wandeling ging.

Roel vond, dat ze nu wel in de stemming waren om aandacht aan zijn voorstel te schenken en dus begon hij:

„Zeg lui, de middag is lang. Kunnen we geen grootere tocht maken of ergens anders heen gaan?"

„Dit wordt heusch een mooie tocht," zei Ans. „Als we ergens anders heen gaan, loopen we de kans, morgen of overmorgen met onze pa's en ma's van 'tzelfde te genieten."

„Prachtig, dan kunnen we ze de weg wijzen," zei Roel.

„Prettig zullen ze dat vinden," snibde To.

„Nou ja, dit is toch voor 't grootste deel dezelfde tocht van Zaterdag," wou Han Roel helpen.

„O, maar lang niet heelemaal," betuigde Ans. „De Wolfschlucht is altijd weer mooi en de Doolhof en dan gaan we langs de Halsbach, daar zijn we nog niet geweest en dan gaan we de straatweg terug. Dat stuk weg tusschen Perekop en Bel-Air heb jij toch ook nog niet geloopt, Roel."

„Nou ja, een straatweg,” deed Roel minachtend. Ans begon opnieuw, maar nu zei Herman: „Bewaar je woorden maar voor een beter doel, Ans! Roel weet het toch veel beter. Als onze tocht hem niet aanstaat, kan hij voor zichzelf een andere kiezen, maar wij gaan, zoals afgesproken is.”

Roel zei niets meer. Tenminste nú niet. Maar toen hij met Han de anderen een eind vóórgekomen was, begon hij: „Zeg, hoe vond je Herman?”

„Nou ja, maar waarom begon jij nou ook weer te zeuren,” zei Han. „Ze waren nou juist allemaal zoo leuk. Ze deden, of ze dat van vanmorgen heelemaal vergeten waren. Als jij nou niet over een grootere tocht begonnen was, waren ze vast wel leuk gebleven.”

„O ja, ik heb het natuurlijk weer gedaan,” mopperde Roel. „Maar zeg, als Hermannetje zoo graag gehoorzaamd wordt, zál ik hem gehoorzamen.”

„Wat bedoel je?”

„Nou, ik mag immers voor mezelf een andere tocht kiezen, als deze me niet aanstaat? Zoo gauw ik de kans schoon zie, zal ik dat doen.”

„Weer in de een of andere kloof kruipen?” vroeg Han.

„Nee, dat zal ik laten. 'k Heb mijn vader beloofd, niets te doen, dat gevaarlijk is, maar een andere weg nemen is niet gevaarlijk. En dan pak ik wel ergens een trein of een bus.”

„'k Heb hier nog niet één bus gezien,” zei Han.

„O, maar ze zullen er best zijn op de groote wegen. En anders houd ik zoo 'n autocar aan. 'k Durf best. Doe je mee?”

„Nee hoor,” zei Han, „en 'k wou, dat jij het ook liet.”

Han dacht: we moeten maar zoo dicht mogelijk bij de anderen blijven, dan láát Roel het wel.

Roel dacht: als Han niet mee doet, is er niet veel aan. Zou ik het dan óók niet doen?

't Was toch een mooie wandeling. Ze letten nou nog weer

op dingen, die ze Zaterdag over 't hoofd hadden gezien. Nou, en langs de Halsbach was het schitterend. 't Leek wel wat op verleden week, toen Roel met vader en moeder langs de Hallerbach was gegaan. In deze beek was niet zooveel water; je hadt niet zulke leuke eilandjes, maar 't pad was toch wel even mooi.

Roel raakte weer uitstekend op streek; misschien zou hij zijn plan heelemaal hebben opgegeven, máár — daar kwamen ze op een punt, waar ze de beek over moesten, om dan langs de andere zijde terug te gaan.

„Teruggaan?” riep Roel, „nee, laten we dat niet doen.” „'t Zal wel moeten, om op de straatweg naar Echternach te komen,” zei Herman.

„Maar kunnen we dan geen andere weg nemen?” vroeg Roel.

„Misschien wel een andere,” zei Herman, „maar stellig geen betere. De wegen, die aangegeven zijn, zijn de mooiste, dat begrijp je toch wel?”

„Maar wie keert nou terug langs dezelfde weg,” hield Roel aan.

„Dat doen mensen, die hun verstand gebruiken,” snauwde To. „'t Jouwe heb je zeker bij Willibrord gelaten.”

„Kom Roel,” zei Ans, „spartel nou niet langer tegen. Wie weet wat een miserabele wegen je krijgt, als je doorloopt. 't Is toch niet voor niets, dat hier die wegwijzer staat?”

„Maar we kunnen best nog een eindje doorloopen en zien hoe het verder is,” vond Roel. „'t Is toch nog vroeg genoeg? Terugkeeren kun je altijd.”

„Hè ja,” zei Han, „'t pad rechtuit lijkt zoo aardig.”

„Wij gaan terug,” zei Herman.

„O ja?” zei Roel. „Maar ik niet. Ik ga verder. Ga je mee, Han?”

„Nee, toe, blijf jij nou ook hier!”

„Ik láát me niet commandeeren,” zei Roel en zonder zich verder ergens om te bekommeren ging hij. 't Kon hem nou

niks meer schelen. Ze hadden toch immers een eindje mee kunnen gaan. En dan dat: wij gaan terug! Wel zeker!

Vader, moeder!

Wat zouden diè er van zeggen? Vader had hem verboden, gewaagde dingen te doen. Vader had ook gesproken van gehoorzamen aan Herman.

En moeder?

Roel liep langzamer, toen hij aan moeder dacht.

Wat vader gezegd had — nou ja, maar hij dééd niets gevaarlijks. En Herman had immers zèlf gezegd, dat hij, Roel, maar een andere tocht moest kiezen als de hunne hem niet aan stond? Dat zou hij vader vertellen.

Maar moeder — moeder had wat anders gezegd, vanmorgen, toen vader al naar beneden was. Moeder had gezegd: „Roel, zul je denken aan dat oog, dat je ziet, wáár je ook bent? Zul je denken aan Hem, die ons gehoorzaamheid leerde? Vandaag moet je doen, wat Herman wil en dat kan wel eens onprettig zijn, jongen, maar je móét je er in schikken, niet enkel, omdat je ouders het willen, maar vooral omdat God het wil. We moeten allen, die over ons gesteld zijn, gehoorzamen, vent, en vandaag is Herman over je gesteld. Als je doet, wat hij zegt, handel je naar Gods wil.”

Dus — hij zou moeten doen wat Herman zei, omdat God dit van hem eischte?

Nee, dat kòn hij niet, dat dééd hij niet.

„Wat Herman doet, is ook niet goed,” redeneerde Roel met zichzelf. „Zoo over een ander bazen mag óók niet.”

„Daar heb jìj niets mee te maken, Roel,” zou moeder zeggen. „Wat Herman doet, komt niet voor jóú rekening.”

„Niet meer aan denken,” zei Roel halffluid. „Ik zet nóú door. Als ik terugkrabbèl, denken ze nog, dat ik een lafaard ben. Ze moeten eindelijk maar eens zien, wat ze aan me hebben.”

Zoo erg mooi wás dit pad toch niet. Je kon zien, dat het weinig begaan werd. O, en kijk eens, wat werd het ge-

Daar kwam Roel op een heel gewone landweg.

boomte dun. Daar had je zeker het eind van 't bosch. Ja, daar was het eind. Daar kwam Roel op een heel gewone landweg, daar zag hij korenvelden, een stuk weiland en ginds lag een dorpje.

Wat zou hij nu?

„Doorzetten,” commandeerde hij zichzelf. Naar dat dorpje maar gaan. Eens kijken, hoe het heette. Het zou natuurlijk wel aan de spoorlijn liggen.

't Was niet ver. Al gauw kwam hij aan de eerste huizen. Hoe zou het hier heeten?

„Berdorf” las hij op een muur.

Berdorf? Maar dat kòn toch niet? Daar waren ze Zaterdag geweest, maar dat dorp zag er heel anders uit. En zoo gauw kon je toch ook nooit in Berdorf zijn? 't Was me toen nogal zoo'n tippeltje geweest van Perekop af.

Roel vergat, dat ze toen de sterk slingerende wandelweg

hadden genomen, dat ze toen er zooveel bij geklauterd hadden en dat hij nu langs een rijweg was gegaan.

Toen hij doorliep, ja, toen zag hij, dat hij heusch in Berdorf was. Zaterdag waren ze van de andere kant gekomen. Ja, kijk, hier was het hotel, waar ze gezeten hadden.

Zaterdag! Hier! Wat was toen alles mooi!

Ja, maar nu was het toch ook mooi? Nee hoor, spijt had hij er heelemaal niet van. Zoo'n zwerftocht heel alleen in een vreemd land was juist eenig!

Hier — hier had hij met Han gesproken over het avontuur, dat hij beleven wou. 't Avontuur in de schlucht. O, dat was griezelig geweest. Ja, en toen — toen had hij God aangeroepen om hulp. Toen had hij beloofd, nooit meer zulke gevaarlijke dingen te zullen doen. Dat had hij den Héére beloofd.

Nou maar, hij dééd ook niets gevaarlijks. Hij ging nu eens kijken, waar het station was. Hij zou zorgen, nog eerder in Echternach te wezen dan de anderen.

Zouden ze nou niet een beetje over hem in angst zitten? Hij dacht aan Ans! Dat was toch een leukert!

Hij dacht aan Han! Han, zijn vriend! Han was wel een goed joch!

Maar die Herman, die To... En Ans noch Han waren hem ten slotte gevolgd. Ze hadden hem maar laten gaan. Ze hadden zeker gedacht, dat hij wel met hangende pootjes zou terugkeeren. Ze verdienden het, om in angst te zitten. Ze hadden hem leelijk behandeld.

Waar zou nu het station zijn? Las je maar eens ergens iets van „stationsstraat” of „stationsweg”.

Hier was een kruispunt. Wel vijf wegen kwamen hier samen. Welke moest hij hebben?

Eens vragen? Ja, maar hóé? En aan wie? De menschen waren soms zoo nieuwsgierig en ze praatten zoo vlug. Dan schaamde je je maar als je ze niet verstond.

Wacht, die kleine boerenjongen zou hij eens aan-

klampen. Natuurlijk verstond dat knulletje Fransch.

Roel stapte op hem af en vroeg:

„Où est la gare?” ¹⁾

't Jochie nam hem van 't hoofd tot de voeten op en begon toen te babbelen. Roel luisterde vol aandacht, maar verstond geen woord. Was het Fransch? Was het Duitsch? Geen van beiden, meende Roel. O, dat was nu misschien het Luxemburger taaltje, waarin nog zooveel Nederlandsche woorden moesten schuilen. Nou maar, Roel verstond er niet één. Verder dan dat „joffer” en „mostert” was hij trouwens in 't Luxemburgsch dialect nog niet gevorderd en dat waren twee woorden, waarmee je onmogelijk een station kon vinden.

't Kereltje eindigde met een vraag.

Roel haalde de schouders op.

Toen nam het jochie hem bij de arm en ging met hem mee de weg op van waar hij gekomen was.

„Non, non,” ²⁾ riep Roel, „nein”. ³⁾

Nu barstte de jongen in lachen uit en begon weer te babbelen. 't Leek nu toch Duitsch te zijn, want Roel hoorde een paar maal „Bahnhof” en dat was het Deutsche woord voor station.

„Echternach,” zei Roel.

„Jao, jao, Echternach” en de jongen wou hem met geweld de weg opduwen. Dat die weg naar Echternach voerde, begreep Roel wel, maar dan zou hij moeten loopen en wie weet, hoe laat hij dan thuiskwam. Ook had je hier zooveel dwarswegen en met wegwijzers waren ze op de groote wegen erg zuinig. Die schenen ze alleen noodig te vinden op de voetpaden.

„Train,” ⁴⁾ zei Roel, „Zug”. ⁵⁾

¹⁾ Waar is het station?

²⁾ Neen, neen (Fransch).

³⁾ Neen (Duitsch).

⁴⁾ Trein (Fransch).

⁵⁾ Trein (Duitsch).

't Was nu lang zoo leuk niet om Fransch en Duitsch door elkaar te babbelen.

't Jongetje gaf weer een zeer breedvoerig antwoord. Nu hoorde Roel een paar maal de naam „Grundhof”.

„Ja, ja, Grundhof,” zei hij blij. In Grundhof waren ze Zaterdag op de trein gestapt; als hij daar was, was hij klaar.

Thans maakte de kleine gids rechtsomkeert, stapte nog een eind mee, strekte ten slotte zijn groezelige hand uit en zei met nadruk: „Grundhof”.

„Ja, ja, merci,” zei Roel en zette er een flinke pas in. Wie weet, hoe ver het nog was. Zaterdag hadden ze er een geduchte tijd over gedaan. Toen waren ze om twee uur uit Berdorf vertrokken en nu was het bijna halfvijf. Natuurlijk was deze weg korter, maar hoevéél korter was niet te zeggen. Hij had nu wel een wegwijzer gezien, maar hoeveel kilometer het nog was, stond er niet bij.

De aardigheid was er wel een beetje af. Soms draafde Roel een eind, zoo bang was hij, de trein te missen.

Och heden, daar had je Grundhof al. Véél te vroeg was hij. Nou ja, beter te vroeg dan te laat.

15. DAT VIEL NIET MEE

Laten we hem nagaan," had Ans gezegd, nadat ze Roel tusschen het geboomte hadden zien verdwijnen.

„Geen sprake van," was Herman's antwoord geweest.

„De jongeheer komt gauw genoeg terug. We gaan hier rustig zitten wachten."

Ze hadden het gedaan, maar toen een kwartier, twintig minuten voorbij waren gegaan, kwam toch de ongerustheid.

„'k Vind het geen manier, zoo'n jongen in z'n eentje te laten dwalen," zei Ans.

„We moeten zeker met z'n allen naar zijn pijpen dansen," smaalde To.

„Zijn ouders hebben hem in elk geval aan ons toevertrouwd," hernam Ans. „Je zou je toch geen raad weten, als hem iets overkwam."

„Wat kàn hem overkomen," deed To luchtig.

„Nou, als hij weer in een schlucht kruipt...."

„Zal hij daar niet kunnen," zei Herman. „Je komt daar in 't vlakke veld. Kijk maar op de kaart."

Ja, schluchtengevaar was daar niet, dat zagen ze wel, maar waar zou zoo'n jongen nou zitten?

„Hij vertrouwt op onze goede zorgen," zei Herman met een geringschattend lachje. „Natuurlijk zit hij ergens in 't gras op ons te wachten."

„Laten we dan gaan kijken," vond Han.

„Nog een beetje wachten," zei Herman. „Hij loopt in geen zeven slooten gelijk. Laat hij maar eens zèlf de minste wezen."

„Onze heele dag is door dat jong bedorven," mopperde To. „Eerst vanmorgen met z'n kloosterbroeder en nou dit."

„Jullie hebt er net zoovéél schuld aan," zei Ans. „Jullie tèrgen hem. Herman behandelt hem of 't een kind van drie is en jij grauwt maar tegen hem."

„k Heb vanmiddag aan tafel mezelf overtroffen in lief-talligheid,” zei To.

„Ik geloof niet, dat ik toen óók bepaald vervelend ben geweest,” zei Herman.

„Zeker omdat je voelde, dat je te ver was gegaan met je onzinnige strafoefening,” zei Ans, nu voor haar doen echt vinnig.

„Wat strafoefening,” deed Herman een beetje onzeker.

„Met dat niet naar de bronnen gaan. We hadden er nog best heen gekund, maar jij deedt zoo, omdat je wist, hoe graag Roel wóu,” zei Ans weer.

„Als je dat straf noemt, best, maar dan geef je toch zeker ook toe, dat hij wel wat verdiend had.”

„En 't zou toch een gehol geworden zijn,” hielp To. „Nog-al wat aan, zoo heen en terug te draven.”

„Dan hadden we niet zoo lang in 't postkantoor moeten blijven. Hoe lang hebben we heelemaal gewacht? Niet meer dan tien minuten. En ik zeg je nog eens: je tegt hem. Als je eens een enkele keer hebbelijk doet, krijgt hij er tòch weer een por bij. 't Was vanmiddag aardig van je, dat je hem aan onze tafel vroeg, maar 't was on-aardig, dat je er toen overheen zei, dat het was om 't het kellnerinnetje makkelijk te maken.”

„Ja, net als verleden week,” zei Han, „toen we in die wagen zaten naar Trier. Toen was het aardig, zooals je alles van die wijnbergen verklaarde, maar echt flauw wat je zei over z'n nummer-één-zijn.”

„Als je met je vader en moeder uit was, kon je niet ernstiger vermaand worden dan nou, Her,” spotte To.

„Vader en moeder zouden het vast niet goed vinden, dat we Roel in de steek gelaten hebben,” zei Ans.

„Hebben wij hem in de steek gelaten of deed hij het òns?” vroeg Herman.

„Nou, ik ga kijken,” besloot Ans.

„We zullen meegaan,” zei Herman, „anders krijgen we

nog te hooren, dat we jou ook in de steek hebben gelaten."

Toen ze buiten het bosch kwamen was van Roel nergens een spoor te zien.

Dáár werden ze stil van.

„Wat móéten we," zei na enkele oogenblikken To.

Herman haalde de kaart voor de dag. „Eens kijken, waar we zitten," zei hij.

„Niet zoo heel ver van Echternach," merkten ze.

„Toch een heel wat grooter stuk, dan we over Perekop zouden gehad hebben," zei To. „Kijk eens, wat een bochten. Nou kunnen we voor z'n plezier zoo'n onwijze omweg maken. En 't is niets geen móóie weg."

„Wisten we maar of hij die gegáán is," zei Herman.

„Zijn vader heeft nèt zoo'n kaart. Die zal hij wel bij zich gehad hebben," dacht To.

„Welnee," zei Herman, „waar zou hij die gestopt kunnen hebben? Of hàd hij er een, Han? Jij zet een gezicht, of je er méér van weet."

„Ik — ik weet ook niet, waar hij is," stotterde Han. „En — en een kaart — nee, die had hij niet."

Han wist niet of hij vertellen zou, hoe Roel over de trein gesproken had. 't Was eigenlijk niet eerlijk, want 't was voor hem alleen bestemd geweest, maar nu ze geen van allen wisten, wat ze doen. . . .

„Er zal niets anders op zitten, dan dat er twee de eene kant opgaan en twee de andere," zei Herman.

„En hoe dan bij de zijwegen? Er zijn er heel wat, k'ijk maar," zei Ans.

Han voelde, dat hij móést spreken en zei: „Zou hij niet op de trein gestapt zijn?"

„Heeft hij je dat soms verteld?" vroeg To scherp.

„Nee. Hij heeft het er alleen over gehad, dat het wel leuk zou zijn, een grootere tocht te maken en dan de trein te nemen."

„O, dan is hij natuurlijk op de dichtstbij halte afgetrokken.”

„Als hij die maar geweten heeft.”

Ze bestudeerden de kaart. Grundhof lag aan de lijn, Bollendorferbrück, er was een halte tegenover het Duitsche plaatsje Weilerbach. . . .

Waar moesten ze nu heen? Die halte bij Weilerbach was het dichtstbij. Maar zou hij die gevonden hebben?

„Ik denk, dat hij naar Berdorf is gegaan,” zei Ans. „En dan zal hij wel op Grundhof aangetrokken zijn. Dat is tenminste bekend terrein voor hem.”

„Maar hoe heeft hij geweten, dat daar Berdorf lag,” zei Herman.

„Hadden we maar niet zoo lang getreuzeld,” zei Han.

„Hij is ons nou wel een uur vóór.”

„Och kom, hoogstens drie kwartier,” zei To.

„Weet je wat?” zei Ans. „We gaan aan dien man daar in 't land vragen, of hij geen jongen voorbij heeft zien gaan.”

De man was bezig op een akker, die in de richting Berdorf lag.

Ze gingen er heen, vroegen het hem. Neen, hij had geen jongen gezien. Ongelukkigerwijze vertelde hij er niet bij, dat hij nog geen kwartier hier bezig was.

„Zie je wel, hij is niet naar Berdorf gegaan. Hij moet dus of naar Echternach zijn getippeld, of naar die halte bij Weilerbach. Voor Bollendorferbrück zou hij ook naar Berdorf zijn gemoeten, hè?”

Ja, dat was waar. Maar wat zouden zij nu? Als Roel tòch op een station was afgestapt, zou hij per trein wel thuis komen ook. Zouden zij dan maar de naaste weg naar Echternach nemen?

Herman dacht na. Hij vond het erg vervelend, dat het zoo gelooopen was en wou het liefst tòch gelijk met Roel binnenkomen. Als ze nu direct op Echternach aangingen, hadden ze veel kans, er eerder te zijn dan hij. Als de

vaders en moeders er dan ook al waren en aan 't vragen trokken, kreeg je allerlei narigheid.

„Weet je wat?” zei hij. „We loopen naar de halte en zien dan wel, of hij er is. 't Is niet eens zoo'n groote omweg, kijk maar.”

Ze gingen, maar onder-vonden, dat wegen niet altijd zóó eenvoudig zijn, als het op een kaart schijnt. Ze liepen nog een keer mis, moes-

Uit een raampje hing Roel.

ten vragen — op het eind werd het nog een haasten om op tijd te komen. Als ze nagingen, hoe laat de trein uit Grundhof vertrok en dan rekenden, dat die halte zoo ongeveer op de helft van 't eind naar Echternach lag.... Gelukkig, ze zóúden er nog komen — als de trein stopte en een páár minuten bleef staan....

Mis! Toen ze op het perronnetje kwamen, liep prins Henri net weer vlug genoeg om hun het instappen te beletten. En — uit een raampje hing Roel. Hij zwaaide, hij schreeuwde wat....

Han riep iets terug, wat hem een stomp van To bezorgde.

„Zoo'n uilskuiken,” zei Ans, waarmee ze Roel bedoelde. Herman zei niets, maar stapte onverwijld de weg naar Echternach op. De anderen volgden.

„Zeg, kunnen we niet even rusten,” zei To. „De tong hangt me uit de mond van dat gedraaf.”

„Je begrijpt toch, dat we moeten voortmaken om nog op tijd aan tafel te zijn,” zei Ans.

„Dat zijn we tòch niet,” mopperde To. „Dacht je wel, Her?”

„'t Is, denk ik, nog een klein uur. Als we flink doorloopen, hoeven we niet te laat te zijn.”

„En dan zoo bestoven en wel gaan eten zeker! Zegt nòg iemand, dat Roel onze dag niet bedorven heeft?”

Nee, nu was er niemand, die To tegensprak.

„'k Ben er het meest benieuwd naar, wat hij tegen zijn vader en moeder zeggen zal,” begon To weer.

„En tegen de onze,” vulde Herman aan.

„Dat kan ik je wel vertellen,” zei Han. „Hij zal zeggen, dat jij hem zelf de vrijheid hebt gegeven, Herman!”

„Nóú wordt het al héél mooi,” smaalde To.

„Nou, Herman heeft toch zelf gezegd, dat hij maar een andere weg moest kiezen, als de onze hem niet aanstond.”

„O, zeg, maar ieder begrijpt, dat Herman daarmee niet bedoelde, dat Roel werkelijk gáán moest. Dat zullen vader en moeder ook wel begrijpen. Dacht je niet, Her?”

„Laat me koud, wat ze begrijpen en kwebbel er nou verder asjebliëft niet over,” deed Herman ruw.

Ze zwegen. 't Werd een vervelende tocht. Ze waren moe en boos en ook onrustig. Vader kon er wel eens heel slecht over te spreken zijn, dat ze Roel hadden laten schieten.

Dicht bij Echternach stond Herman eensklaps stil.

„Jongens, hoor eens,” zei hij. „Jullie doet me een reuzeplezier, als je mij laat praten straks. Jullie moet me niet tegenbabbelen.”

„Wat wou je dan zeggen?” vroeg Ans.

„Zoo weinig mogelijk. Ik wou er graag achter komen, wat Róéltje gezegd heeft.”

„En als hij ons de schuld gegeven heeft?”

„Dan laat ik het misschien wel zoo.”

„Nou maar, daar dank ik je lekker voor,” zei To. „Al wil jij voor martelaar spelen, daarom doe ik het nog niet.”

„Je moet niet zulke dikke woorden gebruiken,” antwoordde Herman. „Dikke woorden laten we voor Roel

over. Roel is zoo dapper en zoo rondborstig en zoo buitengewoon flink in elk opzicht, wel, laat hij dat dan nou toonen. Als hij een kerel is, vertelt hij alles eerlijk en krijgen wij natuurlijk gelijk. Als hij een lafaard is, en dat geloof ik vast, dan schakelen we hem uit, héélemaal uit. Dan bestáát hij niet meer voor ons."

„En dan blijven vader en moeder ons de schuld geven," zei To.

„Daar voel ik óók niets voor, hoor," zei Ans.

„Jij bènt anders nogal Roeltjesachtig," bromde To.

„k Heb hem geholpen, als ik vond, dat het noodig was, maar voor zijn plezier van vader en moeder een zuur gezicht te krijgen, dáárvóór pas ik."

„Dus jij gaat als een klein kind staan vertellen, dat je het heusch niet helpen kan en dat het Roeltje's eigen schuld is?" vroeg Herman.

„Hij zàl het wel eerlijk vertellen," zei Han. „Hij is geen lafaard."

„Nee, dàt geloof ik eigenlijk ook niet," erkende Ans.

„Nou, maar ik heb niet veel idee van zijn heldenmoed," zei To.

„Ik ook niet," zei Herman.

„Maar in elk geval kunnen we daar nou eens achter komen. We laten hem praten en ik zeg niet meer dan absoluut noodzakelijk is. Als we heelemáál verkeerd beoordeeld worden door vader en moeder, welnu, dan kunnen we over een paar dagen nog wel precies vertellen, hoe het gegaan is. Maar dat doen we alleen, als vader en moeder ons de schuld blijven geven. Ik voor mij geloof daar niets van. Ze kènnen ons toch? En Roel hebben ze ook wel door, geloof dàt maar."

„Ik vind het een rare manier van doen," antwoordde To, „maar als jij niet anders wilt, voeruit dan maar."

„Ik geloof mèt Han, dat Roel zelf alles wel eerlijk vertellen zal," zei Ans. „Ik kàn nu eenmaal niet zooveel leelijks in hem zien als jullie."

„Laat dus alles verder maar aan mij over,” zei Herman en zette er de pas weer in.

„We komen tòch te laat,” zei To na een poosje. „Prettig, dan kunnen we het misschien met een halve maaltijd doen. Heb je dat gekke reglement gelezen, dat op sommige kamers hangt? Als je te laat aan tafel komt, krijg je alleen datgene, waar ze mee bezig zijn en al wat daarvoor gegeven is, loop je mis.”

„Ze zijn niet zoo kwaad, als je door dat strenge reglement zou denken,” zei Ans. „We krijgen ons deel nog wel.”

„Toch maar direct naar de eetzaal gaan, hoor,” zei Herman. „Niet eerst naar boven.”

„En onze vuile handen dan en die bestoven schoenen en zulke gewone jurken.”

„Handen wasschen kan beneden wel even en de rest moeten ze ons maar vergeven,” vond Herman.

Akelig binnenkomen zoo met je vieren, maar 't moest. Het tweede gerecht werd juist rondgediend, zagen ze.

Wat keek vader donker. Nou, en moeder keek ook verre van vriendelijk.

Ans zag tersluiks even naar de andere tafel, waar Roel zat. Roel scheen enkel zijn bord te zien.

„Dag Vader, dag Moeder,” zeiden ze.

Vader en moeder groetten terug, maar zeiden niets.

't Kellnerinnetje verscheen juist met twee borden soep, zei dat ze er direct nog twee zou brengen.

„Aardig,” zei Ans. „k Was bang, dat we geen soep meer zouden krijgen.”

„Dat hadden jullie tenminste verdiend,” zei moeder. „De menschen zijn hier bijzonder vriendelijk. Wij hebben het ze niet voor jullie gevraagd, hoor!”

„Nee,” zei vader, „ik zou ze eerder gevraagd hebben, het te laten, als ik van hun plannen geweten had.”

Er werd verder niet veel gezegd. Maar na het danken gelastte vader hen, mee naar boven te gaan.

Daar stonden ze dan even later met z'n vieren op de kamer van hun ouders.

„Vertel me maar eens, wat dit te beteekenen heeft,” zei vader.

„We hadden tegenover Weilerbach de trein willen nemen, Vader, maar we waren een halve minuut te laat.”

„Wat had je daar noodig bij Weilerbach?”

„We zijn een andere weg gegaan dan we ons hadden voorgesteld. We hebben ook nog een beetje gedwaald, anders waren we wel op tijd geweest.”

„Vind je het alleen noodig, je te verontschuldigen over het feit, dat je te laat was?”

Nu wist Herman even geen antwoord. Vaders bedoeling begreep hij wel, maar hij had er weinig zin in, zelf over Roel te beginnen. Toch, vader bleef hem aankijken, de stilte was benauwend, hij móést wel antwoorden en zei:

„Roel zal u de rest wel verteld hebben.”

„En daarom hoef jij dat niet te doen, dacht je? Maar ik verlang een verklaring van je, Herman! Roel was aan jullie zorgen toevertrouwd, in 't bizonder aan de jouwe.

Je schijnt er geen oogenblik aan te denken, dat je mij op deze wijze een raar figuur deed slaan ten opzichte van de familie Hartman. Zij hadden bezwaren, Roel achter te laten, ik redeneerde deze weg op grond van het feit, dat ik meende, jou te kunnen vertrouwen, en daar verschijnt Roel alleen met de boodschap, dat jullie wat later komen zullen, want dat je de trein hebt gemist en nu lopen moest. Roel alleen schijnt beter in staat te zijn, de weg te vinden dan jullie met z'n vieren.”

„Nou maar,” wou To beginnen, doch ze kreeg van Ans een trapje op de teenen en vader zei: „Eerst wil ik hooren, wat Herman zegt, daarna kun jij je woord doen, als dat nog noodig is. Hoe komt het, Herman, dat jullie niet gelijk zijn thuisgekomen?”

„Roel is een andere weg gegaan, Vader.”

„Had jij dat niet kunnen verhinderen?”

„Misschien wel.”

„Waarom deed je het dan niet?”

Herman haalde de schouders op.

„Herman,” vervolgde mijnheer met een stem, die trilde van ingehouden toorn, „ik verwacht andere antwoorden. 'k Weet niet, wat jou mankeert vanavond. Geef me kort en goed antwoord. Heb jij tegen Roel gezegd, dat hij maar een andere weg gaan moest, als hij dat liever deed?”

„Ja Vader!”

„En is het waar, dat jullie metéén rechtsomkeert gemaakt hebt, toen hij een ander pad wou gaan?”

„Ja Vader!”

„Maar we hebben langer dan een half uur op dat miserabele joch gewacht,” gooidde To er nu uit. „Dan had hij maar terug moeten komen.”

„Wist hij, dat jullie wachtten?”

„Nee, dat niet.”

„Kinderen toch, hoe konden jullie zóó doen,” mengde zich moeder in 't gesprek. „Als zoo'n jongen nu eens iets overkómen was. En hebben jullie dan geen oogenblik aan óns gedacht? Je begreep toch, hoe jullie gedrag óns grieven moest? We hebben zoo'n prettige dag met elkaar gehad, maar ik zeg je, dat ik die mijnheer en mevrouw Hartman bijna niet meer onder de oogen durf komen. Dat een jongen van ruim zestien en twee meisjes van ruim veertien niet beter hun verstand gebruiken is mij een raadsel.”

„Jullie blijft vanavond maar boven,” hernam vader. „Dan heb je ruimschoots de tijd er over na te denken, hoe je den heer en mevrouw Hartman je verontschuldiging zult aanbieden. Vanavond kun je dat niet meer doen, want ze zouden met Roel nog de stad in, maar morgenvroeg reken ik er op, dat jullie je gedrag beter weet te verklaren en het met Roel's ouders goed tracht te maken.” Met gebogen hoofden ging het viertal de kamer uit. De jongens schoten hun kamer in, de meisjes de hare. Maar

toen ze hun ouders naar beneden hoorden gaan, trokken Ans en To naar de kamer van de jongens. Er viel nog wel zoo het een en ander te bespreken.

Herman wou niet toegeven, dat de zaak verkeerd was aangepakt. Herman erkende het niet gemakkelijk, als hij zich vergist had. Maar of hij het niet vóelde?

16. ZOO IS HET GOED

Roel zat in zijn „kast”.

Hij had beneden goedennacht gezegd en diende dus te gaan slapen. Maar hij had daar weinig lust in.

O, o, wat een verschil met verleden week. Toen zou hij voor het eerst hier slapen. Wat was hij tóén vroolijk geweest. Wat leek toen alles mooi te zullen worden.

Was het dan niet mooi geworden? Had hij dan niet véél genoten in deze week?

O ja, veel meer dan hij zich had voorgesteld. Alles was goed geweest en zou goed gebleven zijn, als déze dag maar niet gekomen was. Die Herman ook. . . .

Roel wou bóós zijn op Herman, erg boos, maar hij kòn niet. Roel deed z'n best aan allerlei onaardige dingen te denken, die Herman gezegd en gedaan had, maar 't was net, of hij alles vergeten was.

Kom, hij zou zich maar uitkleeden en in bed kruipen. Als je sliiep, vergat je de misère.

Hij probeerde ook nog te bidden. Maar zijn gedachten waren er niet bij. Terwijl hij op de knieën lag, gingen die gedachten telkens naar de gebeurtenissen van de dag en, als je zóó bidt, kun je het beter laten, dat wist Roel wel.

Daarom stond hij maar op en stapte in bed.

Ziezoo en nou slapen. Niet meer aan de narigheid denken.

Vanmorgen in de kerk, dat was toch leuk geweest.

Aardige man, die broeder. „Ah-wel, ah-wel,” zei hij telkens. „Ah-wel, 't leven geeft veel dat anders is dan het schijnt,” had hij ook nog gezegd.

Nou, dat was waar. Kon Roel nu zèlf voelen. Er was zéker een massa heel anders, dan je zoo zou denken. Alle jongens van het dorp dachten natuurlijk, dat hij, Roel, geweldig te benijden was, maar wàs hij dat? Op het oogenblik heelemaal niet.

En die tocht van vanmiddag in z'n eentje — ja, daar had hij zich véél van voorgesteld, maar wat was er áán ge-

weest? Hij had zich wel tot het laatst toe willen wijsmaken, dat het fijn was, maar hij had het wát vervelend gevonden, toen hij die vier daar op het perronnetje zag staan. Hij had aldoor nog gehoopt, dat zij eerder thuis zouden zijn, dat zij al vast maar wat verteld hadden. En 't allermooiste zou natuurlijk geweest zijn, als ze allemaal eerder waren geweest dan de vaders en moeders, maar nu had hij daar alléén gestaan onder die vier paar verwonderde oogen.

Hij had getracht, erg gewoon te doen. Hij had losweg gezegd: „de anderen komen straks, die hebben de trein gemist.”

„Moesten jullie dan met een trein?” had moeder gevraagd. „Nee, maar we zijn anders gegaan, dan we van plan waren,” had hij geantwoord. „Ik ben van hen afgeraakt en in Grundhof terechtgekomen. Zij wouen ergens onderweg de trein pakken, maar dat mislukte ze.”

Er was hem toen gevraagd, hoe het kwam, dat hij van ze was afgeraakt. Hij had geantwoord, dat hij een andere weg wou gaan en dat Herman toen gezegd had, dat het van hem wel mocht.

Mijnheer Verreest had hem even in 't nauw gebracht door te vragen, waaròm hij zoo in z'n eentje weg was gegaan. Hij had toen wel even gestotterd, wel even sterk gebloed, maar had toch een antwoord gevonden. Hij had gezegd, hoe hij eigenlijk eerst maar even wou kijken en niet van plan was, alleen verder te gaan, doch hoe de anderen ineens teruggekeerd waren.

Hij had niets anders wéten te zeggen, maar er toch later spijt van gehad. 't Leek veel op kwaadspreken. Bovendien, de anderen hadden hem zeker gezocht, anders hadden ze nooit aan de spoorlijn kunnen komen.

„Toch heb ik niet gelogen,” trachtte Røel zichzelf gerust te stellen.

Later, toen hij met vader en moeder alleen was, hadden die hem nog gevraagd, of het nu heusch zóó gegaan was.

„Ja, heusch,” had hij geantwoord. „Toen ik over een andere weg sprak, zei Herman, dat ik die gerust gaan mocht en toen ik even kijken wou, waar zoo'n boschpad op uitliep, gingen ze zoo maar terug. Nou, toen vond ik het veiliger, de groote weg te houden dan in m'n eentje dat boschpad te loopen. Gevaarlijke dingen heb ik echt niet gedaan vandaag, maar Herman deed echt vervelend. 's Morgens ging hij met de meisjes een uur in 't postkantoor zitten en toen was hij later zoo kwaad, omdat Han en ik even in de kerk waren gegaan. Nou, en moet u hooren” . . .

Toen was het heele verhaal over 't bezoek aan de ondergrondsche kerk gekomen.

't Had hem bitter teleurgesteld, dat vader en moeder daar zoo weinig belang in schenen te stellen. Ze hadden bijna geen antwoord gegeven.

Ze hadden ook bijna niets verteld van hun eigen reis. Roel kreeg maar korte antwoorden.

Vanmorgen had hij gezegd: „hè, Vader, nou moest u met een maar afspreken, dat we volgende week Maandag met z'n drieën met dien winkelier meerijden naar Luxemburg.” Vader had toen gelachen en gezegd: „misschien, Roel, héél misschien, hoor!”

Roel had niet durven vragen of het gebeurd was.

Nee, die avondwandeling was lang niet geworden, wat Roel er zich van had voorgesteld.

En toen ze thuiskwamen — toen mijnheer en mevrouw Verreest daar maar samen in de tuin zaten — toen was Roel geschrokken.

Hij had er tegenop gezien, de anderen te ontmoeten, maar dat ze er niet waren, gaf te denken. Zouden ze hem niet willen zien? Of — zouden ze voor straf boven zitten? Dat laatste — o, dat zou erg zijn.

Een nieuwe gedachte voegde zich bij al de andere.

Wat zouden die vier gezegd hebben tegen hun ouders? Er was natuurlijk over gesproken.

Roel dacht en dacht....

Nee, Roel had niet gelogen, maar als de anderen hadden verteld, hoe alles gegaan was, dan zouden hun ouders weten, dat hij toch ook niet de volle waarheid had gezegd. Maar — ze waren zoo vriendelijk tegen hem. Dat zouden ze niet zijn, als ze alles wisten.

Roel dacht — en dacht —

W-wat w-as dat? Stemmen?

O, hij had geslapen! Nu waren vader en moeder binnengekomen. De tusschendeur stond open. Dat wou moeder,

omdat Roel's kamertje zoo klein was en dat raam boven zijn hoofd eigenlijk niet de heele nacht open kon staan. Hij woude zich zoo vaak onder het dek uit en zou op die manier kou vatten. Op de kamer van vader en moeder stond altijd een raam open, dat niet kon tochten. Door de tusschendeur open te laten, kreeg Roel nu ook voldoende frissche lucht.

Al eens eerder was hij wakker geworden, als vader en moeder boven kwamen, maar dan had hij zich omgedraaid en was direct weer ingeslapen. Maar toen had hij ook niet zulke akelige gedachten als nu.

Die gedachten was hij even kwijt geweest, even, zolang hij sliep, maar nu waren ze er weer allemaal.

„Ik kan het me nog maar niet begrijpen,” hoorde hij moeder zeggen. „Die Herman leek me zoo echt een jongen, waar je op vertrouwen kon. Geen praatjesmaker, geen opschepper, maar een jongen, die weet wat hij wil. Zoo beschouwde ik hem altijd.”

„Die beschouwing kan ook wel de juiste zijn,” antwoordde vader. „Hij weet wat hij wil. Ja, en dat wist hij vanmiddag ook. Hij wou niet met Roel mee, dus liet hij hem alleen gaan. Roel had zich moeten schikken naar Herman, wat ik hem morgen ook nog eens terdege zeggen zal. 'k Wou er vanavond niet te diep op ingaan, omdat ik me dan stellig tē boos had gemaakt. Want hóé Herman ook gedaan mag hebben, ik had Roel gezegd, hem te gehóorzamen en dat heeft hij nièt gedaan.”

„Hij zal dan wel zeggen, dat hij dit wèl gedaan heeft,” zei moeder. „Hij kwam er immers telkens op neer, dat Herman hem gezègd had, dat hij een andere weg mocht gaan? En Herman heeft dit ten opzichte van zijn ouders erkend, dat hoor je nu.”

„Hij zal dat wel in boosheid gezegd hebben,” antwoordde vader. „In elk geval weet Roel opperbest, dat ik van zulk alleen rondzwerfen niet houd.”

„Ja, maar Roel was op tijd en zij niet,” hernam moeder.

„Dat vind ik ook zoo raadselachtig.”

„Je wou zeggen, dat Roel dan toch de verstandigste is geweest?” zei vader langzaam. „Van die kant heb ik 't geval nog niet bekeken. Je zou er dan werkelijk uit kunnen opmaken, dat Roel z'n weg beter is geweest dan de hunne.”

Moeder gaf geen antwoord. Ze zuchtte. Ze zuchtte héél diep.

„Kom, kom,” zei vader, „zóó moet je het je nou niet aantrekken. Zulk kwajongenswerk is feitelijk niet waard, dat we ons er zoo druk over maken. Laten we maar liever denken aan de leuke dag, die we gehad hebben. Wat een alleraardigste menschen zijn dat, zoo hartelijk en” . . .

„Man,” en moeders stem klonk heel ernstig, „zou Roel ons werkelijk alles eerlijk verteld hebben, alles? Dáárover maak ik me zoo bezorgd. Toen mevrouw Verreest zei, dat Herman zoo anders deed, dan ze van hem gewoon waren, dat hij feitelijk ongeveer niets uit zichzelf gezegd had, maar enkel van die korte antwoorden had gegeven, toen kwam die angst al in me op, dat tòch de heele geschiedenis Roel's schuld is en dat Herman zich zóó onschuldig weet, dat hij het onnoodig vindt, om zich vrij te pleiten. Dat is, vind ik, nèt iets voor hem.”

„En Roel zou ons dus leugens verteld hebben?”

„Leugens is zoo'n hard woord,” antwoordde moeder weer met een zucht, „maar dat we de waarheid, de volle waarheid weten, nee, dat geloof ik niet.”

„Moeder, Moeder, nóú doe je onzen jongen onrecht aan,” hoorde Roel vader zeggen. „Roel is een waaghals, Roel is soms erg eigenzinnig, Roel laat zich van een ander weinig zeggen, dàt is allemaal waar, maar dat hij ons bedriegen zou, nee, dàt bestaat niet. Zou onze flinke, dappere Roel zijn schuld een ànder op de schouders schuiven? Nee hoor, dàt is niets voor hem. Dat het een wonderlijke geschiedenis is, geef ik toe, maar onze jòngen kunnen we vertrouwen.”

Roel stopte de vingers in de ooren. Hij wóóf niets meer hooren. Die woorden van vader, o, 't waren net harde klappen, die hij kreeg, klappen op zijn hoofd, op zijn borst, óveral.

Zoo lag hij nog, toen het in de andere kamer al lang stil geworden was, toen daar het licht al uit was.

De oogen stijf dicht, de ooren gesloten, o, nu maar liefst niets meer zien, niets meer hooren. Hij zou vader niet meer kúnnen aankijken, hij zou vaders stem niet meer kúnnen hooren.

„Onzen jongen kunnen we vertrouwen.”

Nièt waar!

„Onze flinke, dappere Roel.”

Nièt waar!

Hij had zijn schuld een ander op de schouders geschoven. Hij was een lafaard.

O, als vader en moeder het toch maar nooit, nóóit te weten zouden komen. Vreeslijk zou het zijn, als ze het wisten. Wat zou dát voor ze zijn, als ze wisten, dat hun jongen nièt flink en nièt dapper was. O, als ze wisten, dat hij tòch een bedrieger was. Want dat wàs hij. Hoe kòn hij toch straks nog denken, dat hij de waarheid had gezegd. Dat had hij nièt. Hij had een stükje van de waarheid verteld, een erg klein stukje. Ja, en dat kleine stukje was net groot genoeg, om zijn schuld aan een ander te geven.

Die Herman, diè was dapper. Als die alles verteld had, zouden vader en moeder wel anders praten. Die Herman en die anderen ook. Och, wat moesten diè hem nu verachten. Herman zou zeggen: „ziè je wel, dat die Roel een opschepper is met zijn alles durven, hij durft niet eens de waarheid vertellen.” En To zou lachen en zeggen: „ik heb altijd wel gezegd, dat het een lafaard was.” Ja, dat zou ze zeggen en ze zou gelijk hebben ook. Och, en die goeie Ans en die leuke Han. . . . Morgen zou hij ze weer moeten zien. Verschrikkelijk gewoon. Hoefde hij ze maar

nóóit meer te zien, werd het maar nóóit morgen.

Nóóit morgen?

Op elke nacht volgde een morgen.

Hè, waarom moest hij dáár nu ineens aan denken?

Op elke nacht?

Ze hadden onlangs op school met Bijbellezen dat hoofdstuk gehad, waarin staat van de wederkomst van den Heere Jezus.

„Twee zullen zijn op de akker, de een zal aangenomen, de ander zal verlaten worden.”

„Twee zullen op een bed zijn, de een zal aangenomen, de ander zal verlaten worden.”

Een meisje had gevraagd, wannéér de Heere Jezus dan eigenlijk zou terugkomen, op een dàg of op een nacht. Op de akker was je toch overdag en op bed was je 's nachts.

Meester had geantwoord: „Wel, je weet toch, dat het op aarde niet overal tegelijk dag en nacht is? Op het oogenblik, dat de Heere komt, zal het op het eene deel van de aarde dag zijn en op het andere nacht. Voor een deel der menschen zal dat de laatste dàg, voor een ander de laatste nàcht zijn, tenminste op deze aarde, zoo vol zonde als die nú is.” Meester had er over door gesproken, hoe vreeslijk dat zou zijn, voor wie den Heere Jezus niet liefhadden, maar hoe heerlijk voor wie Hem wèl liefhadden. Die toch zouden met Hem worden opgenomen in de wolken, voor die zou alle lijden ineens veranderen in heerlijkheid. Meester had gesproken van de menschen, die ziek zouden zijn, pijn zouden hebben, over menschen, die zóó in ellende zouden zitten, dat ze geen raad meer wisten. „Zulke menschen zijn er altijd,” had meester gezegd, „zulke zullen er ook zijn, als de Heere komt. O, als ze Hem dan liefhebben, hoe heerlijk zal dat dàn voor hen wezen. Zóó uit de pijn, zóó uit de zorgen bij hun Heiland, die ze de záligheid geeft.”

Roel had vol aandacht geluisterd, Roel had zoo'n licht,

blij gevoel in zijn hart gehad, want hij geloofde op dat oogenblik vast, dat hij ook een van die gelukkigen zou zijn. Hij had immers den Heere Jezus wel lief? Niet genoeg, o nee, vast niet, maar hij had er elke dag om, of hij den Heer méér mocht liefkrijgen, altijd meer.

Maar nu — als nú de Heere Jezus eens weerkwam?

Roel huiverde. O, hij zou verloren zijn, ja vast.

Hij, had hij den Heere Jezus lief? En vanmiddag dan?

Toen had hij heel verkeerd gedaan. Toen had hij den Heere Jezus bedroefd.

Soms deed je kwaad, zonder er bij te denken, je hadt soms zonde gedaan, eer je er zelf erg in kreeg, maar dat was vanmiddag met hem nièt het geval geweest. Hij had er wel degelijk aan gedacht, hij had geweten, dat hij móést terugkeeren.

Hij had liever zijn eigen wil gedaan dan Gods wil.

Zoo deed je nièt, als je den Heere Jezus liefhadt.

O, wat was hij een slèchte jongen!

Kon dat nou nooit, nóóit meer in orde komen?

Er was maar één weg! Vergeving vragen.

Ja — maar ènkel vergeving vragen was niet genoeg.

Als hij hier neerknielde en om vergeving bad, zou God hem tòch niet verhooren, want — vergeving kreeg je alleen als je je kwaad belééd. En dat belijden, dat vertellen, moest je maar niet enkel aan God doen, nee, óók aan de menschen.

Dus — hij zou alles moeten vertellen?

O nee, nee, dàt asjeblijft niet.

Maar — dan zou zijn schuld hem nooit vergeven worden.

Dan zou hij nooit den Heere Jezus kunnen toebehooren!

Dàt was toch vreeslijk!

Zou hij — zou hij het dan toch maar doen? Alles, àlles vertellen? Eerst aan vader en moeder, dàn aan mijnheer en mevrouw Verreest?

Dat laatste was het ergste niet. Ja, 't zou wel akelig zijn,

maar wat diè van hem dachten, kon hem ten slotte minder schelen.

Wat zijn óúders van hem dachten, dàt was van meer belang.

Nu dachten ze: onze Roel is een flinke, eerlijke jongen. Dan zouden ze denken: onze Roel is een bedrieger.

En dan váder, die hem zoo vertróúwde, vader zou zich er haast wel over schámen, dat hij hem vertrouwd had.

Ja, en als hij van al zijn schuld àf wou komen, moest hij ook vertellen van Zaterdag, hoe het toen niet geweest was om die dieren, dat hij die zijgang was ingegaan, maar om zijn eigen zin door te drijven. Dan zou vader hem nog grooter bedrieger vinden, want toen was hij ook al oneerlijk geweest.

Hoe zou het gaan, àls hij het vertelde?

Vader zou hem nooit meer vertrouwen.

Vader zou hem nooit meer mee op reis nemen.

En moeder. —

Wat had ze straks gezùcht. Toen dàcht ze nog maar, dat hij niet alles verteld had. Als ze het wist — dan ging ze misschien wel huilen.

O, een moeder, die om je huilt, een vader, die je niet vertrouwt!

En geen Heer in de hemel, wien je je nooden kunt klagen! Je bedroefde Hem met je kwaad nog veel meer dan je ouders, dat wist Roel wel.

Daaraan dàcht hij nu.

Was het niet vreeslijk, Hem te bedroeven? Was dat niet het àllerergste, dat hij zoo tegen den Heere misdreef? Al zouden zijn ouders het nooit weten, al zouden die blijven gelooven, dat hij hen niet bedrogen had, dan toch zou zijn onvergeven zonde altijd blijven, nooit van hem genomen worden.

„Heer, o Heer, het is zoo erg, maar ik kàn het niet vertellen,” snikte Roel.

Zijn hoofd had hij diep onder de dekens, niemand mocht

hooren, dat hij huilde. Hij wóú niet huilen, 't was kinder-achtig en het hielp je tòch niet, maar hij kòn het niet laten.

„O Heer, help me toch, ik weet geen raad meer. Ik móét het vertellen, maar ik dñrf niet.”

„Roel!”

Hij schrok op! Moeder stond aan zijn bed. Had ze hem dan tòch gehoord? Hij had die woorden niet gezègd, had ze alleen maar gedàcht.

„Roel, je droomt zeker,” zei moeder. „Ik hoorde je ledikant zoo kraken. Daarom kwam ik even kijken. 'k Wist niet, wat er was, maar je sliep toch zeker, hè?”

„Ja Moeder,” kon hij zeggen. Dan gebeurde er niets en ging moeder weer naar bed. Maar hij zei het nièt. 't Was of ineens zijn angst zakte, of alles toch niet meer zóó vreeslijk was. Hij ging rechtop zitten en zei:

„Moeder, ik — ik ben — zoo oneerlijk geweest. Moeder — vader kan me nóóit meer vertrouwen.”

„Dat is heel erg voor vader, Roel!”

„Voor vàder?”

„Natuurlijk. Of dacht je, dat het enkel erg voor jóú was?”

„O Moeder!”

„Wou je het vertellen, Roel?”

„Ja Moeder! O ja! Ik móét het vertellen.”

„Stil vent, we zijn niet in ons eigen huis,” zei moeder, terwijl ze haar jongen tegen zich aandrukte.

Zoo met zijn hoofd tegen moeder aan leek het al wat minder erg. Zoo kòn hij wel vertellen.

„Roel,” zei moeder, „vader is nog wakker. Wil je het hem ook meteen maar zeggen?”

Roel huiverde of hij het koud had. Toch zei hij: „ja Moeder!”

„Kom dan maar mee.”

Aan moeders arm ging hij de groote kamer binnen.

Met moeders arm om hem heen vertelde hij.

Hij vertelde àlles.

17. EEN REUSACHTIGE REIS, HOOR!

't **K**leine reiswekkertje had nog geen enkele morgen dienst gedaan, maar die Dinsdag liep het om half-acht af. 't Stond op de stoel voor Roel's bed.

Roel rekte zich eens. Wat had hij vast geslapen. Ja, zoo echt rustig. Maar goed, dat moeder hem het wekkertje had gegeven. Anders had hij zijn tijd verslapen en dat mócht vanmorgen niet.

Hè, hij zou er wel in willen blijven. Omdat hij nog zoo'n slaap had? Nee, de slaap was over, héélemaal over. Hij had er ineens aan gedacht, wat hij moest gaan doen en die gedachte had de slaap op de vlucht gejaagd. Hij moest naar mijnheer en mevrouw Verreest, om die alles te vertellen. Hij wou dat liefst doen, terwijl ze nog op hun kamer waren. Als ze eenmaal beneden waren, was er geen gelegenheid meer voor.

Nog een akelig baantje. Roel wou, dat het al voorbij was. Hè, als dat voorbij was, zou alles weer in orde zijn, ja alles!

Die lieve moeder!

Die goeie vader!

Ze hadden het hem vergeven. Ja, en vader zou hem tòch weer vertrouwen.

't Was alles zoo vreemd gegaan, zoo heel anders dan Roel verwacht had.

Toen hij met zijn verhaal klaar was geweest, had vader gezegd:

„We hebben het dus allebei mis gehad, Roel!”

Daar had hij van opgezien.

„Já, jij en ik, jongen, we hebben te veel verwachting gehad van jou moed. Die moed was lang niet zoo groot, als we dachten, hè Roel? Die moed was wel groot genoeg, om het kwade te doen, maar niet groot genoeg om het te erkennen. Er is nou nog maar één ding, dat ik niet begrijp. Ik begrijp niet, hoe die moed zoo gegroeid is, dat je

nu wèl vertellen kunt. 't Was nu zwaarder dan het vanavond zou zijn geweest, hè?"

Roel knikte, keek naar beneden.

„Hoe komt het, Roel, dat je nou wel durfde?"

„Ik — ik kòn het niet meer laten, Vader en — en —"

„Nou, wàt en? Heb je misschien God om hulp gevraagd?"

Roel knikte.

„Dat dàcht ik, kerel, dat hoopte ik en dat ik me dáárin niet vergis, kijk, dat maakt me weer een beetje blij. Want je hebt me wel groot verdriet gedaan, jongen! Het doet pijn, als je merkt, dat je vertrouwd hebt, waar je niet had mogen vertrouwen, vooral, Roel, als een vader dat van zijn eigen jongen ondervindt.

Maar dat je nu tòch je kwaad beleden hebt, dat maakt m'n verdriet minder en dat je het in 's Heeren kracht gedaan hebt, dat maakt me blij. Dat geeft me nieuwe moed om je toch te blijven vertrouwen. Je wist altijd wel, Roel, waar hulp te vinden was, maar je hebt nu ondervonden, dat die hulp er is. Ik hoop, dat je dit nooit vergeten zult en dat je voortaan die hulp zult vragen, om je gebreken te bestrijden. Toen je vanmiddag er vandoor ging, wist je, dat je verkeerd deedt. Maar je miste de kracht om je wensch tot het kwade te overwinnen. Je wóú je niet laten commanderen, je wóú je eigen zin doen, wàt er ook van kwam. Je zult nog wel eens wéér in zulke omstandigheden raken, Roel! Roep dan den Heere aan. Zeg dan: „o Heere, breek mijn eigen wil, Heere, laat me Uw wil doen." Als je dat vraagt met heel je hart, dan wòrd je verhoord, ja zeker, dan kùn je het kwade laten."

Vader had nog méér gezegd, en moeder ook. Tenslotte had vader gebeden en onder dat bidden was het zoo heerlijk rustig in Roel geworden.

Maar nu moest hij voortmaken. Om acht uur kwam mijnheer Verreest gewoonlijk al naar beneden.

Met hevig kloppend hart ging Roel de trap op, die naar de tweede verdieping voerde. Daar, tegenover de trap,

was de kamer van de jongens. Daar zou hij eerst maar aankloppen. Met die moest het toch ook in orde worden gemaakt.

't Was een heel zacht klopje.

„Ja, wiè daar?” riep Herman.

„Ik, Roel, mag ik even binnen komen?”

„O — jawel!”

't Klonk niet bepaald vriendelijk. 't Benam Roel wel een beetje de lust tot binnengaan, maar het móést, dus ging hij.

„Herman, Han, 't spijt me zoo van gisteren. Willen jullie weer goed zijn? 'k Ga alles aan je vader en moeder vertellen. Willen jullie vragen, of ik binnen mag komen?”

„O, best, ja hoor, Roel,” riep Han. „Je bent een reuze-kerel, hoor! We zijn weer goed, hè Her?”

Herman keek Roel aan, zooals alleen Herman kijken kon.

„Wou je dat nóú gaan vertellen? Nóú? Waarom deed je het gisteren niet?”

Roel bloosde hevig. „'k Dúrfde niet,” moest hij wel zeggen.

„En nóú durf je wel?”

Roel knikte.

„Je bent toch eigenlijk een typisch kereltje, Roel! Maar dat je het nou nog vertellen gaat, dat vind ik kranig, hoor jô! 'k Zal eens gaan kijken, of je al bij vader en moeder terecht kunt.”

Herman bleef niet meer dan een minuut weg en kwam terug met de boodschap, dat Roel verwacht werd.

Roel's stem deed wel een beetje raar, toen hij begon te vertellen, maar dat duurde slechts héél even. Vlug en duidelijk vertelde hij alles van de vorige dag.

Toen hij klaar was, voelde hij twee zware handen op zijn schouders en twee duimen onder zijn kin. Daardoor moest hij het hoofd opheffen en mijnheer Verreest aankijken, hem vlak in de oogen zien.

„Jou ràkker, jou ondéugende rakker,” zei mijnheer, maar

in z'n oogen tintelde een lachje. „Zal ik je nou eens een fiksch pak voor de broek geven?”

Roel lachte.

„Ja,” zei mijnheer, ernstiger nu, „'t was wèl een ondeugende streek van je, baasje! Maar we vergeven het je, hoor! En we zullen ook ons best doen, het te vergèten. Geef me de vijf, kerel!”

Roel gaf mijnheer en mevrouw allebei een hand.

Gelukkig, dat was voorbij. Zou hij nu ook tegen de meisjes nog wat moeten zeggen? Nou maar, hij wist niet wát.

Langzaam ging hij de trappen af, zoo echt tree-voor-tree.

Ah, daar zaten ze met hun vieren in de hall.

„Hallo Roel!” riep Ans. „Schik bij. We hadden het er juist over, of we je niet op zoo'n tafeltje konden rond-dragen, als Brinio op het schild.”

„Wat is er dan voor Brinioachtigs aan me?” vroeg Roel.

„Nou, dat weet ik eigenlijk niet precies, maar ik heb dat altijd zoo iets feestelijks gevonden. En omdat we tòch met z'n vieren zijn en omdat tòch een tafel vier pooten heeft en omdat je tòch geen bangerd bent, vond ik zoo'n morgenlijke hulde vreeslijk toepasselijk.”

„Luister maar niet naar dat gebazel, hoor Roel,” zei To.

„Hier heb je een stoel, dat is veiliger dan een tafel.”

Nee, tegen de meisjes hóéfde hij gelukkig niets te zeggen, die wáren al goed.

„Zeg Roel,” zei Han, „weet je, wat wij vanmorgen gaan doen?”

„Nee, wat dan?”

„Zwemmen!”

„Ja,” zei Herman, „en als je soms mijn badpak wilt? 't Is me wat te klein en ik heb hier in de straat zulke leuke gezien. Daar wil ik er een van koopen, als moeder het goed vindt.”

En òf Roel wou. Hij begreep niet, hoe ze ineens zóó aardig waren. Ans en Han, nou ja, maar ook To en Herman.

Ja, Herman had óók nagedacht. Herman voelde best, dat hij iets had goed te maken.

Zoo gauw ze ontbeten hadden, werd het badpak gekocht en toen trokken ze naar het zwembad. Of ze zich vermaakten in het frissche Sauerwater! Nou, niet zoo'n beetje.

's Middags deden ze met z'n allen weer een flinke voettoer en er werd afgesproken, de volgende dag de auto-tocht naar Clairvaux te maken.

„Moeder,” zei Roel die avond, toen hij boven was met moeder alleen, „wat is het nú een leuke dag geweest. Als u eens wist hoe aardig die Herman is. En zeg, moeder, ze hebben gevraagd, of ik met Kerstmis kom logeeren in Amsterdam, Mag dat, Moeder?”

„Dat moeten we eerst aan vader vragen, Roel! En we moeten eens kijken, of het al de dagen zoo mooi blijft tusschen jullie.”

„'k Geloof het vast, Moeder! Ziet u — al die ruzietjes — 't was toch ook wel mijn schuld, hoor! Ik was veel te gauw kwaad. Maar ik zal mijn best doen, niet wéér zoo te doen.”

„Roeltje is niet gewènd, hè, om door jongens geplaagd te worden. De eenige, die Roel wel eens plaagt, is vader. Van dièn kan Roel het verdragen, omdat het vader is, maar zulke jòngens, diè moete van Roel afblijven.”

Moeder zei het lachend.

Roel lachte ook.

„Nou ja,” zei hij, „deze jongens zijn anders dan die van 't dorp en ze maken me wel eens boos, maar ik zal er mijn best voor doen, het nooit meer te worden. U zult zien, 't gaat voortaan góéd.”

„Zoo dapper in èigen kracht, Roel?”

Roel schudde van nee.

„Moeder,” zei hij toen zacht, „Moeder, weet u altijd zeker, of u den Heere Jezus liefhebt?”

„Waarom vráág je dat, Roel?”

„Nou, ziet u, ik vind — ik — ja, ziet u”....

„Jij denkt soms, dat je Hem liefhebt en soms ben je weer bang, dat het nièt zoo is, hè Roel?”

Roel knikte. Hè, die moeder begreep je altijd.

„Vannacht, toen dacht ik, nu heb ik voor altijd den Heere Jezus lief en nu zal ik altijd aan Hem denken. Maar ik heb toch heusch niet de heele dag aan Hem gedacht en, ziet u, vroeger heb ik ook al eens gemeend, dat ik Hem liefhad, maar dat is natuurlijk niet waar geweest.”

„Waarom niet, Roel?”

„Omdat ik dan later weer verkeerde dingen deed en heelemaal niet aan Hem dacht.”

't Was even stil in de kamer. Toen zei moeder: „Roel, we blijven zondaren, ook als we den Heiland liefhebben. Zonder zonde zullen we pas zijn, als dit leven voorbij is. Maar dat wéét de Heer. Hij ziet in ons hart. Hij ziet, of daar echt berouw is over het kwaad. Wie berouw heeft en om vergeving bidt, krijgt vergeving. En de Heer geeft ons kracht om tegen de zonde te strijden. Strijden tegen de zonde moeten we ons leven lang, jongen!

Je zei, dat je toch niet de heele dag aan den Heere Jezus gedacht hebt, hè? Maar Hij heeft wel aan jóú gedacht, dat is zoo heerlijk. Hij heeft je lief. Niet jou liefde tot Hem is het voornaamste, maar Zijn liefde tot jóú.”

't Gesprek eindigde. 't Hinderde niet. Wat moeder gezegd had, was voor Roel genoeg.

„En Roel,” zei vader, „fijne dag gehad, hè?”

„Nóú vader! Wat is dit toch een reusàchtige reis, 'k Had nooit kunnen denken, dat alles zóó mooi was.”

„Ik ook niet, jó! 't Is alles veel mooier, dan ik het me had voorgesteld. En we boffen toch ook, dat we zulke leuke kennissen hebben gekregen, hè?”

„Nou, en of! Die Han, dat is een reuzejoch, Vader, en de anderen zijn ook leuk, hoor! En zeg, Vader, ik mag bij ze

komen logeeren in de Kerstvacantie, als u het goed vindt."

„Zóó," zei vader.

„Mag ik, Vader?"

„Daar kan ik nog een maand of vier over praktizeeren, Roel! Wie denkt nú al over Kerstmis!"

„O, Han en ik, Vader! En mevrouw Verreest ook, anders zou ze er niet over begonnen zijn."

„Wat zullen we, Moeder?" zei vader. „Zeg zelf, is het niet mal, nou al over de Kerstvacantie te denken?"

„Welnee, ik denk al over de Paaschvacantie," antwoordde moeder. „Ik denk er over, of het niet leuk zou zijn, Han dan bij ons te vragen."

„Fijn," juichte Roel. „Vader, zeg nou maar gauw, dat het goed is."

„'t Zal wel moeten," zei vader. „Als moeder je zóó gaat helpen, móét ik wel."

„En u wilt wel ook, dat zie ik aan uw gezicht," lachte Roel.

„O, 't is fijn, 't is réúze! Nou vind ik het ineens niet zóó erg meer, dat Han Maandag al weggaat. Dat vond ik toch zóó akelig!"

„'t Duurt nog zes dagen," zei moeder. „Jullie kent elkaar nu ook juist zes dagen, dus ben je pas op de helft."

„'t Zál me een afscheid worden," zei vader. „Moet je mee naar 't station?"

„Natúúrlijk, Vader!"

„Als ze dan maar vroég vertrekken. Anders loopt onze heele dag in de war."

„'k Geloof, dat de trein om halfnegen gaat," antwoordde Roel. „Vóór negenen tenminste."

„Gelukkig," zei vader.

„Waarom?" vroeg Roel.

„Omdat wij die dag naar Luxemburg dachten te gaan."

„Heusch, Vader? Echt? O, Moeder, leuk, hè?"

Roel sprong door de kamer en wou met zijn moeder een soort van Indianendans beginnen. Dat gelukte niet erg,

daarom streek de jonge heer op de zijdening van zijn vaders stoel neer. Zijn vaart was even te groot, zoodat hij achterover duikelde en op vaders knieën terecht kwam.

„De baby,” plaagde vader.

De „baby” was gauw weer overeind, wat wel noodig was, aangezien het hoog tijd werd, zich wat te gaan opknappen voor het diner.

Vlug schoot hij in zijn „kast” en daar in zijn eentje zei hij nog eens weer:

„’t Is toch een reusachtige reis, hoor!”

„’n reusachtige reis, hoor!”